The Library
of the
University of North Carolina

Endowed by The Dialectic
and
Philanthropic Societies

862.8
T255
v.570

a 00003 219868

This BOOK may be kept out TWO WEEKS ONLY, and is subject to a fine of FIVE CENTS a day thereafter. It was taken out on the day indicated below:

Digitized by the Internet Archive
in 2009 with funding from
University of North Carolina at Chapel Hill

http://www.archive.org/details/eldetectivesherl00gill

El

Detective

- Sherlock

Holmes.

4

El detective Sherlock Holmes

EL DETECTIVE
Sherlock Holmes

COMEDIA MELODRAMÁTICA EN CINCH ACTES Y SIS QUADROS

Adaptació escènica de les noveles de

Sir ARTHUR CONAN DOYLE

PER

William Gillette y Pierre Decourcelle

TRADUCCIÓ CATALANA DE **SALVADOR VILAREGUT**

Estrenada al **Teatre Principal**, la nit del 22 de Abril de 1908

BARCELONA
IMPREMPTA DE SALVADOR BONAVÍA
CARRER DE PETRITXOL, 2
1910.

REPARTIMENT

PERSONATGES	ACTORS
Sherlock Holmes. . . .	D. *Enrich Gimenez.*
El profesor Moriarty. . .	» *J. García Robles.*
Orlebar *(James Murray.)*	» *Manel Ballart.*
El doctor Watson. . . .	» *Enrich Vinyals.*
El comte Stalhberg. . . .	» *Carles Capdevila.*
El baró d'Altenheim. . . .	» *J. Comella.*
Benjamí	» *Lluis Puiggarí.*
Bassick	» *Emili Ginestet.*
Fletcher	» *J. Gil.*
Bribb.	» *Joseph Santpere.*
Jarvis.	» *Lluis Morató.*
Fitton.	» *Carles Capdevila.*
Billy.	» *Ferrán Capdevila.*
John.	» *Salvador Cervera.*
bestrade	» *Lluis Baró.*
Alina Brent.	D.ª *Emilia Baró.*
Madge Orlebar.	» *María Morera.*
La senyora Brent. . . .	» *Enriqueta Guerra.*
Teresa.	Srta. *Agneta Adell.*

L'acció a Londres. Època present.

NOTA: Al final de l'obra và una pauta de traducció pera la pronunciació dels noms propis y paraules ingleses.

ACTE PRIMER

Les cartes de Miss Brent.—La intervenció de Sherlock Holmes.

Un saló a casa dels Murray. Aspecte trist y sever. Tot revellit y passat de moda. La casa està situada en un dels barris extrems de Londres Ab tot, la pessa es gran y conserva una certa apariencia de grandiositat, Al fondo, gran obertura, en la que's veu una escala practicable, ab barana de fusta, que va al primer pis, del quin s'ha de veure'l sostre. A la dreta, primer terme y ben a la vista del públich, un moble de xicaranda armari-*secretaire*, el qual, quan s'obra, deixa veure, en son interior, una caixa de ferro de caudals, ab combinació de lletres pera obrirla. A l'esquerra, primer terme, una finestra. Al fondo, esquerra, y aprop de l'escala, un'altra porta, que va al vestíbul o recibidor. A la dreta, en l'àngul del fondo, un piano. A la dreta y en segón terme, un'altra porta. En el fondo, més enllà de l'escala, una ampla finestra, ab cortines, que dona al carrer, y desde la que's pot observar qui truca a la porta d'entrada de la casa; perque som a un entressol, quasi a peu plà del carrer. A la esquerra, segón terme, una xemeneya, ab un gran quadro de tapicería al demunt. En el pany de paret del fondo, esquerra, un moble, demunt del qual hi haurà un quinqué, ab pantalla vermella, de puntes. Taula gran, al mitj de la escena, ab un servey de thè complert, y tot lo convenient pera escriure. Alfombra, sillons, cadires, tot ben distribuit. Del sostre, penja un aparell d'il-luminació. Es cap al tart. Els llums y la xemeneya son encesos.

ESCENA PRIMERA

MADGE, ORLEBAR y BENJAMÍ. La primera es una dòna morena, d'uns trenta anys, d'aspecte agradós, mirada dolsa. Vesteix ab elegancia. El segón, entra portant una safata damunt de la que hi ha un diari plegat. Es un majordòm d'aspecte irreprotxable.

BENJA. Ho trovarà a la tercera plana, senyora; al capdamunt de la segona columna.

MADG. Gracies.

BENJA. *Mentres Madge agafa'l diari.* La senyora ja'm dispensarà, però la cambrera m'ha dit que voldría parlar ab vostè.

MADG. *Que ha desplegat el diari y després d'asseures en un sillò 's posa a llegir.* Díguili que ara no podrà ser.

BENJA. Molt bé, senyora.

MADG. *Pausa. Sense alsar els ulls del diari.* Quí es la que'm vol parlar, la Teresa o la Berta?

BENJA. La Teresa, senyora.

MADG. *Afectant sorpresa.* La Teresa!...

BENJA. Sí, senyora.

MADG. Que ho sab, vostè, de lo que's tracta?

BENJA. No... senyora.

MADG. Donchs, vegi de saberho. Pregúntili de part meva que's lo que vol. Jo no l'haig de veure fins que sàpiga lo que ha de dirme.

BENJA. Tal com vostè diu, se farà, senyora.

Se 'n va, tancant cuidadosament la porta del vestíbul darrera d'ell. Madge un cop sola, examina ab atenció el diari. S' acosta al quinqué encès pera poguer llegir ab més facilitat. Benjamí torna a entrar a poch a poch, sense qu'ella se 'n adongui. Queda un moment aturat, observant a Madge, que llegeix. De cop aquesta rebat el diari per terra ab una revolada y s' alsa tota irada. Recull el diari, el plega y 'l deixa damunt del piano, anant cap al armarí que conté la caixa de ferro. Obra 'l portell de fusta y contempla ab gran interès les pesses rodones de metall en les que hi ha cisellades les combinacións de lletres. Després tanca 'l portell ab violencia. S' adona de Benjamí y 's calma inmediatament. Aquest fa veure que acaba d' entrar al saló, dissimulant.

BENJA. No puch fer entrar en rahó a la Teresa, senyora. Insisteix en que ha de parlar ab vostè.

MADG. Donchs haurà d'esperar a demà. Avuy es impossible.

BENJA. Es lo que jo li he dit, però ella m'ha respost que demà ja no hi serà en aquesta casa.

MADG. *Ab extranyesa.* Còm s'entén? Què vol dir ab això?...

BENJA. La senyora ja'm dispensarà, però si li haig de ser franch, d'un quan temps ensà, jo no sé que li trovo d'extrany a la Teresa...

MADG. Prou comentaris!... Díguili que pot venir quan vulgui. *Benjamí saluda y va pera sortir. Cridantlo.* Ah!... Benjamí!... *Ell s' atura* Escolti: què li ha fet suposar, portantme aquest diari, que jo tindría interès en enterarme del casament de que 's parla en la tercera plana?... Eh?... Contestim.

BENJA. *Ab deferencia.* Com que havía sentit a la senyora parlar, ab el senyor, de les persones que figuren com a nuvis en aquesta relació de casament, he cregut que la seva lectura podía interesar a la senyora. Rès més

MADG. Sab, Benjamí, que vostè es molt inteligent? Es una qualitat que jo estimo molt en els méus servidors.. Però, tingui ben present que si es una qualitat remarcable en un majordòm una mica d'inteligencia, també podría ser un defecte'l tenirne una mica massa.

BENJA. Ho tindré ben present, senyora.

MADG. Digui a la Teresa que vingui.

BENJA. Molt bé diu, senyora. *Se'n và.*

ESCENA II

MADGE y ORLEBAR. Madge queda un xich pensativa. Després torna a agafar el diari y torna a llegir. Se sent la porta exterior de la casa que's tanca ab violencia. Madge alsa'l cap y es dirigeix vivament cap a la porta del vestíbul. Entra per ella Orlebar. Es un home sapat, d'aspecte dur y resolut. Va vestit ab elegancia, y fora fins atractíu si sa mirada no fós tan dura y malèvola, encare més que la de sa esposa.

MADG. *Vivament.* Y bé?... Has trovat l'home que'ns fà falta?

ORLEB. No. *Va al armari. Obra nirviosament el portell. Dona dos o tres vols als poms de les lletres y diu inquiet.* Era fora de casa. No tením més remey que fer venir un manyà perquè ho espanyi!...

MADG. *Vivament.* Nó!... nó!... Això may! De cap de les maneres! Fora una imprudencia!

ORLEB. Donchs s'ha de pendre una resolució. Qui es capàs d'endevinar aquestés combinacións y enginys del diable! Y que no hi ha temps a perdre!... Els moments son preciosos! Hi ha grans novetats!

MADG. Son d'importancia? Ens poden perjudicar?

ORLEB. En gran manera. Son inquietadores a més no poguer!... Has de saber qu'els alts personatjes que tant gran interés tenen en esgarriar el nostre assumpto, han anat a trovar y acaben de posar en joch contra nosaltres a Sherlock Holmes.

MADG. *Ab sobresalt.* Sherlock Holmes?... El detective aficionat, de qui la Europa en pes celebra la grandiosa perspicacia?... El que acaba de descubrir els lladres de la Mala de les Indies?... Y 'l que ha endevinat que, l'únich culpable en l'assumpto dels diamants de Lady Melrose, era ella mateixa, que'ls havía malvenut, pera pagar deutes de joch d'un séu amant?...

ORLEB. Y donchs, quin Holmes vols que sigui? No n'hi ha més que un de Sherlock Holmes en la terral...

MADG. Còm ho has sapigut tu, tot això?...

ORLEB. Per confidencies de gent interessada en espíar tot lo que fa, o deixa de fer, Sherlock Holmes... Cada vegada que s'encarrega d'un assumpto nou, ho saben desseguida.

MADG. Bé... però... quin mal ens pot fer a nosaltres en Sherlock Holmes?...

ORLEB. No ho sé... però estich segur de que tenim despertada contra nosaltres la vigilancia d'un enemich terrible!... Per més detective aficionat que sigui, hi veu més clar y molt més a fons que tota la policía de Londres plegada. Y la prova de lo que't dich la tens en que, quan en algún punt del mon civilisat hi ha un misteri impenetrable, un problema que sembla no tenir solució, o un cas estrany d'explicació difícil, es a n'ell sol a qui's va a demanar concell y ajuda. Y, un cop ell s'ha encarregat de la direcció del assumpto, no triga pas gayre a deixar sentir la seva influencia.

MADG. Aleshores, no cal perdre temps en converses inútils. Si no has pogut trovar an en Bribb, convé buscarne un altre, tant viu y tant espavilat

com ell, que'ns tregui d'aquesta situació insostenible.

ORLEB. Encara pot venir en Bribb. L'hi deixat quatre lletres en el séu *publichaus* habitual y he disparat, en son seguiment, algúns companys. *Ab un udol de mal humor.* Quina mala sort!... Pensar que fa divuyt mesos que tenim a casa a n'aquestes dugues dones; que les tractèm, a cor que vols cor que desitjes; que les mimèm y les amoixèm, ab tot carinyo, y quant arrivèm al moment preciós, al punt, per nosaltres tant desitjat, aquesta malehida mossa tira per terra tots els nostres plans. obrant d'una manera tant inesperada!... *Contemplant la escala.* Qui sab!... Potser si hi pujés a veurela?... Parlant un xiquet ab ella... potser l' arrivaría a convèncer.

MADG. Veshi.. probaho. Però recòrdat que ab violencies no'n treuràs rès.

ORLEB. Bé, ja probaré si tractantla ab dolcesa... per més que això de la dolcesa no s'hi avé pas ab el méu temperament. *Entra Teresa per la porta del vestíbul.*

MADG. Ah!... Es vostè, Teresa!... Esperis una mica, hem de parlar vostè y jo. *Anant cap al fons.* Sobretot, James, serenitat y sang freda!... Rès que pugui deixar marques!... Això'ns podría compromètrer de mala manera!...

ORLÉB. No tinguis por. Estigues tranquila! *Se·n va escala amunt.*

ESCENA III

MADGE, TERESA, després la senyora BRENT

TER. En Benjamí, el majordòm, m'ha dit que la senyora volía parlarme.

MADG. No, vostè es qui sembla que desitja parlar ab mí... Es veritat lo que m'han dit: que se'n vol anar?

TER. Si, senyora.

MADG. Y per quin motíu, si's pot sapiguer?

TER. Tinch moltes ganes de tornarmen a Paris. Aquesta terra y aquest clima no'm proven. Li seré franca; m'anyoro!...

MADG. Si qu'es estrany tot això!... Y fins ara no se'n

ha adonat? Fa més de dos anys qu'es a casa y no s'havía queixat may!...

TER. Potser te rahò, senyora, pero'ls temps cambíen. Avuy no es com ara fa dos anys!... Y després de tot, si li haig de dir la veritat, d'un quant temps ensà, succeíeixen unes coses a n'aquesta casa' que no m'agraden gens ni mica, velíaqui.

MADG. *Vivament.* Ah!... sí?.. A que's refereix, Teresa? Parli clar. Espliquis.

TER. Prego a la senyora que no m' obligui a dir tot lo que jo penso! Me refereixo a lo que's trama en aquesta casa!.. A la manera com el senyor tracta a la senyoreta que viu a dalt!... Tot això'm repugna, m'exaspera!... No, no, no! Ja li he dit, m'estimo més anarmen.

MADG. Vostè no sab lo que's diu, Teresa! La senyoreta de qui parla està malalta. Pateix una malaltía nirviosa El cap se n'hi và devegades. Creguim que aquesta malaltía ens té seriament preocupats... y tot lo que fèm es pera procurar sa curaciò, desvivintnos pera que no li falti rès, creguim.

En aquest moment se sent un gemech prollongat, venint del pis de dalt per la banda de la escala. Madge y Teresa deixen de parlar, quèdant inmovils per un moment. Baixant rapidament la escala, entra en escena la senyora Brent, una dòna d'edat, d'aire distingit, de cabells blanchs, vestida d'estar per casa y presa d'un gran sobresalt.

BRENT. *Tremolant,* Filla meva! .. Còm es que l'han de maltractar aixís a la meva filla?

MADG *A la senyora Brent, ab violencia y entre dents* Què hi ve a fer, vostè, aquí? Eh?... Que no sab que ho te prohibit el sortir de la seva cambra? *La vella senyora Brent fà un gest de terror, davant de la cara terrible de Madge.* Apa!.. Vingui! .. Segueixim!.. *L'agafa pel bras y l'empeny cap al fondo. Torna a sentirse 'l gemech a dalt.* Li dich que'm segueixi! ..

TER. Senyora,..

MADG. *Cambiant de to y parlant a la vella quasi ab afecte.* No tingui por, dòna!... Això es que la seva filla avuy dèu passar un mal día... Te'l cap molt fluix encare, pero'm sembla que no trigarà pas gaire temps a restablirse. *Imperiosament a la Teresa.* Teresa!... Demà al matí acabarèm de parlar vostè y jo!... *A la senyora Brent.* Vingui ab mi, apa, dòna, fassim el favor!... *En veu baixa amenassantla.* Ho sent lo que li dich?

L'agafa ab violencia pel bràs, la fà pujar ab ella escala amunt, La Teresa les segueix ab la vista. tota contristada. En el moment en que Madge y la senyora Brent desapareixen per dalt de l'escala, entra Benjamí, va cap a Teresa, y l'un y l'altra 's miren un moment sense dirse rès. Pausa.

ESCENA IV.

BENJAMI y TERESA

BENJA. Y donchs? Què hi ha de nou, Teresa? Ja s'han entès ab la senyora? Aixís, no'ns deixa, eh?

TER. Al contrari, Benjamí. Ara més que may, estich decidida a anarmen! Que no l'ha sentida cridar a n'aquesta desgraciada? Pero, què me li fan?

BENJA. Potser es que avuy se trova pitjor.

TER. Son ells els que no la deixen estar bona a forsa de mals tractes! No! no! No vull estarmhi més aquí. Això'm trenca'l cor! Ja trovaré un altra casa.

BENJA. Potser jo'n sabría una de molt bona pera vostè, Teresa.

TER. *A mitja veu.* De veres? Y ahont?

BENJA. *Ab misteri.* Tingui, aquí té la direcció. *Escriu algunes paraules en una targeta.*

TER. Pero, es una casa sèria, de gent com cal? De tota confiansa?

BENJA. Estigui tranquila. De tota confiansa! *Li dona la targeta.* Pero, sobretot. amàguisela bé aquesta targeta. No l'ensenyi a ningú.

TER. *Llegin tmentres Benjamí vigila.* Senyor Sherlock Holmes

BENJA. Pst!... Més baix! .. Podrien sentirnos!... Vagi a n'aquesta casa, desde demà'l matí, sens falta. Jo li prometo que no se'n arrepentirà. *Sòna 'l timbre elèctrich de la porta del carrer.*

TER. Truquen a la porta del carrer.

BENJA. Sí... Entesos, eh? Vaig a obrir.

Teresa se'n va per una porta interior. Benjamí surt per la del vestibul y al poch entra acompanyat d'en Bribb.

ESCENA V

BENJAMI y BRIBB. En Bribb es un jove elegant, simpàtich, bellugadís, quasi ballarí. Du un sach de viatge petit a la ma.

BRIBB. No perdi pas temps en salamalechs, senyor majordòm, y digui als senyors que ja soch aquí!

BENJA. Es al senyor o a la senyora Murray, a qui vostè demana?

BRIBB. Ja comensèm ab cerimonies? Qualsevol diria, al contemplarho, que jo no soch un amich de la casa! Be, vaja, ja que s'hi empenya. *Ab impaciencia.* Anuncihi als seus amos, que acaba de arrivar el senyor John Alfred-Napoleó Bribb. *Posa el sach de viatge damunt de la taula.*

BENJA. Descuidi'l senyor. Vaig a anunciarlo inmediatament.

Se'n va per l'escala; Bribb se treu el barret y 'ls guants, que posa damunt del sach. Escampa una mirada investigadora a son entorn y adonantsen del armari, hi va de dret, obra'l portell y examina ab gran atenció la caixa de ferro.

BRIBB. Me sembla que aquest dèu ser l'obgecte de que's tracta.

S'agenolla y fà rodar els poms de lletres. S'aixeca, se treu l'abrich y 'l frach y queda en mànigues de camisa. Va a la taula, obra 'l sach y furgant treu unes genolleres de goma y cuiro, que, tot ballant, se coloca.

ESCENA VI

BRIBB, MADGE y ORLEBAR. Aquets dos entren, venint de l'escala.

MADG. Per fí, es vostè Bribb?

ORLEB. Ab quina impaciencia t'esperavem!... Has rebut la tarjeta meva?

BRIBB. *Furgant en el sach.* Naturalment, home!... que no'm veus que ja soch aquí? *Signant l'armari ab el cap.* M'has enviat a buscar per mor d'aquesta baluerna, oy?...

MADG. Es clar! Y l'engunia qu'hem passat veyent que no venia! Tant, que ja estavem decidits a enviar

a buscar un desconegut. Aixís donchs no's pot perdre temps!...

BRIBB. *Donantse importancia.* No'n parlèm més! Es inútil En Bribb ja arrivat!... En Bribb se disposa a l'atach! Deixeulo fer a n'en Bribb! Ja sab ahont te la ma dreta!.. En Bribb se cuida de tot!... Y entre parentesis—estàn segurs de que val la pena tot això?

ORLEB. Jo te'n responch!...

BRIBB. Donchs, apa, noy!... Amunt y crits! *Va cap a l'armari, portant varies eynes a la mà que haurà tret del sach. Exten a terra un drap blanch* Escolta, Orlebar!

MADG.. Pst!...

ORLEB. No m'anomenis aixís!... Tingues compte! Aqui 'm dich Murray.

BRIBB. Dispensem, noy! Es una vella costúm d'aquells temps venturosos, en que feyem l'aprenentatge plegats.

ORLEB. Ja fa temps d'això.

BRIBB. Y tal!... Qui'ns ho havía de dir aleshores, quan travallavem en la línea de vapors que anaven de Liverpool a New-York, que un día arrivariem a ser grans senyors.

ORLEB. No me'n parlis d'això!

MADG. Lo que'ns convé ara, Bribb, es obrir quan més aviat millor aquesta caixa de ferro. No podèm perdre temps.

BRIBB. *Trian les eynes.* Estigui tranquila! Aviat estarèm llestos! Aquesta vella carcassa no podrà pas resistir per gayre temps els instruments per feccionats y l'habilitat y destressa reconegudes d'en John Alfred-Napoleó Bribb! Ahont redimoni l'haveu anat a buscar un modelo com aquest? Juraría que va neixer avans qu'el meu avi, y això que jo no l'he conegut may a n'aquest respectable jayo, molt senyor meu!... *Al ficar una eyna al pany, diu:* Se pot travallar sense por y ab tota comoditat, oy? No hi ha ningú que'ns vigili, eh?

ORLEB. Estigues tranquil. No hi ha ningú.

Ell y Madge miren ab ansietat a Bribb, que s'ha agenollat davant del armari y travalla de valent, provant y fent jugar tota mena d'eynes pera fer un gros forat en el ferro y fer saltar el pany.

BRIBB. *Tot travallant y cambiant de tó.* Ja ho sabía, ja, que vivies en aquest barri, noy, y una pila de vegades m'havía dit a mi mateix: «Hi has d'anar un día

a donar un copet a l'esquena de l'Orlebar... Ay!.. Dispensèm, noy! Vull dir d'en Murray!... Però un te tant que fer a Londres, sobretot en aquets temps, qu'es quan la ciutat fa'l ple...

S'alsa y va a buscar un fllabarquí y ab ell comensa a foradar el ferro. Aixís, donchs, hi ha panís per aqui dins, oy? y panís d'importancia, segóns sembla?

ORLEB. No hi toques pas.

BRIBB. Ah! no? Donchs què hi ha?

MADG. No més que un plech de papers

BRIBB. Ah! Ja hi soch. Obligacións, accións, títuls, valors?...

MADG. No ho son de valors, però'n tenen molt, y'ns han de produhir una fortuna.

BRIBB. Un moment... Ja que's tracta d'un negoci, jo hi deuré tenir la meva part, oy?

MADG. Es clar que si, Bribb, y donchs?... La pena que un se dona bé val un bon premi.

BRIBB. En bon'hora! Jo'ls hi prometo que li faré badar la boca a n'aquest tossut y li faré escupir lo que guarda al pap! Ja veuràn, ja! Però, mentres travallo, possintme al corrent de lo que's tracta.

ORLEB. Què'n treuràs de sapiguerho?

BRIBB. Noy, si haig de ser asociat en aquest negoci, tinch dret a sapiguer de quin peu se dol la criatura.

MADG. Perquè no li has de dir?

BRIBB. Pensa que si la cosa's complica, jo sempre guardo una poma per la sed, y'n se un niu. Mira que 'n Bribb, aquí hont el veus, es un bon guía y pot donarte més d'un bon concell!

ORLEB. Bé, vaja, no hi tinch cap inconvenient. Però, ab la condició de que m'abstindré de dirte'ls noms de les persones que intervenèn en la combinació.

BRIBB. Els noms ray!... Vès que se m'endona a mi dels noms!

ORLEB. *Acostantse a Bribb y ab misteri,* Tu sabs que aquestos darrers anys, la Madge y jo, hem travallat en el Continent, a Fransa, a Alemania, a Italia...

BRIBB. Si. ho he sentit a dir.

ORLEB. Va ser a Ostende que's va presentar l'ocasió... Varem fer coneixensa ab una noya... una senyoreta molt maca, de la millor societat, però, desgraciadament contristada per disgustos de familia. La seva germana feya poch temps que havía mort, y la seva mare després del cop

fatal, havía caigut seriament malalta.

BRIBB. Y vosaltres vos vareu compadir d'ella?... En això s'hi veu el téu bon cor!... *Ab ironía.*

ORLEB. La Madge, que havía guanyat la seva confiansa, no va trigar pas gaire a enterarse de que la germana en qüestió...

BRIBB. La morta?

ORLEB. Precisament. Donchs que la morta havía tingut una intriga amorosa ab... *Pausa. Vacila, pero continua.* Ab un gran senyor extranger. Pero, ab allò que se'n diu un gran senyor, en la més alta acepció de la paraula.

BRIBB. Un home de la més alta posició social? Un núro hu?

MADG. *Insistint.* Formant part, principalíssima, d'una familia colocada en el més alt nivell social.

BRIBB. Un emperador?

ORLEB. *Vacilant.* Tant com un emperador, no. Pero es un home, qual situació no té pas avuy rival en tota Europa.

BRIBB *Ab una ganyota.* Hum!... Vaja!... Un princep extranger!.. No m'agraden aquesta mena de gent. M'estimo més que's tracti de compatriotes, en semblants casos..

ORLEB. *Ab un sonris* Què hi faràs?... Jo no tinch tants escrúpols com tú, m'entens?

BRIBB Es clar que sí.. Els negocis son lo que son... No's poden triar. Apa, digues, que va succehir entre la noya morta y el séu gran promès.

ORLEB. Ell l'hi havía jurat que s'hi casaría.

BRIBB. Y com es molt natural, va faltar a sa paraula?

ORLEB. No sols va faltar a sa paraula, sino que va abandonarla.

BRIBB. *Ab un sospir còmich.* Ja sé lo qu'es això! Ay!... Y la desesperació's va ensenyorir de la infortunada! com diuhen en les noveles de folletí.

ORLEB. D'aytal manera, que'n va morir.

BRIBB. Pero, en tot això, jo no hi veig pas apuntar el nostre negoci.

ORLEB. Espèrat, home... El promès infidel, en els hermosos temps de sa passió, havía escrit, com es natural, a sa estimada; l'hi havía fet regalos y enviat fotografíes seves, ab dedicatories ardentes

BRIBB. Si... si... es clar... lo de sempre!... Que'n som de besties els homes!...

ORLEB. Donchs, les fotografies y la correspondencia formen un conjunt de documents de gran in_

teres, documents que han quedat en mans de la germana de la morta, que viu ab nosaltres y sota la nostra vigilancia... Y ara?... Ho comenses a entendre?...

BRIBB. *Xiulant.* Ah!... aixís, la que viu aquí dalt?.. Si home, si, entesos!. . Y que'n pensa fer ella d' aquestos documents?

ORLEB. Vol servirsen, com arma poderosa, pera comprometrel.

BRIBB. Mireu, la gata moixa!... Es clar, com que sab que això val diners, ne vol treurel... Fa bé, la xicota!...

ORLEB. No Ella busca un'altre cosa: Vol venjarse.

BRIBB. Això si que ho trovo mesquí. La vostra combinació es més pràctica.

ORLEB. Aixís, l'has endevinada.

BRIBB. Y donchs? Aquesta colecció d'autogràfs, en mans de gent espavilada, es una mina d'or!...

ORLEB. Ja ho pots ben dir!... Un personatje de la posició del que ha escrit aquestes cartes, no pot pàs pensar en casarse, sense haversen apoderat pera cremarles y evitar tot compromís... El jove ho sab això, y, lo qu'es més interessant encara, la seva familia n'està igualment persuadida.

BRIBB. Es rica la familia, eh?...

ORLEB. Més que rica.

BRIBB. *Obrint uns grans ulls.* Més que rica, dius?... Aleshores, es lo que jo no gosava suposar... Veyam, tòra embuts!... Me sembla que a un confrare tant antich com jo, be l'hi pots obrir el cor de bat a bat!... Què son aquesta gent?...

MADG. Ah!... ah!... mestre Bribb!... Sembla que la batxillería comensa a picarvos de valent?

Orlebar s' acosta a Bribb y a cau d' orella li mur. mura un nom.

BRIBB. *Xiulant ab admiració.* Borrango!... Si que't tractes ab gent lluhida!... Però perqué opereu de tant lluny? Perquè no tracteu directament ab els interessats?

ORLEB. Aixís anèm més segurs.

BRIBB. Be, si, ja ho veig! Allà baix, no més ab un gesto d'ells, ja vos engarjolaríen. Mentres que aqui, en la lliure Anglaterra, tot ciutadà es invíolable!... Visca la patria!... Però, escoltem; la noya aquesta, la germana de la promesa morta... com va ser que volgués venirsen ab vosaltres, a Londres?

ORLEB. Va ser cosa de la Madge.

MADG. Vaig guanyar, a poch a poch sa simpatia. Vaig sapiguer polsar, ab tanta destresa, la corda sensible del consol, que la noya se'm va entregar per complert. L'hi vaig fer compendre lo convenient que fora, per la decandida salut de sa mare, un cambi de clima . y com que vaig posarli la nostre casa a la seva disposició, va aceptarho agraidissima. En James, mentrestant, va venir a llogar aquesta casa; la va amoblar, y qûant al cap de vuyt díes, vaig arrivar ab la noya y sa mare, tot estava a punt de solfa; fins haviem pensat en aquest moble, que varem comprar expresament pera que ella hi pogués tancar les cartes, les fotografies y les joyes.

ORLEB. Y tot va anar com una seda, fins al mes passat, en que varem rebre la visita de dos procuradors, molt correctes, els quals, sense fer cap proposiciò directe, venían a explorar el terreno, lo que volía dir que la pera ja era ben madura. La familia—varem dir—desitjaría tornar en possesió de les famoses cartes. Jo no'ls vaig respondre ni si ni no; quan tot de sobte, les negociacións van deturarse. Eclipse total dels dos emisaris. Aleshores, va semblarme que havía arrivat l' hora de comensar a ensenyar les dents... Però, quan vaig volguer obrir la caixa de ferro, pera repassar la correspondencia, a fí y efecte de documentarme més a fondo sobre la qüestiò, 'm trovo ab que les lletres de la combinació pera obrir la caixa, havien sigut cambiades, d' amagat nostre. El cop venía de la mateixa noya!.. Y cap amenassa ha lograt arrencarli la paraula nova, ab que havía estat sustituida la vella!

BRIBB. De manera qu'el pot de la confitura es aquí dins?

ORLEB. Y'ns es impossible apoderarnosen!...

BRIBB. Paciencia, home! Aquest pany no resistirà pas gayre als méus atachs y experiencia. *Continua travallant de ferm.* Lo que'm dona mala espina y no entench, es el perque'ls dos procuradors varen tallar d'un modo tant sech tota relaciò ab tú.

ORLEB. Aquest mitj día ho he sapigut el perquè... *Mirada interrogadora d'en Bribb.* Es qu'ells ja no la porten la direcció del assumpto, que ha estat confiada desde fa poch temps, a Sherlock Holmes.

BRIBB. *Ab sobresalt, com si l'hagués picat un escorsó, fa un bot y para de travallar.* Eh?... Què dius ara?... Sherlock Holmes!

ORLEB. Tal com t'ho dich. Però, què't passa?

BRIBB. Depressa... una ploma!... Tinta!... Un llapis!... T'ens un llapis? *Saltant com un boig.*

MADG. *Ab estupefacció.* Però, què l'hi agafa, Bribb?

BRIBB. *Adonantse de la taula.* Ah! Aqui hi ha lo que necessito!... No's pot perdre ni un moment! Desseguida continuaré'l méu travall, però avans, es urgent que telegrafihi *Escriu ràpidament.* Hi ha un despatx telegràfich per aqui aprop?

MADG. Si, a dos passos, a la cantonada de Glover Street.

BRIBB. *Donant a Orlebar el paper escrit.* Carrègat les cames a coll, noy!... *Orlebar llegeix el telegrama* Aquest telegrama es per en Bassick, el secretari y'l confident del professor Moriarty. Que no'l coneixes an en Moriarty?

ORLEB. N'he sentit a parlar.

BRIBB. En Moriarty, noy, això entre nosaltres ja's pot dir, es com si diguéssim el rey del crim. Fà una pila de temps qu'en Moriarty sent en tots els séus assumptos y al davant d'ell, un adversari misteriós, invisible, desconegut, que tira per terra tots els séus plans. Aquest enemich subterrani, de qui tan sols acaba de descobrir el nom, es Sherlock Holmes. Ja pots compendre, ab lo que't dich, si en Moriarty s'interesarà pel negoci nostre, donchs li proporcionarà l'ocasió de lluytar ab en Holmes, cara a cara. Entre en Moriarty y Sherlock Holmes, hi ha una partida de desafío a mort, el guant està llensat per les dugues bandes, y si pogués trovar un corredor ben aixerit, que m'acceptés una juguesca, jo't juro que'm jugaría'l cap a favor d'en Moriarty

ORLEB. Què li has escrit a n'en Bassick?

BRIBB. No més que l'haig de veure de precís demà al matí, per un assumpto de gran importancia... Te... llegeix... Pero cuyta, no t'entretinguis... Ab en Sherlock Holmes contra nosaltres, s'ha d'esperar tot.

MADG. Vèsten, cuyta, James!...

ORLEB. Vigileu, bé, mentres jo soch fora.

Se'n va per la porta del vestibul. Se sent la porta del carrer com se tanca darrera d'ell. Bribb torna a

travallar ab gran dalera. Madge ha agafat un llibre y prova de llegir. Pero al cap de poch temps alsa'ls ulls.

ORLEB. Aixís, donchs, es un home extraordinari aquest profesor Moriarty?

BRIBB. Es un home imposant, espatarrant, abracadabrant! No's trama pas cap assumpto que valgui la pena, ja sigui robo, assesinat, desapariciò o seguestre de persona, *chantage* o mort violenta, a París, a Londres, a Berlín, a New-York, a Viena o a Chicago, que no sigui concebut, combinat y dirigit per en Moriarty!

MADG. Pero, còm s'ho fà per'estar present en totes aquestes ciutats, a la vegada?

BRIBB. Ell?... No's mou may del séu silló!... Es, desde 'l séu laboratori, fredament, metodicament, matematicament, que ho manega tot. En totes les cinch parts del mon hi té gent de la més desanimada qu'està a les seves ordres. Els té tots al puny y'ls fà maniobrar, no més que movent els dits, com si fossin les pesses del joch d'escachs!.. Y lo mes salat, es que la policía, fins quant el pressent en un assumpto, no gosa a ferli rès!...

MADG. Y perquè?

BRIBB. Segurament, perque sab lo que s'hi pesca molestant a n'en Moriarty... Tots els detectives que han volgut atacarlo decididament, s'han trovat—quan s'han trovat—assesinats en un carreró esgarriat del barri de Westminster, o surant per les ones negroses del Tàmesis, ab una punyalada al cor!... Quan ell ha amenassat a un home, aquest no trova terra prou llunyana, casa prou misteriosa, ni cau prou fondo pera amagarse

MADG Que'l coneix, vostè?...

BRIBB. No l'he vist may... ni jo ni ningú, perque ell no's mostra may. Fins els mateixos que travallen a les seves ordres, no's poden alabar d'haberli vist may brillar la punta del nas. En Bassick es l'únich que'l veu y es el que li serveix d'intermediari. Lo que si se sab del cert, es que no plany pas els diners. Els llensa a grapats pera lograr lo qu'ell vol. Y quan està content d'algú, dels que'l serveixen, es generós com un Nabab!

MADG. Vol dir que un home aixís, no'l trovarà de poca importancia'l nostre assumpto?

BRIBB. No, dòna!.. No veu que li permetrà combatre obertament a n'en Sherlock Holmes?... Què busca en Moriarty, sino un medi que'l coloqui en la mateixa vía qu'en Holmes, y en direcció contraria? No més que baix aquest punt de vista de lluytar ab el séu rival, ja te gran importancia, per ell, el nostre assumpte!...

Per fí ha lograt fer un forat gròs en el ferro, en quin forat hi va ficant eynes. Pero vegent qu'el forat es insuficient ne comensa a fer un altre. Entra l' Orlebar tot fadigat per la porta del vestibul.

ORLEB. Y bé? Y aquest pany?...

BRIBB. Tot marxa bé. Ja comenso a veurehi clar. Has posat el telegrama?...

ORLEB. D'aqui mitj'hora,'l tindràn.

Madge y Orlebar s' agrupan a vora d' en Bribb, mirantlo ab ansietat com travalla. Bribb fica noves eynes en els forats que ha obert. Se sent a dins remor de baldes y forrellat que cauhen y's trenquen. L'exitació dels tres personatjes arriva al paroxisme, fins al moment en que se sent cedir el pany principal, Bribb, aleshores, estira cap a n'ell el portell de ferro. La caixa de caudals resta oberta. Tots tres s'hi aboquen, ab els ulls fora del cap, Madge y Orlebar reculen, ab una exclamació de sorpresa y d'ira. Bribb contempla ab gran atenció l'interior de la caixa qu' es buit y se'ls mira ab extranyesa.

MADG. Buit!...

BRIBB. Els papers no hi son pas!..

ORLEB. Ella'ls ha tret!...

BRIBB. Quí?... De qui parles?..

ORLEB. Home!... D'aquest redimoni de noya!...

Tots tres furguen per l'interior del moble.

MADG. No hi ha dubte possible.. els ha tret ella mateixa.

BRIBB. Qui sab si se'n ha servit ja, posantlos a preu per compte propi...

MADG. Còm vol dir?...

BRIBB. Vull dir, que potser els vol enviar ella mateixa. a la que's te de casar ab l'ex-promès de sa germana...

MADG. No pot ser. Si no surt de casa.

ORLEB. Ni medis te d'escriure. La nostra vigilancia no pot esser més estreta!...

MADG. Què farèm ara?

ORLEB. No hi ha més que un medi. Vaig a ferla baixar desseguida, y que ella mateixa'ns confessi la veritat. *Se'n va rapidament escala amunt.*

BRIBB. Còm ho farà?...

MADG. No ho sé pas. Però, d'una manera o d'un'altre

se li ha de desfer el nus que aquesta mosca morta s'ha fet a la llengua... Aixís resultaría inútil tot lo qu'hem fet de dos anys ensà!...

Se sent un crit ofegat de Alina, dintre.

BRIBB. *Gratantse 'l cap.* Diable!... Diable!... Diable!... L' assumpto va prenent una fesomía que no m' agrada pas! .. Jo soch un minyó d'allò més tranquil, molt estimat en tot el méu barri, y pagant el lloguer ab tota puntualitát. No m'agrada a mi tot això! L'hi haig d'esser franch!

MADG. *Ab despreci.* No s'espanti, home! No s'espanti! Si passa alguna cosa, nosaltres serèm els responsables; ho te ben entès?...

BRIBB. Oh! .. bé... si. . Això es bò pera dir!...

Se senten els passos de Orlebar y sa veu irada. Baixa l'escala, quasi arrossegant y donant empentes a Miss Alina Brent, qu' es una noya d' uns vintidós anys, finissima, hermosa y molt interessant.

ESCENA VII

BRIBB, MADGE, ORLEBAR y ALINA BRENT

ORLEB. *Ja en escena.* Ja veurèm si està, o no, decidida a obeirnos. *Ab una revolada Alina se separa d' ell y resta inmòvil un xich apartada, sens dir rès, però mirantsels fixament, ab tota dignitat. A Madge.* Dígali tu, lo que volèm d' ella.

ALINA. *Fredament.* Es inútil No's molestin Be ho sé prou lo que vostès volen de mí.

MADG. *Acostantse a la noya, ab un somris y ab veu melosa y cautelosa.* Vinguim aqui, Alina, ja sab que jo la estimo!... Tingui confiansa en mi!... Ara no's tracta de claus, ni panys, ni de combinacións de lletres. *Senyalant l' armari.* Volèm saber senzillament, que n'ha fet, vostè, dels papers que hi havía allà dins. *Alina mira a Madge ab calma y no contesta. Madge s'hi acosta apretant les dents y perdent la paciencia.* Que no m' ha sentit? L'hi he preguntat ahont les té amagades les cartes que ha près d'allà dins!

ALINA. *Ab calma.* No l'hi diré pas.

ORLEB. *Ab violencia, però sense alsar la veu.* Y si que'ns ho dirà! No'ns ho ha de dir?... Aixís acabarèm més aviat!

MADG. Calma, James!...

ORLEB. Aquestes cartes deuhen estar amagades per aqui, en algún recó d'aquesta sala, o qui sab ahont,

però com que no poden haver sortit de casa, jo li sabré fer cantar ahont les ha entafurades.

MADG. Deixem fer a mi, *Mentres ella parla, l'Orlebar se passeija febrós amunt y avall.* Escoltim, Alina; me sembla que ja ha arrivat l'hora de que's recordi que te un deute de carinyo y d'agrahiment ab nosaltres... Pensi que, quan varem trovarla a Ostande, sense diners, ni ningú que li fes costat, ens varem portar molt bé ab vostè.

ALINA. Es clar, com que ja tenían el séu plan.

MADG. Les varem fer venir ab nosaltres a Anglaterra, a vostè y a la seva mamà. Els hi vam donar hospitalitat en la nostra propia casa. Les hem mantingudes, vestides, y'm sembla que no'ls ha faltat rès...

ALINA. Si, però tot ho han fet ab l'intent de robarme!...

MADG Filla meva, no's pot robar més que als richs!... y vostè no te ni una mitja corona, donchs aquell paquet de cartes no val ni sis pénichs!...

ALINA. Si no val rès, còm es que'l desitjen tant?... Perquè'm persegueixen nit y día, donchs?... Perquè'm seguestren, eh? perquè'm fan morir de fam, ab l'intent de que, rendida, 'ls el entregui?... Tots els séus bons tractes pera la pobre mamà y pera mi, no han sigut més qu'excuses!... Lo que vostès volíen era inspirarme confiansa, a fi d'arrebassarme lo que ab tanta dalera desitjen...

MADG. Còm pot suposar en nosaltres un intent semblant?

ALINA. Fòra hipocresies! .. Ja no'ls crech de rès! Y ara que ja sé qui son vostès, encara que no tinch rès més que la roba que porto, encara que la mamà no estigui bé, me'n vull anar d'aquesta casa!

ORLEB. *Ab travalls pera dominarse.* Pero, avants d'anarsen, avants de pasar la porta d'aquest saló, me dirà lo que n'ha fet d'aquelles cartes.

ALINA. *Ab por, pero ab molta calma.* Màtim, si vol!... Pero no ho sabrà pas.

ORLEB. *Agafantla pel bras.* No'n treuría pas rès matantla!... Tinch altres medis pera lograr lo que jo vull.

Subjecta brutatment a la noya per les munyeques, les hi passa darrera de l'esquena y les hi torsa. Ella fa un crit de dolor. Madge s'hi acosta com per ofegar els crits, Bribb, ho contempla, pero's véu que la escena li repugna.

BRIBB. *A Madge.* Ey!... ey!... Prou, ja n'hi ha prou! La

cosa's va tornant lletja

MADG. *Ab vèu sorda a Alina.* Digui ahont son les cartes y la deixarèm anar!...

ORLEB Que no ho veus que no vol parlar? Un'altra volta donchs!... *Li torsa més els brassos.*

ALINA. *Reprimint un crit de dolor.* Ay!... me fan mal!

MADG. Ahont sont les cartes?

ORLEB Confessiho!... Depressa!... Si dono un altra volta, el dolor la farà parlar.

MADG. *En veu baixa.* Ves en compte, James!...

ORLÉB Deixem estar!... *Furiós.* Jo vull el séu secret y no pararé fins que li arrenqui. *Torsa més els brassos d'Alina* No vol parlar encara? Donchs, tingui!...

El timbre elèctrich de la porta del carrer sona ab gran forsa, bruscament

BRIBB. Alerta, noy!

Pausa. Els tres personatjes paren la orella. Alina està mitj desmayada, insensible a lo que passa a son entorn,

ORLEB. *A Madge ab veu ronca.* Vés... mira qui hi ha... per les vidrieres! *Quasi llensa a Alina damunt d'un silló a vora de la xemeneya y's coloca al davant d'ella, com pera privar de que la vegin. Madge corra a les vidrieres del fons de tot y apartant ab gran precaució les cortinetes observa'l carter Entra Benjamí per la porta de la dreta y va cap a la del vestibul.* Esperis un moment, avants d'obrir la porta, Benjamí *Benjamí's detura sense cap sorpresa. Pausa. Espectació.*

MADG. *Desde'l fons.* Es un senyor alt, prim, d'uns trenta a trenta cinch anys; porta un abrich llarch, un barret tou. Va tot afeitat y està molt pàlit. També porta bastó.

BRIBB. *Com si li escapés.* Sherlock Holmes!...

Ràpidament, desa les eynes en el sach, que amaga darrera del armari, del quin tanca'ls portells.

ORLEB. Apaga'ls llums, Bribb!

BRIBB. Què'n treurà?... Què't penses que no ho ha vist a través de les persianes, que hi ha llum?

ORLEB. Tens rahó. L'hem de rebre, no hi ha més.

BRIBB. Però, y la senyoreta?

ORLEB. La Madge se l'endurà cap a dalt. Ala!... Depressa!...

Alina torna en si, 's dona compte de tot. Madge l'hi dona 'l bras.

MADG. *Dissimulant.* La pobre noya està malalta y no pot, rebre a ningú, M'entents?... *A Orlebar.*

ORLEB. Si, si. Tàncala en la seva cambra y guarda la porta. *Madge y Alina se 'n van ràpidament escala amunt. A Benjamí.* Ara, Benjamí, obri la porta a la person a

que truca y fàssila entrar. *Benjamí se 'n va. Orlebar obra un moble y 'n treu una mena de trenca caps de ferrro y 'l dóna a n' en Bribb.* Tu, te 'n vas per aquesta finestra, que dóna al terradet, quan Sherlock Holmes sigui aquí, tornes a entrar, a poch a poch, en el vestíbul per la porta del jardí. *Senyala la finestra de la esquerra.*

BRIBB. Per la porta del jardí! .. Y després?. .

ORLEB. Amàguet darrera dels cortinatjes. Y en cas de que aquest dimoni d'home logri apoderarse de les cartes, jo xiularé dugues vegades. Si no sents rès, dèixel marxar tranquil.

BRIBB. Y si sento que xiules?...

ORLEB. Aleshores, prova qu'ets un home que sab fer us de les armes que se l'hi entreguen!...

BRIBB. Diable!. Diable!... Diable!... Potser es massa dificil aquest encàrrech pera un jove tant sossegat com jo... Però, què hi farèm! No hi ha més remey que fer el que'ns manen!

Se'n va, saltant per la finestra de la esquerra, primer terme. Orlebar ha agafat un llibre de sobre'l piano y fa esforsos pera pendre una actitut calmosa y desinteresada.

ESCENA VIII

ORLEBAR, SHERLOCK HOLMES. Entra per la porta del vestíbul. En sa mà enguantada hi dú el barret tou grís clar y 'l bastó. Va ab un abrich, molt elegant, grís també. Quan se 'l descorda o se 'l treu se veu que va de frach, corbata blanca, bota de xarol. Continent irreproxatble. Cabell grís, molt ben pentinat, ab ratlla al mitj. Completament afeitat. Es fí, atent, reposat, calmós, ab un no sé que, en el gest, de sacerdotal. Observa continuament y de tant en tant se dibuixa en sos llavis un lleuger somriure y al mateix temps brillen ab forsa sos ulls, ab mirada fonda y penetranta. Se detura un instant a la porta, fent veure que no ha vist a l' Orlebar, deixa bastó y barret en la cadira més pròxima, y ab tota calma 's treu els guants. Després avansa cap al prosceni y s' asseu vora la taula, com una visita qu'espera que li diguin si 'l senyor o la senyora estàn visibles. L'Orlebar, al cap de poca estona, deixa 'l llibre sobre 'l piano y 's tomba.

ORLEB. *Ab estranyesa fingida.* Ah!... vostè es el senyor Sherlock Holmes... si no vaig errat.

SHERLOCK HOLMES

SHER. *Alsantse, com si l'aparició de l'Orlebar l'hagués sorprès una mica.* Sí, senyor.

ORLEB. Y que desitja .. senyor Holmes?

SHER. *Parlant molt poch a poch.* Gracies .. No's molesti. Pero ja he fet passar la meva tarjeta, pel majordòm, a la persona que'm convé veure en aquesta casa,

ORLEB. Ah!... Molt bé! . *Pausa.*

Entra Benjamí, baixant per la escala. Orlebar torna a vora'l piano, parant per això la orella, interesat per lo que dirà en Benjamí.

BENJA. *Ab veu alta.* Miss Brent prega al senyor Holmes que la dispensi Pero no's trova prou bé de salut aquest vespre pera rebre visites de cap mena.

SHER. *Impassible, treu d'una butxaca un carnet y un llapis y escriu algunes paraules en un full, que després separa y arrenca de carnet; mira'l rellotge, que's treu de sa ermilla y entrega el full escrit a n'en Benjamí.* Fàssim l'obsequi de portar això a Miss Brent, y díguili qu'espero contestació.

ORLEB. *Interrompentlo.* Dispènsim, senyor Holmes, pero'm sembla que's pren una pena ben inútil.

SHER. *Girantse tranquilament cap a Orlebar.* Ah!... sí?... Y perquè, si no es indiscreció?

ORLEB. Perquè Miss Brent, per desgracia, està molt malament, pateix molt y li es impossible veure a ningú, siga qui siga

SHER. No podria ser que aquesta falta de salut, fós produhida per estar Miss Brent un xich massa tancada en aquesta casa? *Els dos homes se miren fit a fit Pausa. A Benjamí.* Pero això no fa'l cas... Tingui la bondat d'entregar aquest paper a Miss Brent. *Benjamí se'n va escala amunt.*

ORLEB. *Riunt ab afectació.* Vostè mateix, senyor Holmes! Es clar... qu'el nostre majordòm està a les seves ordres, en tot y per tot, ja ho sab! No li haig de dir. Jo no més li he fet aquesta indicació, pera evitarli una pena inútil.

SHER. Y jo l'hi'n dono mil gracies, per més qu'es una pena ben repetita, com vostè compendrà molt bé, 'l passar una tarjeta de visita.

Torna a asseures, ab molta calma y molta naturalitat, vora la taula, agafa un diari ilustrat; que hi haurà al damunt y el mira ab atencio.

ORLEB *Ab esforsos pera aparentar una tranquilitat que no sent y mirant de tant en tant l'armari.* Sab, senyor Holmes, qu' es un home molt interessant, vostè?

SHER. Si que me'n alegro.. *Ab fredor.*

ORLEB. L'Anglaterra en pès coneix avuy el séu nom, y per tot arreu no's parla d'altra cosa que del séu admirable mètode d'investigació, de la seva sorprenenta clarividencia y del séu enginy en descobrir els misteris més impenetrables. Diuhen que vostè es capàs de desxifrar els enigmes, davant dels qué els més habils policíes s'han declarat impotents!... Y sembla que sab trovure un partit maravellós del detall més vulgar y de lo més insignificant en apariencia. Y vegi si es aixís, que—ja'm dispensarà—pero estich segur, que, durant la poca estona que fà què parlèm, ja dèu haber fet, sobre mí mateix, una pila de descobriments!... Ho encerto?...

SHER. Oh!.. tant com això, no, senyor Murray!... No més m'he preguntat a mí mateix, el perquè vostè havía sortit tan precipitadament de casa, fà cosa de dèu minuts, per anar a posar un telegrama El perquè estava tan excitat, fins al punt de qué, per calmar sa excitació, ha entrat, al tornar a casa, en el bar de la cantonada y s'ha begut d'un sol cop, aquella gran copa d'ayguardent.. Tambè 'm preocupa sapiguer perquè aquell amich séu, tan aixerit, que sempre salta, se n'ha anat, al arrivar jo, no per cap porta, com es natural, sino saltant per aquesta finestra, lo que ja es més extrany... Y també m'intriga lo que pot haberhi adintre d'aquell armari, pera cridar d'un modo tan nirviós la seva atenció.

ORLEB. *Ab un riure afectat.* Molt bé!... De primera, senyor Holmes!... Es maravellós!... Sab que si tot això fós veritat, quasi'm faría por, vostè?... *Entra Benjamí baixant la escala. Va cap a Orlebar portant un paper en una safata. Holmes se'l mira sense interès.* Dispensim!... Es la contestació de Miss Brent. *Llegint.* Còm? Ah!.. sí?... *Alsant el cap ab gran sorpresa.* Està disposada a rèbrel, senyor Holmes. Fins diu que desitja tenir una entrevista ab vostè. *Holmes resta impassible com si lo que diu l'Orlebar no l'interesés gayre.* Que hi farèm, desde'l moment qu'ella ho vol, no hi tinch rès que dir. *A Benjamí.* Benjamí, digui a Miss Brent que tingui la bondat de baixar al saló, y afegeixili qu'el senyor Holmes l'espera. *En Benjamí fà una inclinació y s'entorna escala amunt.* Si que m'extranya!.... Seré indiscret si li pregunto què l'hi ha pogut escriure pera decidirla tant sobtadament a rèbrel?

SHER. Al contrari. Senzillament, que, si avans de cinch minuts no havía baixat al saló, jo pujaria a la seva cambra.

Se treu l'abrich, que plega y deixa en una cadira.

ORLEB. Ah!.. Caràm! . Era això?.. Sí que .

SHER Paraula per paraula! Tal com li dich!

ORLEB. Me sembla q·e ja baixa Sento les seves passes per la escala.

SHER. *Mirant el rellotge.* S' ha anticipat d'un minut y mitj.

Se passeija pel saló, observantho tot.

ESCENA IX

ORLEBAR, SHERLOCK HOLMES y MADGE, després BENJAMÍ. Madge baixa la escala, lentament, com si no's trovés bé. Vol fèrse passar per Miss Brent al devant d'en Holmes. Porta una mena de bata blanca pera ser més pàlida y una mantellina de blonda blanca a les espatlles. Camina apoyantse per tot, com si estés molt dèbil.

ORLEB. *Acostantse a n'ella.* Miss Brent, permètim que li presenti al senyor Sherlock Holms.

Madge dòna un pas cap a Holmes, allarganli la mà; Holmes la estreny ab la mes complerta confiansa. Orlebar s'asseu tranquilament a vora l piano,

MADG. Senyor Holmes.

SHER. *Saludant.* Miss Brent...

MADG. Fins estich tota contenta de que vostè m'haigi fet sortir de la meva cambra. Tenía tantes ganes de conèixel! El metje m'ha privat de que vegés a ningú; pro ja que'l méu cosi ha llevat la consigna, ja estich a cobert de tota responsabilitat.

SHER. Li agraieixo en l'ànima el que haigi consentit en rebrem, Miss Brent, pero sento que s'haigi molestat, cambiant tan rapidament de vestit.

MADG. Còm vol dir? Perquè m'ho diu això?

SHER. Perque, quan un du pressa, es facil descuidarse de cordar el primer botó y comensar pel segón. Veu, vostè ho ha fet aixís, y ha deixat el primer botó sense trau Miriho vostè mateixa si tinch rahó

Senyalant el vestit de Madge qu'està cordat tal com ell ha dit.

MADG. *Emocionada de por de veures traida, prova de dissimular.* Té rahó...he anat un xich depressa. Miri que fixarse en aquest petit detall!... Se veu que'l senyor Holmes es ben bé lo que diuhen. Un dels més

famosos observadors qne al mon hi hagi!.. No 't sembla Freddy?

ORLEB En aquest moment, potser que si, pero fa una estona que no ha estat pas tan felís.

MADG. De veres?

ORLEB. Ne vols la prova?... Donchs m'ha preguntat que hi havía dintre d'aquest armari que'm cridés tant l'atenció

MADG. *Somrient* Que't cridés t'atenció? Y ara?... Ben poch interessant es lo que hí ha a dins, en bona fè.

ORLEB Oh! y tal! . *Obrint l'armari y'l portell de la caixa de ferro.* Miriho, vostè mateix.

MADG. *Rient.* Aquesta vegada si que ho haurà de confessar, senyor Holmes.. S'ha errrat de mitj a mitj. La seva clarividencia no s'ha vist en lloch. *Holmes se'ls mira a tots dos sense dir rès.*

ORLEB *Rient.* Un atra vegada estarà més encertat. Que hi farèm!

MADG. Pot provar si ab mi hi té més sort.

ORLEB. Tens raho!... Veyàm, què l'hi trova vostè d'especial a Miss Brent?

SHER. Què'ls hi diré jo ara?.. En primer lloch una particularitat ja'm salta a la vista; y es que Miss Brent es una concertista de piano distíngida, una ferventa adoradora de la bona música. La seva digitació es exquisida y toca ab una expressió incomparable. Te una passió per Chopin, Litz y Schubert. Y's passa una gran part del día assentada al piano!... Y lo que'm sorprèn en gran manera, es que no l'haigi obert desde fa més de tres dies.

MADG. Això si qu'es extraordinari!..

ORLEB. Quan jo't deya que ja sabría rescabalarse.

SHER. Me felicito d'haver lograt la revenja tan depresa. Y, pera recompensarme, espero de la amabilitat de Miss Brent, l'obsequi de ferme sentir el preludi, número quinze, de Chopin, del que 'n soch particular entusiasta.

MADG. Ab molt de gust. Precisament es un dels méus afavorits. *S'alsa, oblidantse de fingir la malaltia y va al piano.* Y si això li ha de donar gust...

SHER. Infinit, Miss Brent, l'hi asseguro. Com que jo per la meva part també rasco una mica el violoncel-lo, y Chopin es el méu compositor preferit, tindrà un ohient devotíssim!

MADP. *Al moment d'assentarse.* Còm ho sab, vostè, senyor

Holmes, que jo soch una concertista de digitació exquisida?

SHER. Ho he sapigut, no més que contemplant els séus dits.

MADG. Y qui l'ha enterat tant bé, de les meves predilecciòns musicals?

SHER. Les mateixes partitures. *Senyalant l'armariet de partitures que hi haurà vora 'l piano.*

MADG. Y com ho sab, que fa més de tres díes que no he tocat?

SHER. M'ho han dit les tecles.

MADG. Les tecles?

SHER. Miri, aquesta lleugera capa de pols que hi ha al demunt. Al menys es d'avàns d'ahir.

MADG. Es veritat!... *Aixugant el teclat ab el seu mocador.* Aquesta Teresa sempre te temps! El prelúdi se l'ha ben guanyat, senyor Holmes.

SHER. Mil gracies!...

S' asseu vora 'l piano. Orlebar s' ha assentat també, mirant alternativament a n' en Hslmes y a l' armari. Madge toca el preludi. Un moment després y quan ni Madge nè Orlebar se 'n adonen, Holmes s' alsa tranquilament y va a tocar un timbre que hi hà en la paret y que no s' ha de sentir. Al poch, entra Benjamí y 's detura en la porta del vestibul. Quan l' Orlebar el veu, s' alsa y va a dir algunes paraules a l'orella de Madge. Aquesta alsa 'ls ulls del piano y al veurer a Benjamí para de tocar.

MADG. Què hi fa aquí, vostè, Benjamí?

BENJA. He vingut per si la senyora desitjava rès;

MADG. Jo?... Y ara?...

ORLEB. Quí l'ha cridat?

BENJA. El senyor ja 'm dispensarà, però, com qu'he sentit el timbre del saló...

ORLEB. Què diu ara? Qu'es boig?... Si ningú ha trucat!

SHER. El séu majordòm te rahó, senyor Murray. L'ha d'haver sentit perfectament, el timbre del saló.

ORLEB. Còm ho sab, vostè, això?

SHER. Perquè jo he sigut qui ha trucat.

ORLEB. Ah! sí?... Que desitjava alguna cosa?..

SHER. *Trevent una targeta de sa cartera.* Sí. Desitjaría que 'm pugessin aquesta targeta meva a Miss Brent.

Donantla a n'en Benjamí.

ORLEB. *Furiós.* Pot saberse ab quin dret gosa a donar ordres a dins de casa meva?

SHER. *Alsant també la veu.* Pot saberse ab quin dret, posa vostè obstacles pera que les meves targetes no arrivin a mans de la persona a qui van destina-

des?... Y com pot ser que vostè y la senyora de vostè emplein semblant subterfugi y semblanta mistificació pera privarme de veure y de parlar ab Miss Brent? *A Benjamí.* Per un motíu—que jo no vull sapiguer—cap de les targetes que jo li he entregat, ha arrivat a mans de la persona a qui anaven dirigides. Fassi de manera que aquest error no's reprodueixi.

BENJA. Les ordres .. senyor!

SHER. Ah!... l'hi havíen donat ordres?

BENJA. No diré tant... pero ..

SHER. Li havíen manat que no entregués les meves targetes?

ORLEB. Quí li ha donat el dret de fer preguntes a n' aquest criat?

SHER. Ho sabrà desseguida, senyor Murray.

ORLEB. Lo que ha de saber vostè desseguida es que no es prudent ficarse en els méus assumptos! Fassim l'obsequi de passar desseguida aquesta porta, si no vol que jo mateix, a empentes, el tregui de casa meva!... Soch capàs d'avisar a la policía pera veure sí...

SHER. Això si que no ho farà pas! Al contrari! S'esperarà, ab tota calma, aquí, fins que jo hauré parlat ab la persona que m'interesa.

ORLEB. Còm es que parla ab aquesta seguretat?

SHER. Molt senzill. Perquè tinch la convicció de que a vostè, senyor Orlebar... *Molt marcat. Orlebar y Madge al sentir aquest nom, queden esgarrifats.* .. podría portarli complicacións el cridar l'atenció de l'autoritat, apropòsit de sa estranya conducta. Atenció que's depertaría totseguit, si vostè y la seva senyora tinguessin la intenció d'esgarriar els méus plans *Gest de Madge.* Sí, sí, he dit «la seva senyora» Senyora, per que si en la pressa pera ferse passar al drvant méu per un'altra persona, s'ha tret, ab tota precipitació, el séu anell de prometatge, no ha pogut esborrar la marca qu'ell ha deixat en el séu dit *Senyalant la mà de Madge.* Benjamí!... Fassim l'obsequi de cumplir lo que l'hi he encarregat.

BENJA. *A Orlebar.* Què haig de fer, senyor?

ORLEB. *Dubtant un moment.* Cumpleixi lo que li manen! Tant se val!

Benjamí se'n va escala amunt.

MADG. *Baix a Orlebar.* Y si aquest dimoni d'home logra qu'ella li entregui les cartes?

ORLEB. Si ho logrés, ja hi ha en Bribb apunt, pera tornarleshi a pendre.

ESCENA X

Els mateixos y Miss ALINA BRENT. Alina baixa la escala lentament. El séu aspecte es més dèbil y pàlit que avans, Holmes, al vèurela s'alsa, deixant un llibre que s'havía posat a llegir.

SHER. *A Orlebar.* Si no volen estar presents en la entrevista, vostès diràn. *Els altres no diuhen rès ni's mouhen.* Volen quedarse?... Vostès mateixos!

Anant cap a Alina.

ALINA. Es vostè'l senyor Sherlock Holmes?

SHER. Sí, miss Brent.

ALINA. Desitja parlar ab mí?

SHER. Sí, miss Brent, desitjo parlar ab vostè. Lo que sento es que'l séu estat de salut sigui tan poch satisfactori.

ALINA. *Dona un pas cap a Holmes, pero Orlebar darrera d'aquest l' amenassa furtivament.* Es ben cert... pero... *Calla al veure'l gest de Orlebar.*

SHER. *Avansant cap a n'ella y agafantli la mà ab tota delicadesa.* Dispensim, pero, serà indiscreció el preguntarli de que prevenen aquestes senyals vermelles que té en els brassos?

ALINA. *Mirant a Orlebar.* Ah!... No... es... pas .. rès.

SHER. Vol dir?

ALINA. L'hi asseguro.

SHER. Ah!... Y aquí, en el coll... què hi té? Semblen unglades. Un diría que hi porta la marca dels dits d'un home! Vol dir que això tampoch no es rès? *Pausa.* M'agradaría molt que vostè mateixa m'expliqués el significat d'aquestes marques tan especials. A menos que'l senyor Orlebar, fós tan amable que me les volgués donar ell mateix aquestes explicacións?

ORLEB. Jo? Còm vol que ho sàpiga jo lo que això significa?

SHER. Per la sencilla rahó de que aquest fet extrany, ha succehit a casa seva, y, un observador tan viu com vostè, no ha d'ignorar rès de lo que en ella hi passa.

ORLEB. Es possible .. pero, per segona vegada, li prego

que no's fiqui en assumptes que tant sols a mí m'interessen.

SHER. Ah!... ah!... Es a dir que confessa que això es del séu interés? No'm dol pas haverli fet dir! *Gest d'ira de Orlebar.* Pero, segui, miss Brent, fassim el favor.

Acosta una cadira a n'ella, qui dubta un moment y's decideix a restar dreta. Orlebar s'acosta a Madge y tots dos s'asseuhen, ben decidits a no perdre ni una paraula de lo que puga succehir.

ALINA. Jo no tinch el gust de conèixel, senyor Holmes, y no sé, encara, per quin motíu es aquí.

SHER. Valg a esplicarli. La meva targeta li ha dit ja els meus nom, domicili y professió

ALINA. Sí. Vostè es un detective! Un detective que exerceix pel seu compte propi, fora de tota ajuda de la policía oficial.

SHER. Precisament. Y es, ab aquesta calitat, que certes persones han recorregut a mí, fa poch temps, ab l'obgecte d'obtenir de vostè, unes cartes y alguna cosa més, que se suposen en el séu poder, y que son d'una gran importancia pera les persones de que l'hi parlo, y a les quals ara jo represento.

ALINA. *Perdent tota timidesa y humilitat.* Es veritat, senyor Holmes. Les cartes, a que vostè ha fet alusió, les tinch en el méu poder. Pero ha de sapiguer que son meves y que no les puch ni vull entregar! N'hi han hagut d'altres, avans que vostè, que també han provat de pendrèmeles, pero no ho han pogut lograr.

SHER. Que altres no ho hagin pogut realisar, no té d'influir pas gens en els méus propòsits. Miss Brent, jo'm presento a vostè, ab tota franquesa y ab tota llealtat, a fí de despertarli'l cor, de convidarla a la misericordia! Miss Brent, com es que no'l vol perdonar?

ALINA. Hi ha crims al món qu'estàn per sobre de tot perdó y de tota misericordia!

SHER. Si jo pogués convencerla, miss Brent, del greu profond, del sincer arrepentiment, dels remordiments de conciencia, que, a hores d'ara, sent el criminal, y sobretot del séu gran desitj de reparar, en lo possible, la seva falta!

ALINA. El séu arrepentiment, no podrà ressucitar a la que ell va fer morir de pena.

SHER. *Ab compassió sincera.* Es veritat, per desgracia! Pero, si jo insisteixo, tant y tant, es, precisament, perque la seva manera de castigar al culpable, no dona cap satisfacció a la pobra víctima. Creu

vostè, que, fent mal als vius, se fa un bé als morts?... Jo crech que no. Y, en tot cas, no serà pas la morta quí's venja, sinó vostè!

ALINA. *Després d'un moment.* Jo sé prou bé, y vostè no m'ho negarà, que's tracta del casament del home a favor del que vostè parla com un advocat defensor.

SHER. Es veritat No ho nego.

ALINA. *Ab amargura y indignació.* Per fí's casa! Ah!... no la deurà pas trair a n'aquesta nova promesa, de la manera que va trair a l'altra! La seva posició social es més elevada. Es més rica. Es d'una de les families més poderoses del mon. La meva pobra germana, Edita, no li portava altra dot qu'el séu amor! El séu amor y la seva bellesa! Era tan ditxosa! Tan felissa se sentía, que, al matí, no més que de sentirla, la mamà y jo, ja feiem una provisió de felicitat per tot el día! Y pensar que va ser ell qui la va fer morir de pena!

SHER. Miss Brent. Aquest casament era impossible. Reflexioniho bé!

ALINA. Donchs perquè li feya creure ell? Perquè l'enganyava, ell, a quí el séu lloch elevat exigía no incorre en semblantes infamies? No, no y no! No puch perdonarlo! Obrant aixís no faig més que cumplir lo que vaig jurar a la meva germana, en l'hora santa de la seva mort; es a dir, que la venjaría. *Holmes va a parlar, pero ella'l detura ab un gest.* Es inútil insistir! *Holmes s'ha acostat a la finestra y sense ser vist de ningú, fa una senyal.* Passiho bé, senyor Holmes! *Se'n va en direcció a l'escala.*

SHER. *Provant de deturarla.* Miss Brent! Jo l'hi prego! Una paraula!

ALINA. *Ab decisió.* Es en và. La meva decisió es irrevocable!

SHER. Pero... es possible que no consenti... *En aquest moment, un soroll confús de veus y crits de terror, ve de dintre, del vestibul. Se senten també passes precipitades. Escoltant ab atenció.* Què es això?

Alina al sentir el soroll, se detura tambe, a mitja escala. Tots quatre escolten. El soroll aumenta dintre.

ESCENA XI

Els mateixos y BENJAMÍ. Benjamì, entra per la porta del vestíbul, pàlit y pantejant. Per la porta qu'ell ha obert, entra una nuvolada de fum que quasi invadeix el saló, y 's veu resplandor de foch. Se sent també trencadissa de vidres dintre.

BENJA. *Ab panteig.* Senyor! .. Senyor Murray!

MADG. Què hi ha?

ORLEB. Què passa?

Holmes s'ha colocat a vora del piano y contempla ab gran atenció a miss Brent, qui dona mostres d' una viva inquietut.

BENJA. El llum de la cuyna, senyor, el llum de petroli! Ha caygut a terra, s'ha inflamat y, en un tancar y obrir d'ulls, tot s'ha encès! En el vestíbul, tot crema!

MADG. Foch a casa! Un incendi! Cuyta, James, que s' ha de fer?

ORLEB. Vingui ab nosaltres, Benjamí.

Madge y Orlebar se'n van pel vestíbul, seguits de Benjamí. Creix el soroll dintre. Alina, quan Madge diu: «Foch a casa» fa un xiscle y llensa una mirada ràpida damunt d'una cadira, d'assiento y respatller de roba capitonada, que hi ha a l'esquerra de la taula, al mateix temps que fà un moviment pera correhi, pero la detura la mirada de Holmes que no la deixa. Tot això es rapidissim. A dintre, el soroll mimva.

SHER. *Ab gran calma.* No s'espanti, miss Brent, no hi ha perill de cap mena, per la senzilla rahó de que no hi ha incendi.

ALINA. *Mes espantada que avans, pel tò ab que parla Holmes.* Que no hi ha incendi?

SHER. No; tot això del llum de petroli, del fum y de la trencadissa de vidres, ha estat preparat per mí, ab l'anticipació deguda. Tot ha sigut obra meva.

ALINA. Què diu ara, vostè? *Desde el peu de l'escala, fins ahont ella ha devallat, se mira a Holmes, qui, perdent tota calma, va cap a la cadira que ha contemplat Alina fa poch.* Que vol dir tot això?

SHER *Al arrivar vora la cadira, Holmes, s agenolla, palpa l'assiento capitonat, y, ab un ganivetet que s'ha tret de la butxaca, fa un tall a la roba, Alina avansa cap a n'ell, esglaiada, volguent detenirlo, pero es tart. Alina recula fins al tamboret del piano,*

ahont cau assentada, com sense forses y vensuda. Holmes, d' entre la clin de la cadira, ha tret un plech de papers, s'alsa y va cap a n'ella presentantli. Son les famoses cartes. Tot això es rapidissim. Rès, miss Brent, que jo volía aquest paquet de cartes y ja'l tinch. *Ella se'l mira espantada sense dir rès, sense mòures. Holmes se fica el paquet de cartes a la butxaca del frach. Quan ses mirades se creuhen ella's cobreix la cara ab les mans y arrenca a plorar amargament. Holmes, ab calma que glassa, y ab una impassibilitat d'autòmata, se posa l'abrich, els guants y agafa el barret y el bastó. Al disposarse a sortir s'adona de la desesperació de miss Brent y se la mira un moment ab llàstima. Ella, sentintse contemplada, s'aixuga els ulls ab la mà, ràpidament. Un moment de silenci, durant el qual tots dos se miren. Després, Holmes, deixa'l barret y el bastó en una cadira y treientse el paquet de cartes de la butxaca s' acosta cap a n'ella.* Prengui aquestes cartes, miss Brent. *Aturantse y contemplantla.* Com vostè ha vist, aquest incendi ha sigut imaginat per mí, ab el sol obgecte de que vostè mateixa, trahintse ab l'esgarrifansa del perill, m'indiqués l'amagatall que guardava aquestes cartes. He lograt lo que volía, y me'n he pogut apoderar. Pero, al devant del séu desconsol y de la seva desesperació, me sembla que no tinch cap dret a quedarme ab aquestos papers, a menos que vostè mateixa consentís en entregàrmels bonament! *La mira Ella fa que no ab el cap.* M'ha semblat compendré, que, vostè—per ara—no té pas aquesta intenció. Queda restituhit, donchs, lo que exclusivament es de vostè.

ESCENA XII

Els mateixos, MADG. y ORLEBAR.

ORLEB. Es a dir que ja les té les famoses cartes? Y se les emporta, tot orgullós de la seva habilitat?

SHER. S'equivoca, senyor Orlebar. Y, tant es aixís, que'm trova a punt de tornarles a la seva llegitima propietaria.

ORLEB. *Ab tota intenció.* Fà molt ben fet, senyor Holmes, d'obrar tan santament. Aixís allunya tot perill!

SHER. *Mirantlo cara a cara.* L'hi torno a dir que s'equivoca, senyor Orlebar! El motíu d'anarmen de casa de vostè, sense les cartes, que jo havía vingut a buscar, no es pas la por de lo que vostè pensi,

digui o fassi. Ha de sapiguer que si jo me'n vaig ab el sarró buit, com diuhen els cassadors, es, unicament, perquè la meva conciencia m'ho aconsella Y en lo que toca a les seves fanfarronades ridícules, pot ben creure que'm tenen sense cuydado! *Girantse a miss Brent.* Miss Brent, aquí té les cartes Consti que les torno en mans de vostè. *L'hi dona el paquet de cartes, qu'ella agafa ab pressa. Desde que'l té, contempla a Holmes fixament, ardentment.* Y ara, escòltim, miss Brent Si may cambiés de modo de pensar .. Si la generositat y la misericordia l'hi aconcellesin el tornar les cartes a n'aquell que les va escriure, ja te la meva direcció... Lo que jo si li puch assegurar, desde ara, es que les crudeltats, els mals tractes y les persecucións, ja s'han acabat per vostè en aquesta casa! Ja no la segrestraràn més, y si desitja un altre domicili, jo m'encarrego de trovarnhi un pera vostè y per la seva mare, en el que les seves persones y'l tresor que vostès guarden hi estaràn ab tota seguretat, perque d'aqui endevant, hi haurà a tot'hora, aprop de vostès, ulls que les veuràn y orelles que les sentiràn. El més petit crit d'auxili, farà sortir a la vora séu un defensor, y portarà conseqüencies molt desagradables, per tots aquells que l'hauràn provocat! Miss Brent, tinch l'honor de saludarla!... *Alina se'l mira un moment, com dubtant de lo que ha de fer. Se decideix, se'n va escala amunt, ab la mirada sempre fixa an Holmes, fins que desapareix. Pausa. Orlebar dóna un pas, però es deturat per la mirada d'en Holmes. Aquest ha anat mirant a Alina Quan ja no la veu, torna a agafar el bastó y 'l barret y dirigintse a Orlebar y a Madge, div:* M'han ben entès, no es veritat? Senyor Orlebar? Y vostè també, senyora? Desde ara, vostès me responen d'aquesta senyoreta! Y pensin, que, en el precís minut qu'ella'm necesiti, pera defensarla, jo seré al séu costat. Tindré moltissim gust en no haverlos de tornar a veure! *Se'n va lentament per la porta del vestíbul.*

ESCENA ULTIMA

ORLEBAR, MADGE, BRIBB y més tart HOLMES

BRIBB. *Entrant ràpidament per la finestra.* Que ja es fora?
ORLEB. *Ab veu sorda.* Si.

BRIBB. No's dèu pas haver endut les cartes, oy? perque jo no t'he pas sentit xiular... *Orlebar, abatut, fa que no ab el cap. Bribb se 'l mira sense compendre lo que passa. Despres diu dirigintse a Madge.* Còm es que fa aquesta cara en James, si Sherlock Holmes no s'ha sortit ab la seva?

MADG. Si ja les tenía les cartes! Pero les ha tornades a n'aquesta mosca balba!..

BRIBB. Però còm pot ser això! Ara si que no ho entench! Es a dir que les torna a tenir ella?... *Signo afirmatiu de Madge.* Y donchs? Què hi fan aqui, parats?... Pre guinleshi, avans qu'ella tingui temps d'entafurarles un'altra vegada. *Dóna un pas cap a la escala,*

MADG. Impossible! Sherlock Holmes la protegeix. Ens ha dit que'ns veuría, que'ns sentiría.. a totes hores... Sempre!.. *Impressionada.*

BRIBB. Quines bestieses! Vaja, home! Una ocasió com aquesta, te la deixaràs escapar?

ORLEB *Decidintse bruscament.* No!... Tens rahó!.. No ho puch consentir, de cap de les maneres jo, que aquest home's burli de mi. Viña!

MADG. No hi vagis, James!

ORLEB. Deixem estar! En Bribb te rahó! Es l'única ocasió que'ns queda.

BRIBB. No faltaría més!

En el moment en que Bribb y Orlebar pujen escala amunt, tres cops fortissims, solemnes, separats per una llarga pausa cada hú, fan tremolar tota la casa. Orlebar y Bribb se deturen, y ab Madge reculen esgarrifats, al veure apareixe a dalt de la escala a Sherlock Holmes, que baixa tranquilament ab el barret posat, com si vingués de la cambra de miss Brent.

SHER. *Repetint, al ser a baix de la escala, les paraules que ha dit abans d'anarsen.* En el precís minut qu'ella'm necessiti, pera defensarla, jo seré al seu costat.

Madge, Orlebar y Bribb queden com petrificats. Cauhen asseguts per les cadires, com anorreats. Holmes se 'ls mira ab despreci y se'n va tranquilament per la porta del vestibul.

FI DEL ACTE PRIMER

ACTE SEGÓN

El Professor Moriarty—La conspiració contra Sherlock Holmes

El laboratori del professor Moriarty. Es una pessa espayosa, soterrania, ab parets de pedra grollera y cantelluda y sostre, fent volta, negrós y fumat, com el dels túnels. Dóna la idea d'un antich celler, convertit en un despatx confortable, en el que no hi manca cap dels perfeccionaments moderns. No hi ha cap finestra. Al fons, cap a la dreta, un'ample y macissa porta de roure y ferro, a la que's puja per una escala de pedra, dóna a un passadís de murs també de pedra. Aquesta porta, presenta tota una combinació de baldes y forrellats, que maniobren de la manera que's descriurà durant l'acte. Les parets de la pessa, estant revestides d'una socolada de fusta de roure, sobriament cisellat, d'una alsaria d'un home. Al demunt hi haurà grans mapes, molt ben dibuixats y colorits, d'Anglaterra, Fransa, Alemanya y Rusia. També hi haurà un gran plano de Londres, marcat de punts y ratlles vermelles, en certs indrets. A terra, tofuda catifa verdosa y fosca.

Quasi al mitj de la escena, però un xich cap a la esquerra, una taula ministre molt gran, plena de llibres, de papers y de carpetes, de totes menes. Aprop de la taula, y en sa banda dreta, hi haurà un aparell de ferro, ab uns grans mànechs d'acer, molt polits, que serveixen pera obrir y tancar, desde la taula, la gran porta del fons. Damunt de la taula hi haurà, ademés, dos aparells telefònichs, túbos acústichs y tota una seria de botóns de timbres elèctrichs. Sillóns y cadires de roure y cuiro. A la dreta, un llarch pupitre pera escriurehi de peu dret, com en les cases de comers, cobert de grans llibres de comptes y clarejat per un aparell

d'electricitat de brillant llautó, cobert d'una pantalla de porcellana verda. Vora'l pupitre, un tamboret alt. Aprop del pupitre, un altre aparell telefònich enclavat en la paret. A la esquerra, quasi en primer terme, una xemeneya monumental, al demunt de la que hi hà una gran esfera terrestre y un rellotje gran y senzill. En la xemeneya hi crema un gran pilot de carbó qu'escampa per la cripta una gran resplandor rojenca. Aprop de la xemeneya, però més al fons, una porta ab una reixeta.

Al alsarse'l teló, toquen les nou en el rellotge del damunt de la xemeneya. El professor Moriarty està assentat a vora la taula ministre. Ab tota calma va enterantse del correu del dematí, va obrint cartes, telegrames y plechs de totes menes.

Es un home de mitja edat, però ja decrepit, alt, esprimatxat, ab un cap estrany, quasi calvo, pochs cabells, ja blanquinosos y grisenchs, front enorme y bombat, molt proeminent; ulls enfonsats, com de mort, cara groguenca, completament afeitat, arrugues, però denunciant una energía extraordinaria y una remarcable forsa intelectual. Barra inferior molt sortida, celles abundoses. Té quelcom d'ascètich y d'home d'ciencia. Ses espatlles son un xich encorvades per l'estudi y'l séu cap tirat endavant, oscila, a dreta y esquerra, com el d'una serp. Va molt ben vestit, tot de negre, levita, molt net y pu cre.

Una foscor relativa regna en la cripta. Es al matí. L'aparell electrich d'iluminació del pupitre es apagat. No més que al damunt de la taula ministre, hi ha encesa una alta y luxosa làmpara elèctrica, ab una gran pantalla de porcellana verda, que projecta sa resplendor damunt del cap del professor Moriarty, el qual, clarejat també per la vermellenca brillantor del foch de la xemeneya, pren tot l'aspecte d'un nigromàntich.

ESCENA PRIMERA

MORIARTY y després FITTON Un silenci, un cop el teló alsat. Moriarty apoya un dit en un botó y a fora se sent ressonar un timbre. Un altre timbre diferent li contesta per dugues vegades. Després agafa 'l tubo acústich y se l'acosta a la boca.

MORIA. *Parlant ab el tubo.* Quin número?... *Se posa 'l tubo a l'orella, escolta, y després se'l torna a possar a la boca pera parlar.* Està bé! *Deixa 'l tubo y empunyant un dels mànechs d'acer del aparell de vora la taula, 'l fa jugar. Una de les baldases de la porta s'alsa tota sola ab un terretrèmol aterrador y la porta s'obra Entra per ella Fitton. Camina ab precaució. Baixa la escala, després de tancar la porta y queda dret inmovil a uns quantes passes de Moriarty.* Ah! es vostè, Fitton? No

se sab rès, encare, del robo de joyes de Diéppe?

FIT. No, senyor. No encara.

MORIA. Y'ls memorials del día d'ahir, han arrivat tots?

FIT. Si, senyor. No més hi falta aquest.

MORIA. Me fa una por que no'ns trovèm ab complicacións per aquest cantó! Es en Dickson qui va encarregarsen, y'm sabría molt de greu que'ns el agafessin!... Es un dels nostres millors ausiliars! Fàssim venir a n'en Bàssick. *Fitton se'n va. Un cop ha sortit, la balda's tanca. Una pausa. Sona un timbre dintre dugues vegades. Moriarty agafa'l tubo acústich y fa'l mateix que avants.* Quin número? *Escolta.* Esta bé! *Ab el mànech d'acer, obra la porta y entra en Bassick.*

ESCENA II

MORIARTY, BASSICK. En Bassick ha entrat també en silenci. La porta s'ha tancat, ab soroll, darrera d'ell. Va fins a la taula de Moriarty y espera. El professor li fa signe d'assentarse.

MORIA. Abans de parlar d'altres assumptos, què hi ha decidit respecte del banquer Davidson?

BAS. Ho té tot en una nota què li he fet jo mateix. Desde la darrera operació'ns torna a deure diners.

MORIA. Si, ja ho sé. Me sembla que's tracta de siscentes lliures esterlines, veritat?

BAS. Mica més, mica menos.

MORIA. De tot això, convé que se'n encarregui en Flétcher. *Bassich pren notes en un block.* Aixís que hagi pagat tot lo que'ns dèu, ens hem de desfer d'aquest home! No m'agraden a mi'ls mals pagadors. Se'ls compra y ensiborna ab massa facilitat! Què se'n sab d'aquell negoci de falsificació de bitllets de banch que'ns proposaven de Boston? Qu'es cosa que val la pena?

BAS. Ni un penich, senyor. Tota aquesta combinació no es més que un parany.

MORIA. Ja m'ho semblava.

BAS. Una ratera parada ab tota mala intenció.

MORIA. Però... y les nostres cartes? Y les nostres instruccións? Suposo que les ha pogut recobrar, pera cremarles desseguida, eh?

BAS. Ha sigut impossible. El nostre representant ha desaparegut, tot de sobte, y ab ell tots els documents.

MORIA. Això no es més que un altre cop d'aquest infernal Sherlock Holmes!... Y'l procès Arlington? Ha pogut lograr que's donessin llargues al assumpto, el nostre advocat?

BAS. No, senyor. El tribunal s'hi ha oposat y'l judici està senyalat per dimars vinent. Es un assumpto que'm fa mala espina!...

MORIA. Però quina influencia haurà sigut prou forta per obligar als magistrats a pendre una determinació semblanta?

BAS. Quina influencia vol que sigui? La mateixa de sempre! Sherlock Holmes!

MORIA. Sempre aquest home!... Ja no s'ha de preguntar! Ens ha declarat guerra a mort! Sento com la xarxa de ses maquinaciòns ens va voltant, a poch a poch, però extrenyentse, cada día més! Es a mi a qui ell apunta *Ab un somrís sarcàstich.* Però s'ha empenyat en un joch perillós! Sir Reginald Dóbson, el policía major, va volguer fer lo mateix ab mi, ara fa set anys, y sir Reginald Dóbson ja es mort. L'any passat, el séu sucesor Anderson, va volguer tornarhi. Fa una pila de temps que no se n'ha sentit a parlar de l'Anderson, veritat, Bassick?

BAS. No, senyor.

MORIA. No's pot negar que aquest Sherlock Holmes es un home molt hàbil, vol comprometrem en el procès d'Arlington. Però, entre avuy y dimars, ne correrà molta d'aigua per sota'l pont de Westminster. Aquest Holmes ignora—segóns sembla,—que no hi ha pas un carrer a Londres segur per ell, si jo murmuro no més qu'el séu nom, a l'orella d'en Flétcher!...

BAS. Ah!... senyor!... màninsho! Y acabarèm d'una vegada ab aquest home!

MORIA. *Severament.* Crech que no tinch pas per costúm el demanarli concell pera rès, a vostè, Bassick! Fàssim l'obsequi de no respondrem, no més que quan jo l'hi fassi alguna pregunta! No!... avans d'arrivar a tal extrèm ab el senyor Sherlock Holmes, vull tenir la satisfacció de ferli una visita en persona, jo mateix, encara que no sigui més que per tenir el gust de coneixel... Crech que viu a Baker Street?

BAS. Si, senyor, cent vintitrès, Baker Street, a la vora del carreró de Thrógmorton.

MORIA. Li serà fàcil assegurarse dels vehins, de manera que poguèm ser amos absoluts del barri, durant un'hora?

BAS. Si, podèm fer lo de costúm en semblants casos. Primer, allunyar els pólicemens, ab una excusa qualsevulla. Després, una dòna que li ha agafat un travall y la porten a pes de brassos a cal apotecari. Y per l'altre banda, un cotxe que ha atropellat a n'algú!..

MORIA. No, això ja es massa vell. Lo millor es apostar al aguait un home dels nostres a cada porta, en un radi de cent metres. Fer sortir per un medi, o altre tot el servey del senyor Holmes, fora de casa y privar que hi torni, en tot el temps que durarà la meva visita.. Vull anarhi avuy mateix, al vespre, entre nou y dèu. Aquest home m'interessa infinitament!.. Es d'una inteligencia excepcional, y vull proposarli que'm deixí'l cami ben desembrassat... que deixi d'anar contra méu!... L'hi faré veure que's tracta de la seva vida! Ara, si refusa, pitjor per ell!

Treu d'un calaix dos revolvers, els compara, ne tria un, se'l fica a la butxaca y torna a desar l'altra. Sona'l timbre del telefon de vora'l pupitre. Moriarty fa senyal a Bassick que vagi a veure qui truca, Bassick hi va y acosta'l receptó a sa orella. Moriarty sempre assegut vora la taula, segueix examinant papers.

BAS. *Parlant y escoltant per telefon.* Sí... Sí... Soch jo... en Bassick... qui'm demana? en Bribb? Ah!... Si... sí... que s'esperi... Vol sapiguer si vaig rebre el séu telegrama d'ahir vespre?... Sí... sí... Diguili que's possi al aparato... *Pausa.* Bon día, Bribb!... Sí, ja'l vaig rebre, ja,'l séu telegrama, pero estich molt ocupat. Haurà de tenir una mica de paciencia!. Qui?... *Tot d'un cop ab gran atenció.* Veyam! N'està ben segur? Esperis, un minut no més. *Deixant el telefon y dirigintse a Moriarty.* Hi ha alguna novetat, senyor!... En Bribb es a dalt. Vol parlarme d'un assumpte, que desitja confiar en mans de vostè. Y afegeix, que, precisament, te contra d'ell, com adversari en la operació, a n'aquest dimoni de Sherlock Holmes!...

MORIA. *Ab gran interès.* De veres? Demànili de que's tracta. *Bassick reprèn el telefon.* Un moment.. *Bassick se detura.* Val més que li digui que baixi.

BAS. *Sorprès.* Fins aquí?. .Pero si may ningú l'ha vist!... Ningú'l coneix!... Si precisament això es la forsa y la base de tot el nostre sistema; y aquesta mateixa prudencia ha estat la millor garantía, per una pila de temps, de la nostra seguritat!

MORIA. No s'alarmi, en Bribb no m'ha de veure pera rès!... Serà vostè, Bassick, qui parlarà ab ell. Jo'ls escoltaré desde allà dintre. Aquesta taula serà la seva taula... m'entén?... La seva.., Jo... *Senyalant la porta de la esquerra.* Seré allà.

BAS. Perfectament, senyor: està entès. *Telefoniant.* Es vostè, Bribb? Escolti: estich massa enfeinat, pera poguer pujar a parlar ab vostè, pero si vostè volgués baixar *Pausa.* Què diu, que no va sol?... Que va ab dugues persones més? Quina mena de gent son?... *Escolta y després diu a Moriarty.* Diu que va ab dugues persones, un senyor y una senyora que's diuhen Orlebar, estàn interessats en l'assumpte y es precis que asisteixin a la entrevista.

MORIA. Y bé... que baixin!

BAS. *Al telefon,* Bribb, fassim el favor de dir a n'en Fletcher que's posi al aparato. *Pausa.* Sóu vós, Fletcher? *Baixant la veu.* Quina mena de gent son els que van ab en Bribb? Examineulos bé!... *Pausa,* Rès de sospitós? No? Donchs bé, féulos baixar per la escala A. y fèulos passar pel tunel del Nort, donant tota la volta Sí!... Sí!... Fins aquí mateix!... Sobretot no'ls perdeu de vista.. M'enteneu? *Penja'l receptor* Hum! Me sembla que tampoch es gran cosa aquest assumpte.

MORIA. No's pot dir rès!... Qui sab? Com que Sherlock Holmes se'ns atravessa en tots els nostres progectes, no hem de perdre cap ocasió de defensarnos, pera veure si podèm acabar ab ell d' una vegada.

Sona un timbre colocat a un altra indret de la cripta per tres vègades.

BAS. Ja'ls tenim aqui.

MORIA. Entesos, eh, Bassick? De mi, ni una paraula! *S'en va per la porta de l'esquerra.*

ESCENA III

BASSICK, després, FITTON, després BRIBB, MADGE y ORLEBAR

BAS. *S'asseu a la taula gran. Apreta un botó. Sona un timbre dugues vegades, Parla després, pel tubo acustich.* Deume venir en Jarvis. *El timbre sona dugues vegades més, ell s'alsa y obra la porta del fons, ab gran estrèpit, per medi dels manechs que té a vora la taula. Entra en Fitton baixant els grahonts y quedantse dret, a vora d'ell. La porta gran se torna a tancar ab gran soroll.* Fitton, escolti. Estan a punt de venir tres persones. Vostè s'estarà vora'l pupitre, fent veure que travalla, pero no me'ls perdrà de vista. En cas de que notés en ells, alguna cosa sospitosa, deixi caure'l mocador. Si la sospitosa fos la senyora, recúllil. Si fos un dels homes, deixil en terra *Se sent trucar tres vegades a la porta del fons Fitton se'n va al pupitre, encent el llum elèctrich fent veure que travalla. Bassick agafa el tubo y parla.* Quin número? *Escoltant.* Les tres persones qu'espero, van ab vos?

Escolta. Posa'l tubo en son lloch y fa jugar l' aparell que obra la porta Aquesta s'obra. Entra en Bribb, intreduhit per en Fletcher, que 's queda a fora. Entren també Madge y Orlebar. La porta gran, al tancarse, darrera d'ells, fa un gros terratrèmol Orlebar es tomba espahordit y emocionat, al veures tancat en lloch tan misteriós En Bribb fa un salt y es grata el cap. Tots dos se treuhen el barret. Van d'americana y abrich. Bassick designa una cadira a Madge. Aquesta s'asseu. Orlebar queda dret, darrera d'ella Bribb a son costat Fitton, desde'l pupitre examina de reull als novells arribats. Orlebar s'ayxuga'l front, ab el mocador de tant en tant.

BRIBB. Salut, senyor Bassick

BAS. Bon dia, Bribb.

BRIBB. *Presentant* El senyor y la senyora Orlebar. Dos bons amichs méus!

BAS. Tinch molt gust en conèixels. *Madge y Orlebar, una mica torbats, fan una inclinació de cap* M'ha semblat que'm deya, Bribb, pel teléfon, que tenien en un assumpto contra vostès al senyor Sherlock Holmes?

BRIBB Sí, senyor Bassick, y tant en contra!

BAS. Si'm pogués donar alguns detalls, li agrahiría.

BRIBB. Ja veurà... Els senyors... en James y la Madge Orlebar, varen coneixer a Ostande, a una senyoreta, quina germana havia tingut relaciòns amoroses ab un gran senyor. Pero no's pensí pas ab un marquès, ni ab un duch, no!.. Ca! Picava més alt la noya de que'ls hi parlo! Se tractava y se tracta d'un número hú, m'entén? Naturalment, el galàn l'hi havia promès casarse. Pero la familia del galàn, al saberho, va oposarshi, y ho va tirar tot per terra, logrant que l' enamorat abandonés a sa estimada. Però, com que van haverhi cartetes, retrats ab dedicatoria y altres adminículs, y la noya's va morir de passió d'ànima, vetaquí que tota la correspondencia, y tot lo altre, va caure en mans de la germana, qu'es, precisament, la senyoreta de qui'ls méus amichs s'han fet. amichs, arrivant son carinyo y bona amistat fins a tenirla a n'ella y a la séva mamà aquí a Londres, vivint en sa propia casa. Veliaquí!

BAS. *A Orlebar.* Ah!... Aquestes senyores viuhen a Londres? En quin barri?

ORLEB. Varem llogar una casa, ab l'intent de donaleshi hospitalitat, en un dels recóns de Mòrrington Road.

BAS. *Prenent notes en un bloch de paper.* Quan temps fà que hí viuhen?

ORLEB. El dia catorze del mès entrant, farà un any.

BAS. Y ques lo que'ls hi fa creure que aquestes cartes y aquestos documents puguin tenir tan valor?

BRIBB. Borrango!... Es ben senzill! No vèu que'l gran senyor està a punt de casarse! Y s'han fet passos y oferiments pera recobrar les cartes!... Es, perxò, que nosaltres les voliem escamotejar per compte propi.

ORLEB. Jo vaig comprar un moble, ab una caixa de caudals, de ferro, ab l'intent de que la noya hi guardés els documents, esperant poguer apoderarmen en el moment oportú. Pero, veliaqui, que la desconfiada va cambiar, d'amagat la combinació de lletres, pera obrir la caixa. Aleshores, vaig cridar a n'en Bribb, pera que'ns espanyés el moble. Tot va anar bé. Pero, quan vam obrirlo, varem quedar de pedra! La caixa era buida. La mosca balba ho havía tret tot!

BAS. Què van fer a les hores? *S'alsa y va cap a ells.*

BRIBB. Encara no'ns haviem donat compte del fet, que varen trucar a la porta. Era Sherlock Holmes!

BAS. Ell!... y que hi venia a fer a casa de vostès?

ORLEB. A casa meva! Se necesita aplóm, veritat? Si jo ni'l coneixía!

BAS. Pero les cartes, qui les té? Sherlock Holmes?

ORLEB. Sí... es a dir, no. Les va tenir uns moments, pero després, les va tornar a la noya.

BAS. Que les hi va tornar? Què significa tot això?

ORLEB. Ah! Es un misteri! Jo no n'hi entès ni una paraula! Pero, encara hi ha un'altre cosa que m' intriga. Mentres aquell dimoni d'home era a casa, hi va haverhi, tot de cop, un incendi. Un llum de petroli, va caure d'una taula, y tot se va inflamar. El majordòm, va pujar, cridant com un boig: «Foch! foch!» Jo vaig baixarhi desseguida ab la senyora. Sort que, ab unes quantes galledes d'aygua varem poguer localisar l'incendi y després apagarho tot per complert,

ESCENA IV

Els mateixos y MORIARTY.

MORIA. *Entra rapidament per la porta de la esquerra y sense esser vist s'asseu a sa taula y exclama ab veu cavernosa.* Jo m'encarrego del séu assumpto, senyor Orlebar!

Tots se giren espantats.

ORLEB. Pero...

BRIBB. Calla, home! Es ell! Es l'amo! Mira en Bassick! *Li mostra an en Bassick que fa una gran reverencia.* Jo que no l'había vist may! Ja podèm dir qu'hem tingut xamba!

Madge s'haurà alsat. Tots el contemplen ab admiració, barrejada de por y de respecte. En Fitton y en Bassick s'han quadrat de cara a n'ell, com dos ordenanses, davant d'un general.

MORIA. *Ab tò sech y penetrant.* Lo primer que han de fer, es suprimir, inmediatament, a n'el séu majordòm. M'entenen? No, despatxarlo, no! Ferlho desapareixer. *A Bassick.* En Fletcher se n'encarregarà aquesta nit mateixa. Dónguili dos homes pera ajudarlo. El senyor Orlebar, enviarà al séu majordòm, al celler, ab una excusa qualsevol: allà, l'esperaràn els nostres tres homes! El carro d'

en Doulton anirà a recullir el cadavre pera tirarlo al riu. *Moviment d'horror de Madge.* Estigui tranquila, senyora! No'ls portarà cap complicació tot això, per vostès. Nosaltres ho fem tot a la quieta, sense'l més petit soroll, ab tota delicadesa! *A Bassick,* Que té feyna en Serafí?

BAS. Havía de marxar demà, cap a New York, ab el testament fals del millonari Clípton.

MORIA. En Clípton està un xich millor. Ara he rebut un telegrama anunciantmho. En Serafí podrà pendre'l vapor de la setmana entrant. Vull qu'en Fletcher l'acompanyi.

BAS. Està bé, senyor!

MORIA. Anèm al càs. Vostès les han vistes, aquestes cartes, aquestes fotografíes y aquets papers de que parlen? Estàn ben segurs de la seva apariencia exterior? Del volúm que representen?

MADG. Oh!... sí, senyor! Ja ho crech. Les hem tingudes a les mans moltes vegades! Fins les hem llegides!

MORIA. Podríen, donchs, confeccionar un paquet, que s'assemblés molt... més ben dit, que fós exacte, al que Sherlock Holmes va tenir, per un moment, en ses mans, ahir vespre?

MADG. Rès més fàcil!

MORIA. Donchs jo'ls enviaré un xicot, molt trassut, que seguirà al peu de la lletra totes les instruccións de vostès, pera conjuminar una imitació perfecta de les cartes. Bassick! Sab aquell calígraf alemany? Es l'home que ho pot fer, veritat?

BAS. En Leufner?

MORIA. Sí, envihi en Leufner a casa dels senyors Orlebar, a les onze, ab les meves instruccións! *Mira el rellotge.* Are es un quart d'onze. Tenen tres quarts, justos, pera tornar a casa. Aquest paquet fals me convé tenirlo aquest vespre, a les dèu. Tenen, donchs, tot el día pera conjuminar la imitació.

MADG. Estarà apunt. No tingui por.

MORIA. Molt bé. Bassick, posi dugues ratlles an en Jarvis, dihentli que, aquest vespre,'m tingui apunt la cambra de la son, de Stepney. La necesitaré.

BAS. La cambra de les boques de gas?

Orlebar, Madge y Bribb se miren ab por l'un a l'altre.

MORIA. Sí, la que té una finestra que dona al riu. Que en Fletcher hi sigui a un quart de vuyt ab els

séus homes. Senyor Orlebar, vostè pel séu cantó hauría d'escriure una carta al senyor Sherlock Holmes, concebuda en els termes que jo li enviaré. La seva assistencia,'m serà també necesaria y precisa en els aconteixements d'aquesta nit. Y vostè, també convindrà que hi sigui present, Bribb. Vinguinme a buscar aquí, a les onze d'aquesta nit, tots dos. Ho senten?

ORLEB. Tot això està molt bé, senyor, pero encara no hem parlat de les condicións, en qu'hem de portar a bon terme l'assumpto. Primerament, hem de fer tractes, donchs també podría ser que no estiguessim d'acort.

MORIA. Jo ja sé que no hi tinch rès que dir. Y en quan a vostè, no té més remey que aceptar les meves proposicións, siguen les que siguen! *Ab despreci.*

ORLEB. *Ab ira.* Còm s'entèn? Què vol dir?

Madge el calma. Fitton deixa caure el mocador, Bassiek se disposa a intervenir.

MORIA. *Ab una sang freda absoluta.* Jo m'encarrego de tornar a pendre a miss Brent, les cartes que ara estàn en poder séu, y jo ja'm cuydaré de negociarles per una quantitat, dèu vegades més forta que la que vostè sol ne podría treure. Vostè, ademés, tindrà l'ocasió, aquesta nit, de vendre a bon preu, a Sherlock Holmes, el fals paquet de cartes, que ja he donat ordres de confeccionar. Y els diners, producte d'aquestes dugues operacións, seràn partits entre nosaltres, de la manera següenta: Vostè ho pendrà tot. Jo no pendré rès.

ORLEB. *Ab sorpresa,* Rès?

MORIA. No tinch costúm de repetir may lo que dich. Crech que ab una vegada ja n'hi ha prou de dir les coses.

BAS. Pero, senyor, no podèm pas pactar sense coneixer el nom del personatge que firma aquestes cartes! El senyor Orlebar, encara no'ns ho ha dit!

MORIA. El senyor Orlebar ha obrat ab tota prudencia, no revelantnos tot el séu secret. Ara, potser no tindrà ja tants escrúpols y acabarà de parlar.

MADG. *Acostantse a Moriarty.* No tením cap inconvenient en revelar el nom de la persona que firma les cartes, pero hauría d'esser a vostè sol, senyor!

Designa a Bassick y Fitton. Moriarty els hi fà un signe y ells se tomben d'esquena, fent veure que busquen algún dato, en els llibres del pupitre. Moriarty pren un paper blanch y un llapis y'ls dona a Madge, fentli senyal de qu'escrigui el nom. Aquesta ho fà, donant el paper a Moriarty qui'l llegeix, ab estupefacció.

MORIA. No! No pot ser! Pero es possible? N'està ben certa del nom que acaba d'escriure, vostè?

MADG. Absolutament!

MORIA. Aixís, donchs, ja saben qu'es una fortuna lo que tenen entre mans?

MADG. Ens ho pensèm. Y per xò habèm fet tants sacrificis!

MORIA. Creguintme que si jo hagués sapigut el nom del altíssim personatge que firma les cartes, no'ls hi hauría fet pas semblants tractes, no, segurament!

ORLEB. Això no hi fa rès. Encara se'n pot desdir!

MORIA. May! Això no's fa may en aquesta casa! Els pactes son sagrats! Bé prou remunerat que'm consideraré, si gracies a vostès, puch desembrassar definitivament el méu camí d'aquesta pedrota que tanta nosa'm fà! Pedrota que porta el nom de Sherlock Holmes! *Pausa.* Pero... m' hauràn de dispensar. Es l'hora del correu, seyor Orlebar!... Senyora!... Servidor de vostès!

Saluda y fa jugar els manechs d'acer. La porta gran s'obra. Bassick fà signe an en Fitton, de que 'ls acompanyi. Se'n van per dita porta Madge, Orlebar y Bribb, despres de saludar, ab Fitton. La porta's tanca, darrera d'ells, ab gran terratremol.

ESCENA ULTIMA

MORIARTY y BASSICK.

MORIA. Bassick, coloqui, vostè mateix, ben apostats, els séus homes pels voltants de la casa de Sherlock Holmes!

BAS. Persisteix encara en la idea d'anarli a fer una visita?

MORIA. Are més que may! *Pren un revòlver del calaix.*

BAS. S'ha de tenir apunt, també, la cambra de la sòn de Stepney?

MORIA. Sí... perquè si no acabèm d'una vegada ab Sherlock Holmes, a casa seva... hi acabarem definitivament, aquesta nit, en la cambra de la sòn! Apa, Bassick! Me sembla que ja es hora de que'ns deixin travallar ab tota tranquilitat!

FÍ DEL ACTE SEGÓN

ACTE TERCER

123, Baker Street.—Sherlock Holmes a casa seva.

El salonet de travall. Una pessa bastant gran, alegra y decorada ab senzillesa. Mobles confortables, sense cap exageració d'elegancia. Amples y cómodos sillóns. Un armari, un guarda partitures, uns quants violoncellos y un faristol. En les parets, algun grabat y uns quants quadros, ab fotografíes de criminals cèlebres, de palmells de mans de totes menes, d'uns ninots que ballen. L'aspecte general de la pessa, ha de tenir quelcom del taller d'un artista. Al fondo, porta que dóna a un vestíbul. A la dreta, un balcó que dóna al carrer, del que s'han de veure, a través dels vidres, les cases del davant. En els vidres del balcó, unes cortinetes blanques ab puntes. En el march del balcó, grans cortinatjes de vellut, vert fosch, que s'han de correr, quant convingui. A la esquerra, primer terme, una porta que dóna al menjador. A la esquerra, segón terme, una xemeneya de marbre negre, en la que hi crema un bon foch de carbó, qu'escampa pel salonet, una claror rojenca.

Aprop de la xemeneya, un gran silló protejit per un paravent xinesch, contra les corrents de ayre de la porta del vestíbul. Damunt de la xemeneya, un enfilall de pipes, colocades en una cartela de fusta, molts pots y caixes de metall de tabach, caixes de puros habanos, una gran mistera, molts llibres y feixos de diaris. Al mitj de la escena, una taula ab un silló a la dreta y una cadira a la esquerra, damunt de la que hi haurà ilustracións, magazines, una cigarrera plena de cigarrets, y en el calaix dos revolvers. Entre la porta del fons y'l balcó de la dreta, una gran taula de fusta blanca, adossada a la paret y ab prestatje a sota. Al damunt d'

ella, bocals, retortes y altres instruments de química, rengleres d'ampolles rotulades, ab liquits de colors, y en els prestatjes, llibres enquardernats, caixes de medicaments y molts instruments de cirugía y medicina. Un quadro de fórmules y receptes, al damunt d'aquesta taula-armari. Penjada del sostre, una preciosa llàntia persana, ab llums elèctrichs.

Avàns de comensar l'acte, l'orquesta tocarà la famosa «Devêrie» de Schumann y a mitja pessa de concert, s'alsarà el teló, apareixent el salonet quasi a les fosques, donchs, els cortinatjes del balcó, son tirats. Lo primer que's veurà, serà la resplandor rogenca del foch de la xemeneya. Poch a poch, s'anirà veyent a Sherlock Holmes, ajegut als peus del silló, devora'l foch, damunt d'una pila de coixins moreschs y persans. Va ab una bata grisenca, ab gires escoceses vermelles, pantufles, y ab el violoncello al damunt, y l'arquet a la mà dreta, acabá de tocar la pessa de Schumenn indicada, tot voltat d'espesos espiralls del fum blavench de sa pipa que té a la boca. L'actitut d'en Holmes, es la d'un home submergit en una mena d'extasis, produit per les vibracións emocionals de la música y per el gust de fumar, però en el fons, lo que fa es meditar seriament. A son voltant hi ha'ls diaris del dia escampats y desplegats y uns quants llibres oberts; quan acaba de tocar, deixa'l violoncello, al damunt d'un riquissim coixí y'l arquet al damunt d'un altre. Pipa fortament treyent espeses glopades de fum. Al cap d'una estona, entra per la porta del fondo en Billy, el séu gróom, noy de setze anys molt espavilat. Porta xaqueta vermella, ajustada y ab punta al darrera, ab botóns daurats y pantalón negre.

ESCENA PRIMERA

SHERLOCK HOLMES, BILLY

BILLY. La cuinera díu que li convindría veure al senyor.

SHER. *Sense moures, mirant al foch* Ahont es, ara, la cuinera?

BILLY. Es abaíx, a la cuina.

SHER. Donchs, dígali que'm sembla que serà dificil que'm pugui veure a n'aquesta distancia.

BILLY. Diu que voldría sapiguer lo qu'el senyor desitja demà al matí pera esmorzar.

SHER. Lo mateix que aquest dematí.

BILLY. Pero si'l senyor no hi ha esmorzat aquest matí a casa. Com que no hi era?

SHER. Precisament, Billy... Tampoch hi seré demà al matí.

BILLY. Ah!...Molt bé! No vol pas rès el senyor?

SHER. Sí, Billy, obra 'ls cortinatjes del balcó. *En Billy ho fà, iluminantse 'l saló, ab la claror esmortuida d' una tarda humida, fresca y ennuvolada. Truquen a la porta del pis.* Ves a veure qui hi ha. *En Billy surt per la porta del fons, Pausa.*

BILLY. *Tornant a entrar* Hi ha el senyor doctor Watson, senyor. Com que vosté m'ha dit, moltes vegades, que sempre hi era per ell, l'hi fet entrar.

SHER. Molt ben fet, Billy *S' alsa, arregla 'ls coixins y coloca 'l violoncello. a vora la xemeneya, dret.*

BILLY. *Desde la porta, anunciant;* El senyor doctor Watson,

ESCENA II

SHERLOCK HOLMES y 'l Doctor WATSON

SHER. *Allargantli la mà ab tota cordialitat.* Còm anèm, Watson? que díu de nou el bon amích?...quant de temps sense veurens!

WAT. Còm va aquesta salut, estimat Holmes?

SHER. Molt bé!...Estich contentíssim de veurel, company de glories y fadigues!...Això'm recorda aquells temps en que vivíem tots dos, en aquesta mateixa casa!...Quan vosté encara era solter, Watson. La seva senyora es fòra de Londres, veritat?

WAT. Per dos o tres dies... Pero, còm ho sab?

SHER. Quina pregunta! Del mateix modo que sé que vostè, ahir, se va mullar d'una manera deplorarable; que te un criat molt deixat; y que ha cambiat de lloch el mirall del séu dormitori!

WAT. Veyam, diguimho, còm ho sab tot això, que, per altra part, es veritat?

SHER. *Arronsant les espatlles.* No val ni la pena d'explicarho. *Mostrant les botes d' en Watson.* En les botes, encare hi du fanch de la pluja d'ahir, lo que prova qu'el séu criat es una mica ganso, deixat y que no mira prim. En la galta dreta, encare hi té alguns pels de barba. En altres temps, la galta que duya mal afeitada, sempre era la esquerra, de lo que'n dedueixo que la llum li vé d'un altre cantó que avans, y com que no ha pogut cambiar el balcó de lloch, ha d'esser, forsosa-

ment, el mirall el qu'està colocat en un' altra banda.

WAT. Maravellós! Pero, perquè ho suposa, vostè, que la meva senyora es fora de Londres?

SHER. Miri, a l'armilla li falta un botó. Y una senyora tan endressada y pulcra com la seva, vol que'l deixi anar pel mon, sense cosirli'l botó que li falta a l' armilla? Es fora, no hi ha més, es fora!

WAT. Admirable!

SHER. Vostè se'n burla! Pero si es una cosa elemental. Si un nen ho pot descobrir, la qüestió es fixarshi. *Watson mira l'hora, en un rellotge d'or, ja vell, que't treu de la butxaca de l'armilla. Observant Holmes, ab molas atenció el rellotge d'aprop.* Caràm! Còm es que no m' ho havía dit may, que'l seu germà fós mort?

WAT. *Sobresaltat.* Còm? Això també ho sab? Qui l'hi pot haver dit?

SHER. El séu rellotge.

WAT. El meu rellotge? Vaja, això ja passa de mida!

SHER. No tant com vostè's pensa... Vol deixarmel veure un moment? *Watson l'hi entrega el rellotge ab el chatelaine. Pausa. Holmes l'observa, l'obra. etc.* Les inicials H. W. gravades en la tapa, son, si no m'enganyo, les del séu malhaurat pare. Aquest rellotge va ser fabricat cinquanta anys enrera, per la generació que va precedir a la nostra. Com qu'es una joya y les joyes formen part, generalment, de l'herencia que correspòn al fill gran, jo'n trech la conclusió de que aquest rellotge, debia haver passat a mans del séu germà.

WAT. Està bé! Pero, còm ho ha pogut endevinar qu' era mort, veyàm, el méu germà?

SHER. Com que vostè'l porta! Y si'l porta, es que l'ha heredat, y com que no més s'hereda dels morts.. veliaqui! *Observant.* Y encare hi ha més. El séu. germà, era un home molt deixat, mès que deixat, desordenat. Tenia'l séu pervenir assegurat; pero no va sapiguer aprofitar-en. . Ja que va passar una bona part de la seva vida en la miseria, no coneixent més que de tant en tant, alguns dies venturosos... Y com a remat de tanta desgracia, se va donar a la beguda y va morir alcoholisat.

WAT. *Alsantse dret, ab gran sorpresa.* No està bé lo que ara fa vostè, Sherlock! Vostè, sense cap dupte, s'ha informat, previament, de la vida del méu des-

graciat germà; y ara se'n aprofita pera fer veure que ho endevina, ab ses famoses deduccións. Dich això, perqué no'm farà pas creure que aquest rellotge vell sigui qui li ha fet semblantes revelacións!

SHER. Dispensim, Watson, si empès per una vella manía, m'he aficionat a estudiar el problema, sense pensar que la seva resolució l'hi pogués esser penosa.

WAT. Pero, quin miracle li ha fet endevinar?

SHER. Jo no endevino may rès, Watson! Es una costúm detestable que destrueix tota llògica... Vaig a demostrarli que, en tot això, no hi ha rès maravellós... He dit que'l séu germà era deixat y y desordrenat. Contempli les dugues tapes del rellotje, totes plenes de ratlles, abonyegades y y esgratinyades...Això prova que tenia la costúm de portar en la mateixa butxaca, objectes dussos, com monedes o claus. No's té d'esser gaire espavilat pera deduir qu' es un home poch cuidadós, el que te tan poch cuidado en fer malbé un rellotge, com aquest que, al menos, val cinquanta lliures esterlines.

WAT. Pero, còm ho sab que va passar miseria?

SHER. Les caixes d'empenyos d'Anglaterra, tenen per costúm la de gravar, ab una agulla, en l'interior dels rellotges, el número del rebut qu'elles donen, en cambi... Miri, veu, aquest rellotge, al menos ne porta quatre d'aquesta mena de números, lo que prova que'l séu germà's trovava sovint en una situació precaria, y que de tant en tant, tenía cops de bona sort que li permetíen desempenyar el rellotge. Finalment, miri 'l foradet en el que's fica la clau pera donar la corda; els voltants son tots ratllats y escarbotats, les ratlletes hi son a mils! Vol, vostè, que un home que se'n va al llit—qu'es l'hora acostumada de donar corda als rellotges—ben serè de cap, li costés tant el ficar la claueta en aquest foradet? No, tots els rellotges dels borratxos porten marques semblants. Com que'l cap els dóna voltes, al donar corda, la mà'ls tremola... la clau s'escapa... y... veliaqui!

WAT. Sab, Holmes, que si vostè hagués viscut dos o tres sigles enrera l'hauríen cremat com a bruixot?

SHER. Hauría estat un medi de privarme de moltes hores d'aburriment!

Va a la taula del fons y treu un estoig de cuyro. l' obra y 'n treu una xeringueta de morfina, a la que ajusta ab tot quidado una agulla, Ompla la xeringa d' un líquit contingut en una de les ampolles rotulades que hi ha en la taula. S' estira la mànica amunt, se descorda 'ls punys y s' arrebossa les mànigues de la camisa, deixant mitj bras nú. Introduheix l' agulla en la pell y fa jugar el pistó de la xeringa. Watson se 'l mira ab tristesa y brandant el cap.

WAT. De que hi entra avuy? De morfina o de cocaína?

SHER. Avuy hi entrèm de cocaína, doctor! He tornat a les meves antigues aficións! No s'espanti! La solució no es més que al setè! Ne vol?

WAT. No, gracies! No tinch ganes de ferme malbé tant prematurament el sistema nirviós!

SHER. Te molta ratió, Watson! Però 'l méu sistema nirviós està tant fet malbé que ja no li ve d'aqui.

Torna a posar la xeringa y l' ampolla en l' estoig que tanca. Després com si ja sentis els efectes vivificadors de la droga, s' ajeu ab delicia en els coixins de vora 'l foch.

WAT. Que'n fa de temps que hi està entregat de plè, a n'aquesta droga del dimoni! Y les dòsis van augmentant, y aniràn sent més grosses, cada vegada més... fins a la fí!

SHER. Que'n fa de temps que cada día esmorzo, Watson! Y fins que'm mori no penso pas deixar d' esmorzar!

WAT. Esmorzant, un se nodreix! Y, prenent morfina, un no fa més qu'enmetzinarse!

SHER. Tant se m'endona!

WAT. Holmes! Per l'amor de Déu!

SHER. Parlèm d'un altra cosa, Watson! Y, a propòsit: ha sentit parlar may del professor Moriarty?

WAT. Moriarty?... No, may! Quí es aquest home?

SHER. Es un home interesantíssim. El primer criminal del mon! L'hi diuhen el Napoleón del crim, donchs, a dintre del séu gènero, es un geni, ni més ni menos! Arrupit dintre del séu cau, com una aranya verinosa al mitj de ses filagarses, té 'ls ulls fixos en les mosques que s'hi aventuren y les atreu pera que hi caiguin. Y aquestes filagarses, tenen milers de ramificacións, que s' extenen per damunt de tota la superficie del planeta!

SHER. Donchs ara ho serà més que may d'interessant, perque la cosa està per arrivar al séu punt culminant. Quan demà tocaràn les dèu del vespre, la hora del professor Moriarty haurà sonat, y'l Napoleón del crim, haurà arrivat – si tot me surt bé—al terme de sa carrera! Aleshores, asistirèm al més gran procés criminal d'aquest segle! No seràn dèu ni cinquanta, sino cent, més de cent, els misteris inpenetrables fins avuy, que de cop, s'aclariràn tots a l'una! Més de cent crims, castigats tots ab la pena de mort, tindràn de sobte explicació complerta!

WAT. Però si aquest criminal extraordinari se veu atrapat definitivament, vol dir que no's defensarà d'un modo terrible?

SHER. Bé prou que's defensa, ja, Watson, y'm fa l' honor altíssim de concentrar totes les seves forces y tots els grans medis de la seva poderosa organisació contra mi. Vol suprimirme d'un sol cop del mon dels vius.

WAT. Caram! Això ja es perillós, de veres!

SHER. No tant com sembla! Si ell guanya, no tindré de demanar auxili a n'aquestes drogues, que tanta por li fan, y aixís haurèm acabat d'un cop. La vida es tant monòtona!

WAT. Monòtona? Y vostè es qui ho diu això? Vostè, que desxifrant enigmes l'un darrera de l'altre, la converteix en palpitant! Sense anar més lluny, el mateix assumpte aquell de les cartes escrites a una noya, per un alt personatge, de que'm va parlar la darrera vegada que'ns varem veure! Veliaquí un assumpte sensacional, capàs d'axiribir al més misantrop! Be prou que me'n recordo! Y'l medi que'm va dir se li havía acudit, pera obligar a la propietaria de les cartes, a que designés ella mateixa el lloch ahont les tenía amagades, li han donat bon resultat?

SHER. Magnífich! Tal com jo esperava.

WAT. Va poguer fer entrar a n'en Benjamí, com a majordòm de la casa?

SHER. Sí, sí. Tal com jo m' ho había proposat.

WAT. Y la mateixa noya 's va trair?

SHER. Tant, que vaig apoderarme de les cartes famoses! Ja les tenía a la butxaca...pero les vaig tornar a miss Alina Brent.

WAT. Que les hi va tornar? Què diu ara? Y perquè?

SHER. Perquè el méu acte, tal com va anar, no era més que un robo!

WAT. Aixís, ha perdut el temps?

SHER. No, perquè he guanyat la confiansa de la noya. No podent apropiarme les cartes y les fotografies, sense'l consentiment d'ella, l' únich recurs que 'm quedava, era 'l decidirla a que me les entregués de bon grat. El sol fet de restituirleshi, quan ella ja les tenía per perdudes, va ser el primer pàs...Ara, 'l segón, depent de lo que succeheixi avuy; pero ja fa estona qu'espero a n' en Benjamí, perque me'n digui alguna cosa.

ESCENA III

Els mateixos y TERESA. Entra Teresa, introduida per Billy. Sembla morta de cansauci, com si hagués vingut corrent y emocionadíssima.

TER. Dispensim, pero el gróom, quan ha sapigut de la part de qui venía, m'ha dit que vosté 'm rebría desseguida.

SHER. Y de part de qui vé, senyoreta?

TER. Es en Benjamí...en Benjamí Formann, el majordòm, qui m' envía.

SHER. *Vivament* Benvinguda sigui, senyoreta. Molt bè Billy! Aixís m'agrada! Quin noy més espavilat! *Billy, molt satisfet, saluda y se 'n vá.* Soch tot orelles, senyoreta!

TER. Veurà, jo estich de cambrera en una casa—una casa, entre parentísis, ben extranyota—en la que en Benjamí també hi serveix, y com que ahir vaig dirli que tenía intenció d' anàrmen de la casa, ell me va donar la direcció de vostè, pregantme que 'l vingués a veure.

SHER. Aixís vostè s'estava a casa de la senyora Murray?

TER. Justament. Sí, senyor.

SHER. Es francesa, vostè, veritat?

TER. Sí senyor, va ser a París que la senyora Murray 'm va pendre.

SHER. Y que m'ha de dir ab tanta pressa? Donchs sembla que l'hi falta l'alè y vé tota cansada?

TER. Sí senyor, sí. No s'equivoca! Se tracta del majordòm que 'm va recomenar a vostè.

SHER. D'en Benjamí?

TER. Tinch por, senyor Holmes! Estich certa de que li ha succeit alguna cosa!... Per això no hi he volgut baixar!...

SHER. Baixar? Y ahont?

TER. Al celler d' aquella casa maleida! Ell hi ha baixat y... no n' ha tornat a pujar!

SHER. *Truca un timbre, va a la taula, obra el calaix y 'n treu un revòlver, que fica a sa butxaca.*
Què diu ara! Y qui li ha manat qu'hi baixés al celler?

TER. Qui vol que hagi sigut! El mico!... Ay! dispensi!... Vull dir el senyor!... Com que a París ho deyem!

SHER. L'Orlebar?

TER. No ho sé si's diu Orlebar. A casa li diuhen Murray.

SHER. Que feya molt de temps qu'en Benjamí había baixat al celler, quan vostè ha sortit pera venir cap aquí?

TER. No, perquè he sospitat desseguida... al sentir aquell crit terrible!.. *Tapantse la cara ab les mans.* Ah! Quin crit!... M'he esgarrifat tota jo!

SHER. De quin crit parla, veyàm, senyoreta?.. Miri de calmarse y de contestarme ab tota promptitut.. Què podía significar aquell crit, per vostè?

TER. Era, com el crit de dolor d'un home, que, tot de sobte, se li tiressin al damunt, altres homes, ferintlo ab traidoría. *Billy entra.*

SHER. Billy! Depressa! L'abrich! Les botes! Després anirás a buscar un cotxe! Apa! Depressa!
Pren un altre revòlver del calaix de la taula.

BILLY. Molt bé, senyor! Desseguida!

SHER. *A Teresa* S' ha fixat si algú baixava al celler darrera d'en Benjamí?

TER. No, senyor Holmes! No m'hi he fixat!. Pero 'm sembla que no!

SHER. *A Billy, que ha posat damunt d' un sillló l' abrich, y les botes, damunt dels coixins.* Pòrtem el bastó! *Donant un revòlver a Watson.* Tingui, Watson, y vingui ab mí!

TER. Y jo, que vol que vingui, també?

SHER. No! Al contrari. Esperim aquí, que torni. *Se senten passos precipitats a fora. Holmes para la orella.* Ja n'està ben segura de lo que ha dit? Miri que'm sembla que sento les passes d'en Benjamí.
Benjamí apareix a la porta del fons.

TER. *Ab emoció y quasi desfalleixent.* Ay! Quina alegría!

ESCENA IV

Els mateixos y BENJAMÍ. Benjamí entra rapidament. Va de frach, com al primer acte, pero tot estripat y plé de carbó. El séu desordre no ha de tenir rès de còmich. Té una ferida al front de la que li surt molta sang, tacantli bona part de la petxera de la camisa. Holmes, que ja s'havía tret la bata, se la torna a posar.

BENJA. *Ab gran domini de sí mateix se quadra militarment y diu:* Desde que vostè se'n va anar, rès de pa ticular, senyor! Pero, aquest dematí, allà a quarts de nou.

SHER. *Fentli signe de callar.* Un moment! *Se tomba cap a Teresa y li senyala la porta de la esquerra.* Senyoreta Teresa, fassim el favor d'entrar al menjador y de reposarhi una mica.

TER. *Interesada per lo de Benjamí.* Es que no estich cansada, senyor!

SHER. Aleshores, passegishi amunt y avall. Ja la cridaré quan la necesiti.

TER. Molt bé diu, senyor. *Se 'n va per dita porta.*

SHER. *Tanca la porta quan ella ha sortit. Després se dirigeix a Watson, y durant tota la escena, para l' orella, espiant ab gran atenció, tots els sorolls que pugan venir de fora.* Dongui un cop d' ull a n'aquesta ferida, Watson.

BENJA. Això no es rès, senyor.

SHER. Vegi, vegi, Doctor!

WAT. *Examinant el cap d' en Benjamí.* Es un mal cop, però, felisment, no té gran importancia!

SHER. Més val aixís! Deya donchs, que allà a quarts de nou... *Watson renta, cura la ferida d' en Benjamí, servintse dels medicaments y cotó fenicat que hi ha en la taula del fons.*

BENJA. Sí... El senyor Orlebar y la seva senyora, han sortit allà a quarts de nou. Jo,'ls he vist pendre un cotxe, quasi al davant de la porta de casa. La seyora, ha tornat al cap de dugues hores, tota sola, y als pochs moments, un home que parlava ab accent marcadament alemany, ha trucat a la porta, preguntant ab gran insistencia, per la senyora. Ella l'ha rebut desseguida y s'ha tancat ab ell, a la biblioteca. Alguna'n debíen portar de cap! Jo'ls he observat, per un forat que havía fet a la porta, y he vist qu'estaven confeccionant un paquet de cartes igual que'l

de miss Brent. Preparis a un parany, per aquest cantó, senyor Holmes!

SHER. Parany que servirà per agafarhi a tots aquells que'ns el preparen, Benjamí! Y l'Orlebar, a quina hora ha tornat a casa?

BENJA. Cap allà les tres.

SHER. Semblava qu'estés molt enfadat ab vostè?

BENJA. Volía dissimularho, pero's veya que sí, que ho estava molt d'enfadat ab mí!

SHER. S'han aconcellat ab algú. No hi ha dubte! Y la senyora? Quin paper hi ha fet?

BENJA. Ara que hi penso, 'm recorda, que, al entrar, m' ha donat una mala mirada.

SHER. Aixís ella també hi ha assistit al concell. Els deuhen haver aconcellat que, com a primera providencia, 's desfessin de vostè. Perxò l'Orlebar li ha manat, ab una excusa qualsevol, que baixés al celler! Y un cop allà, vostè ha sigut atacat en la foscor per dos homes... potser per tres. Ha rebut, al front, un cop terrible, ab una d'aquestes saques, ben plenes de sorra, que son l'arma preferida dels criminals del día. Pero, vostè ha tingut la sort de trovar a vora séu, pera defensarse, un d'aquestos barrots de fusta, que serveixen pera fer rodolar y estivar els barrils de cervesa en els cellers. *Moviment d'estupefacció de Benjamí.* Miri, encara té una estella a l'ungla. Senyal de que l'ha agafat ab forsa. Y aixís, pegant a tort y a dret en la foscor, s'ha pogut escapar per entre mitj de les piles de carbó. Encara 'n porta els pantalóns plens!

BENJA. *Ab admiració.* Aixís ha passat, senyor! Ho ha dit al peu de la lletra! Sembla que ho hagi vist!

WAT. Quin home!

SHER. *Meditant.* No hi ha dubte, tenen un asociat. Y per lo que's veu, es un home perillós! No solzament es obra d'ell aquest complot contra vostè, sino que també ho es la confecció d'aquest segón paquet de cartes, de que vostè ha parlat. Tot ha sortit de la seva inspiració! Y també es probable que, dintre de poca estona, jo rebré una proposició de l'Orlebar, de vendrem les famoses cartes. Farà veure que miss Brent ha cambiat d'intent y que's decideix a negociarles. Una cita 'm serà donada pera parlarme, y en ella faràn tots els esforsos possibles pera ferme pagar tant car com puguin el séu petit travall y després, aprofitant la ocasió...

ESCENA V

Els mateixos y BILLY.

BILLY. *Entra per la porta del fons portant una carta en una safata.* Senyor, acaben de portar aquesta carta. M'han dit que li entregués ab tota urgencia.

SHER. *Agafant la carta.* Qu'he dit jo? O jo m'equivoco o aquí tenen la proposició de que'ls acabo de parlar. Tingui la bondat, Watson, de llegirme aquesta carta! Tinch la vista bon xich cansada. Efecte, sens dubte, d'aquelles drogues tan amigues de vostè.

WAT. *Obrint el sobre y llegint.* «Molt estimat senyor méu!»

SHER. *Ajegut en un sillló plé de coixins y mirant enlaire.* Ola! Quina franquesa! Qui es que m'escríu ab tanta familiaritat?

WAT. La firma diu: «James Orlebar.»

SHER. Què tal? Vés si he posat el dit a la llaga, eh? Veyàm, veyàm, lo que desitja de mí aquest sant baró del senyor James Orlebar.

WAT. *Llegint* «Molt estimat senyor méu!»

SHER. Estich, allò que se'n diu, verament orgullós de un calificatíu tan amable! Vagi llegint!

WAT. *Llegint.* «Tinch l'honor de manifestarli que miss Brent ha mudat d'intent, en lo que's refereix a les cartes que vostè desitja obtenir d'ella. Està disposada a entregarleshi, mitjansant certes condicións, que, com a delegat de miss Brent, discutiré jo ab vostè. Ha de sapiguer, donchs, que, a cambi de diner sonant, tots els documents, ab les fotografíes y tot, estàn a la disposició de vostè. Si desitja tenir una entrevista ab mí, pera tractar del assumpto, 'ns podríem veure aquesta nit mateixa, a casa d'un amich méu, que viu a la Cité, a les onze. Sigui, donchs, a dos quarts d'onze, al mitj del pont de Waterloo. Allà, hi trovarà un cotxe tancat, a la seva disposició. El cotxer ja tindrà l'ordre de portarlo a la casa en qüestió. Pero li adverteixo que si's fà seguir, o prova qualsevulga altre tentativa hostil, aleshores l'assumpto proposat abortarà tot de cop y no hi haurà rès de lo dit. *Pausa.* Li agrahiré una contestació ràpida y afirmativa Si ho fà aixís, serà un bé pera tothom.

Me repeteixo ab aquest motíu, de vostè sincer amich y servidor, que besa ses mans: James Orlebar.»

Mentres Watson ha llegit, Holmes ha agafat un bloch de paper de demunt de la xemeneya y ha escrit, ab llapis, indolentment, algunes paraules.

SHER. De manera que, aquesta nit, a les onze, un cotxe, al mitj del pont de Waterloo. Tot sol. No m'ha d'acompanyar ningú. No m'ha de seguir ningú... o sino l'assumpto se'n va rodar. Es això, no es veritat?

WAT. Aixís sembla.

SHER. *Cloguent el sobre escrit.* Billy?

BILLY. Senyor!

SHER. Dona això a l'home que s'espera. *Dantli la carta.*

BILLY. Es una dòna, senyor.

SHER. *Reflexionant.* Ah!.. Vella o jova?

BILLY. Molt vella.

SHER. Que ha vingut en un cab?

BILLY. No, senyor, en un cotxe tancat.

SHER. Que has conegut al cotxer?

BILLY. Me sembla que la seva cara no m'es desconeguda. Pero no'm puch recordar ahont l'he vista!

SHER. Dóna això a la vella, y mírat bé la cara del cotxer.

BILLY. Molt bé diu, senyor. *Se'n va.*

ESCENA VI

WATSON, HOLMES, BENJAMÍ. Després TERESA.

WAT. Potser ho he entès malament, Holmes... pero que té intenció d'anarhi a n'aquesta cita?

SHER. Vostè ho ha dit.

WAT. Pero, què no ho veu que's tracta de vèndreli el paquet de cartes falses?

SHER. Aquestes son, precisament, les que jo vull, les falses.

WAT. Y, que'n treurà de tenirles?

SHER. El medi de procurarme les llegítimes. *Va a la porta de l'esquerra y crida.* Senyoreta.

WAT. Pero, miri que aquest home li vol mal!

SHER. *Toeantse'l pit.* Y aquest? Que potser se pensa que li vol bé? *A Teresa, que acaba d'entrar.* Ara, li agrahiré

senyoreta, que tingui la bondat d' escoltar me, ab tota l'atenció possible, en lo que vaig a dirli. Aquesta nit, a les onze, tinch una entrevista ab el senyor Orlebar, pera comprarli el paquet de cartes, de que vostè ja'ns ha sentit parlar, ara mateix, tot escoltant pel forat del pany.

TER. *Confosa, baixant els ulls.* Jo.. senyor?

SHER. No s'esveri, dòna, que no hem pas de renyir per tan poca cosa! Lo que jo desitjo es que miss Brent sàpiga que jo, avuy, faig tal adquisició.

TER. Ho sabrà, senyor.

SHER. Li agrahiré moltíssim. Ah!... lo que no li ha de dir, es que jo ja ho sé que son falses. Explíquili que les cartes han sigut falsificades, y rès més. A mí m'agradaría qu'ella's cregués que jo, ab tota bona fè,'m penso que compro el plech llegítim, m'entén?

TER. Prou, prou, senyor. Perfectament!

SHER. Un'altre cosa. També li agrahiría que demà, cap al tart, me fés el favor d'acompanyar a miss Brent a la clínica del doctor Watson, qu'està situada... veu. *Anant ab Teresa cap al balcó.* Aquí, al davant mateix, es la casa número cent dinou, al entressol, Ab el permís de vostè, Watson?

WAT. Ja sab, Holmes, que vostè disposa de mí y de la clínica, a tot'hora!

SHER. Gracies! Perque, precisament, demà, a les set y quinze minuts del vespre, hi tinch citats a dos diplomàtichs extrangers, al senyor comte Sthalberg y el senyor Baró d'Altenheim, als que jo tinch d'entregar certs documents, qu'ells van encarregarme de recobrar. Y desitjaría que miss Brent assistís a la entrevista. Pero, de totes maneres, vostè ja rebrà, en lo tocant a n' aquest punt, instruccións meves precises, demà al matí.

TER. Molt bé diu, senyor! *Saluda y se'n va.*

SHER. Benjamí!

BENJA. Senyor!

SHER. Vagis a disfressar, totseguit, de pobre número catorze y fassim l'obsequi d'explorar, en un perimetre d'una milla, tots els *publich-ouses*, que hi ha pels voltants de casa'ls Orlebar. Y si pogués recullir algúns indicis del séu nou asociat, fora una gran cosa. Es lo únich que'm falta sapiguer. Comprèn? Y es de gran importancia.

BENJA. Està entès!

ESCENA VII

SHERLOCK HOLMES, WATSON, BENJAMÍ y BILLY.

BILLY. *Entrant.* Senyor, a la porta del carrer hi ha un home que vol parlar ab en Benjamí.

SHER. *Deturantse en sech y reflexionant.* Ah! ah! Tinch curiositat de vèurel a n'aquest home. Féslo entrar, Billy!

BILLY. Diu que no pot pujar, senyor. Perquè està vigilant a un altre home, que hi ha al carrer. Es un detective de Scotland Yard.

BENJA. Un detective? Potser que hi anés?

SHER. No! *Benjamí's detura y Holmes rumia.* Pero... potser sí... qui sab! Vegi quin aspecte te aquest home.. y estígui disposat a tot...

BENJA. Ja sab que's pot fiar de mi, senyor. *S'en va!*

SHER. Billy, corre al darrera de Benjamí, y vinam a dir lo que hagi passat entre ell y'l detective.

BILLY. Molt bé, senyor!.. *S'en va corrents,*

WAT. *A Holmes, que para la orella y rumia* Això's va fent interesant, cada vegada mès! *Holmes no respòn, Escolta ab gran atenciò y va al balcó mirant al carrer.* Escolti, holmes, ja que ha tingut la bondat de donarme alguns antecedents d'aquest assumpte de les cartes li agrairía que...

SHER. *Interrumpentlo.* Un moment, dispensim... *Truca'l timbre.—Pausa, Billy entra* ¿qu'encara es abaix en Benjamí?

BILLY. No, senyor, se'n ha anat ab aquell home

WAT. Aixis, ho devia ser un detective?

SHER. Potser sí!.. Molt bè, Billy... *Billy s'en va* Que'm deya, Watson, del assumpto de miss Brent?

WAT. Que m'agradaría coneixel en detall.

SHER. Si quasi ja li he dit tot!.. què vol sapiguer més?

WAT. Què'n pot fer d'aquest paquet de cartes falses, per quina adquisició està a punt de jugarse la vida?

SHER. *Mirant fixament a Watson, durant alguns moments avans de parlar* La meva intenció es valdrem del paquet fals, pera decidir a miss Brent a que m'entregui'l llegítim. Pera arrivar a lo que'm proposo, no tindre més remey que recorre a una estratagema, que quasi'm fa vergonya, y de la que no m'hauria servit si... si jo hagues conegut

aquesta senyoreta, com jo la conech ara. *Semblant dominat per un altre idea, absolutament extranya a la qüestió que 'l preocupa* Si, ho reconech, no està pas bélo que jo faig, perquè es adorable aquesta noya, Watson!.. Adorable!

WAT. *Mirantlo ab estranyesa* Què diu ara? Avans, quan se dedicava en cos y ànima a un assumpte, no se'n preocupava pas gaire de si les dones que hi intervenìen eren adorables o no ho eren!

SHER. Té molta rahó! Pero la meva indiferencia s'ha desfet, al davant d'aquesta noya!,

WAT. *Mirantlo ab una sorpresa creixent* Aixis estèm?.. Això es un miracle!.. Es possible que aquest cor inatacable hagi per fí cedit?.. Oh!.. *Pausa.*

BILLY. *Entrant.* Dispensim, senyor!.. pero'l senyor Bengamí ha enviat un practicant de l'apotecari de la cantonada, dient que hi ha hagut d'entrar, perqué la ferida del cap li fà molt mal! Diu que agrairía moltissim al doctor Watson que tingués la bondat d'anarhi

WAT. Ja ho crech!... Me'n hi vaig desseguida!.. *Prén el barret.* Si qu'es estrany! Es una ferida que no té cap importància... *A Holmes* Dintre de cinch minuts torno a ser aquf. *Se'n va*

SHER. Billy!

BILLY. Senyor?

SHER. Quí l'ha portat aquest avis d'en Benjamí?

BILLY. Un practicant de la farmacia.

SHER. Quin?

BILLY. Dèu ser nou, perquè no l'he conegut.

SHER. *Vivament* Depressa, Billy! Corre darrera del Doctor. Tinch por que l'amenassi algún perill. Torna desseguida a dirme lo que hi hagi. No pujis. Truca desde la porta del carrer!...Cuita! No t'entretinguis!

BILLY. Hi corro, Senyor.

Se'en vá rapidament. Holmes queda inmóvil, com dubtant. Va cap al menjador, se detura y escolta. Prèn una pipa de la xemeneya, la ompla de tabach y l'encén, tot parant la orella Ab la pipa entre dents va cap a la taula, treu el revòlver y tot empunyantlo, se fica la ma a la butxaca de la bata. Sembla satisfet y 's coloca un xic d 'esquena al publich, de cara a la porta del fons, que está tancada. Tot de cop, aquesta s' obra ab violencia y entra, bruscament, el professor Moriarty Va ab barret de copa, un gran abrich negre, bufanda blanca al coll, pantalón negre y bota de xarol.

ESCENA VIII

SHERLOCK HOLMES Y MORIARTY. Moriarty entra resolut, pero 's detura, ab la mirada fixa en Holmes. Porta sa ma dreta al darrera. En el moment en que Moriarty dona un pàs endavanť, Holmes crispa involuntariament la mà qu'empunya el revolver dintre de la butxaca de la bata

MORIA. *Ab calma* Es una costúm molt perillosa 'l portar armes de foch a la butxaca de la bata.

SHER. Si continua ab la mà darrera de la esquena, dintre de tres minuts l'hauràn de portar al 'Hospital. Deixil estar allá hont es el séu revolver, m'entén?

MORIA. *Ab una petita pausa, Moriarty deixa caure el brás dret al llarch del cos,* No hi ha cap inconvenient; sempre que vostè fassi 'l mateix.

SHER. Tinguil S'han de fer certes concesións a les persones que un te 'l gust de rebreles a casa seva. *Posa 'l s u revòlver al damunt de la taula del mitj.*

MORIA. Vostè no 'm dèu coneixer, veritat, senyor Holmes?

SHER. *Llensant una glopada de fúm de sa pipa.* Perdonil Tinch aquest honor! . Y més li diré.. Ja fà una estona que l'esperava, Fassim l' obsequi d' assentarse, senyor Moriarty. Si com sembla, li convé parlar ab mí, puch dedicarli cinch minuts. *Pausa. Moriarty fà un moviment. ab sa mà dreta, com pera treures alguna cosa de la butxaca del abrich. Se detura bruscament, al veure que Holmes li apunta el revòlver, quedantli la mà en la mateixa postura que al deturarse.* Dispensil.. Se pot sapiguer lo que anava a fer ?

MORIA. Mírar l' hora a n'el méu rellotje, si te 'el temps tan just.

SHER. No 's molesti, no, no n 'hi ha necesitat. Jo mateix l'avisaré, quan els cinch minuts hagin passat, El méu cronòmetre no pot ser més exacte. *Pausa.*

Moriarty avansa lentament, fins al respatller de la cadira que Holmes li ha indicat, ab els ulls fixos en el mateix, Se treu el barret y s'inclina suaument, fins a posarlo a terra, vora de la cadira. S'asseu. Holme torna a posar el seu revólver damunt de la taula. Pero, en aquest moment, y un cop Holmes s'ha assegut, també enfront de Moriarty, a l'altre banda de la taula, Mariarty alsa un altre cop la má dreta. Holmes reprèn tranquilament el seu revólver, dis-

posat a tot. Moriarty al veure 'l gest de Holmes, se posa la má al coll, se desfà la bufanda de llana blanca que porta, y la posa al damunt del séu barret Holmes torna a deixar l 'arma.

MORIA. Aixis, donchs, vostè probablement ja's dèu pensar lo que li vinch a dir.

SHER. Y vostè, probablement, ja deu sapíguer també lo que li haig de contestar, veritat?

MORIA. Se pot sapiguer, senyor Sherlock Holmes, si te la intenció de seguir ocupantse de mi, encara, per molt de temps?

SHER. Fins que hagi arribat al fi que m'he proposat, senyor Moriarty

MORIA. Sento molt que hagi près aquesta determinació; y ho sento, no per mí, sinó per vostè.

SHER. Jo també participo dels séus sentiments, profesor; pero, solsament per part seva, y a conseqüencia de la posició violenta en la que's trovarà vostè molt aviat.

MORIA, Puch esperar de la seva amabilitat, que 'm digui a quina posició aludeix, vostè, ara?

SHER. Ab molt de gust. Donchs, sencillament, a la possició, generalment violenta, y a cinch o sis pams per arrivar arràn de terra, que ocupen els homes als que la lley condempna a ser penjats,

Moriarty s 'alsa y fà un moviment contra Holmes, pero inmediatament torna a asseures, al veures que la mà de Holmes va pera agafar el revòlver.

MORIA Y vostè's pensa que jo li proporcionaré'l gust de contemplar un semblant espectacle?

SHER. No'm preocupa gens ni mica el que vosté me'l proporcioni aquest gust ab el fet de que l'espectacle tingui lloch, ja 'n tinch prou.

MORIA, *Ab ira.* Sab qu'el séu gosar no te fites? Miri que ferme confessar a mí semblants monstruositats, es molt més perillós de lo que a primera vista sembla! Pero aquest gosar séu vè, precisament, de la seva ignorancia! Ha de sapiguer, que, si soch aquí, es havent pres per endevant totes les mides necesaries pera garantir la meva seguritat!

SHER Ja m'ho penso, professor... Y'l conech lo suficient, pera sapiguer fins ahont arriva el séu valor.

MORÍA. Lo que dèu ja suposar, també, es qu'el séu amich, el doctor Watson, y'l séu fidel Benjamí, trigaràn una pila de temps a tornar a n'aquesta casa.

SHER. M'ho penso.

MORIA. Aixís, donchs, ja que la seva ausencia'ns permet

el perllongar la nostra entrevista tant com vulguèm, podèm passar a tractar dels nostres assumptes, ab tota tranquilitat, y sense por de que ningú'ns destorbi!.. En primer lloch, desitjaría cridar l' atenció de vostè, sobre algunes notes que porto en aquest carnet... *Ab rapidesa 's fica la mà a la butxaca interior de la levita.*

SHER. Les mans quietes!.. Li dich que tingui les mans quietes! *Moriarty detura bruscament el séu moviment.* No m'interesa lo que hi ha apuntat en aquest carnet.

MORIA. *Deixant caure sa mà damunt de son genoll.* Es ab l'objecte de...

SHER. Sigui ab l'objecte que sigui, ja li he dit que no m'interesa.

MORIA. *Fent una nova tentativa pera alsar la má.* Es que voldría ensenyarli...

SHER. No vull veure rès!. Tot lo que hi pugui haver en aquest carnet, me té sense cuidado. Pero per això!.. *S'alsa, y tenint el revólver sempre apunt, en la mà dreta, va a trucar el timbre ab la esquerra.* Vaig a provarli, una vegada més, el méu desitj de ser amable ab les persones que'm fan l'honor de venir a visitarme. *Pausa.*

MORIA. Me sembla que'l séu criat, no va pas gaire depressa en presentarse.

SHER. Tranquilísis, Ja vindrà.

MORIA. Potser trigarà molt mès de lo que vostè's pensa!.

SHER. Tornaré a trucar. *Truca.*

MORIA. *Fredament.* Estich cert de que no vindrà !

SHER. *Indignat.* Còm? També han atacat a n' aquest pobre xicot?

MORIA. Quina suposició! Que no podía haverse entretingut en algùn lloch, per algún cas imprevist, de forsa major?

SHER. Es cert! Tots hi estèm exposats.. Y tan es aixís, que, qui sab si demà mateix vostè ho serà victima d'un accident imprevist!..

ESCENA IX

Els mateixos y BILLY.

Billy entra pel fons, corrent; va brut, estripat y ab algunes contusións a la cara.

BILLY. Perdónim, senyor! Pero, quan corria, cap a la farmacia, un borratxo que venía en direcció

contrària, m'ha donat una empenta, y m'ha fet caure al mitj del carrer!

SHER. Y tanta estona has necesitat pera aixecarte?

BILLY. Es que, aleshores, venía un automòvil, corrent com un llampl.. El *chauffeur* no ha tingut temps de frenar, y...

SHER. Y... què?

BILLY. *Somrient* Que l'automóvil m'ha passat per sobrel... pero com que soch magre, m'he estirat tant com he pogut, y aixís les rodes no m'han tocat. N'he sortit, ab uns quans cops al cap y'l vestit fet malbé! Que hi farà!.. Mes hauria pogut ser!..

SHER. Me'n alegro, Billy, de que t'hagis escapat d'aquest perill. Y estich segurissim que, aquest senyor, encara se'n alegra mès que no pas jo.. Apa, dónali les gracies.

BILLY. *A Moriarty* Gracies, senyor!..

SHER. Ja qu' ell ha demostrât tant interès per tu, ara hauries de ferli un favor. Com que té'l bras dret impedit l'hi hauries de treure, tu mateix, una cosa que porta en la butxaca interior de la levita .. la de la esquerra.. *Holmes ha designat lo que diu ab sa mà armada sempre del revòlver. Moviment de Moriarty, deturat, com avans, a la vista del arma.* Apa, cuita!

BILLY. *Obeint a Holmes, va cap a Moriarty y, treu de la butxaca indicada un revòlver, qu' ensenya al seu amo.* E. això, senyor?

SHER. Si. Molt bé, noy! Posa aquesta arma al damunt de la taula... No, aqui, no, Una mica més cap a mí.

BILLY. *Després d' haver posat el revolver al damunt de la taula y aprod d'en Holmes.* Que vol que miri si ..'hi ha cap més?

SHER. No, no; no val la pena de que't molestis! Les varies tentatives del senyor, pera treures aquesta arma, sempre de la mateixa butxaca, m' inclinen a creure que no'n porta cap més.

BILLY No vol rès més de mí,'l senyor?

SHER. Ara que ja hem vist el séu... carnet, me sembla que'ls serveys del méu *groom* ja no li son necesaris, veritat? No? Ja pots retirarte, Billy.

Mentres Billy se'n va, Holmes, que ha guardat el séu revòlver a la butxaca, ha agafat, ab negligencia, el revòlver de Moriarty, hi juga y ab una lleslesa maravellosa de prestidigitador el descarrega, aprofitant els moments en que la ira cega a Moriarty, ficantse les bales a la butxaca de la bata.

MORIA *Apretant les dents, ab ira.* Ha arrivat l'hora de parlar poch y parlar bé! Ha de sapiguer que'l día quatre de Janer, vostè va comensar a ficarse en els

méus assumptes. Qu'el vintitrés, va perjudicarme, en gran manera, y que avuy, día catorze d' Abril, ja sembla que, gracies a les seves maquinacións, la meva llibertat perilla!

SHER. Y quina conclusió'n treu de tot això?

MORIA. La que vaig a notificarli. Si vostè, senyor Sherlock Holmes, no para d'un cop per sempre, de travallar contra mí desbaratant tots els méus plans, jo li juro que desde'l minut present, no'n donaré ni això de la seva vida.

Fa petar ses ungles en ses dents.

SHER. Donchs, miri, senyor Moriarty, perquè no sigui dit que soch intransigent, estich disposat a complaurel! *Moviment de Moriarty.* Desde demà, a les dèu de la nit, deixaré d'ocuparme de vostè! Està content?

MORIA Y perquè, desde demà, a les dèu de la nit? Perquè no desde ara?

SHER. Perquè demà, a les dèu de la nit, vostè posarà la seva firma en el llibre registre dels qu'entren, com a detinguts, a la pressó de Newgate. Y desde aquesta hora, crèguim que jo per la meva part tampoch ne donaré ni això de la seva vida! *Fent petar ses ungles en ses dents.*

MORIA. Si'm conegués a fons, no m'ho diría tot això. D'aquí a demà, encara hi ha vintiquatre hores, es a dir, vintiquatre hores de temps, pera desembrasar el méu camí de tot allò que m'hi fasi nosa!

SHER. Quan jo era petit, senyor Moriarty, la meva dida ja'm va fer perdre la por, al davant dels llops y dels fantasmes!

MORIA. La seva dida, senyor Holmes, debía ser una dòna que tenía sentit comú. Pero li havía d'haver dit que, perxò, també hi han llops, que mosseguen y fantasmes que maten! *Pausa.*

Tots dos se desafien ab la mirada, Holmes qu' encara té a la mà el revòlver d'en Moriarty, el deixa al mitj de la taula.

SHER. Ho sento molt, professor, pero l'encís de la seva conversa'm fà oblidar que hi han una pila d'assumptes que reclamen la meva atenció.

Se tomba cap a la xemeneya com buscant un misto. Moriarty, s'alsa a poch a poch, y agafa'l séu barret de terra, ab els ulls fixos en Holmes. Al veure el séu revòlver al mitj de la taula, s'hi acosta, hi posa'l barret al damunt y s'embolica el coll ab la bufanda. Holmes encèn un misto y cala foch a la pipa ab tota tranquilitat. Moriarty pren el barret y ab un gest ra pidíssim, s'apodera per fi del séu revòlver.

MORIA. Ja l'he avisat del perill que corría! Però no ha volgut fer cas dels méus concells! Ab aquesta rahó n'hi haurà prou pera convèncel!

Rapidament apunta 'l revolver a Holmes y apreta 'l gallet pera fer foch. Holmes se tomba ab tota tranquilitat de cara a n' ell, acabant de calar foch a la pipa, de manera que l' arma està dirigida de plé a sa cara. Se sent el clach-clach del gallet per tres vegades sense que surti 'l tret.

SHER. Dispensim!... *Llensa 'l misto, y 's treu de la butxaca de la bata unes quantes bales de revòlver, que deixa caure al damunt de la taula, ab tota tranquilitat, al davant de Moriarty.* Però, com que ja'm pensava que'n voldría fer us del séu revòlver, he procurat treure les bales y ficàrmeles a la butxaca. Aquí les té. Vegi si hi son totes?

MORIA. *Dominant son despit y ab despreci.* Això es un escamoteix, senyor Holmes!

SHER. *Somrient.* Fill méu. en el nostre ofici, s'ha de sapiguer una mica de tot! *Va cap a la xemeneya y toca 'l timbre. Moviment de rabia de Moriarty.*

BILLY. *Entrant pel fondo.* Que ha trucat, senyor?

SHER. Si, acompanya al senyor fins a la porta, Billy, ab tots els miraments que li son deguts.

BILLY. Per aqui, senyor. Vol fer el favor?

MORIA. *Amenassant a Holmes, ab el puny clos, ab ira fonda.* Ens tornarèm a veure, Sherlock Holmes!

SHER, Sempre serà un gran gust per mi, senyor Moriarty!

Llensant una glopada de fum de sa pipa, quasi a la cara d' en Moriarty. Aquest, ab un gesto furiós, agafa 'l barret y se 'n va ràpidament pel fons, en quina porta hi ha Billy, que al passar, l' hi fa una gran reverencia.

FÍ DEL ACTE TERCER

ACTE QUART

La cambra de la sòn de Stepney.—(Sherlock Holmes en perill de mort.)

Una pessa espayosa y fosca, a dalt de tot d'una casa vella, que dóna a un dels molls més llunyàns del Tàmesis. Les parets son rònegues y escarbotades. Grans caixes de totes menes y mides, botes y barrils pels recóns. El sostre, de grosses vigues, baix y desigual, dóna a la pessa l'aspecte d'un graner o d'una golfa. Al fons, ampla porta de fusta, molt sòlida, ab forrellats y barres de ferro. A la esquerra, porteta falsa. A la dreta, una finestra, quins vidres bruts y plens de terenyines, priven de veure al defora. Darrera la finestra, barres de ferro crehuades, molt sòlides, que no s'han de veure fins que s'obren els portells. En primer terme, cap a la dreta, una taula vella, bruta y ennegrida. Dugues cadires de boga. La única llum que clareja la escena es la d'una llanterna sorda que porta en Fletcher.

ESCENA PRIMERA

FITTON y JARVIS. Després FLETCHER. En Jarvis està assegut damunt d'una caixa, a la esquerra, quiet, com un qu'espera a n'algú. Fitton està assegut al damunt de la taula. La porta del fons s'obra y entra Fletcher que porta una llanterna de seguritat. S'atura un moment y mira al entorn, escudrinyant en la foscor.

JARVIS. Sou vós, Fletcher? Què hi veniu a fer aquí?

FLET. M'ho ha manat l'amo que vingués. Sembla que hi haurà feyna aquesta nit.

JARVIS. Si. . a mi m'ha avisat en Bassick per telegraf.

FLET. La darrera vegada que la cambra de la sòn va fer servey, per quí va ser?

JARVIS. No se pas com se deya. Era un home que va venir un vespre ab en Bassick, un comerciant que havía viatjat molt ab ell en ferro-carril.

FIT. Y avuy per qui operarèm?

FLET. No m'ho ha dit en Bassick.

JARVIS. Quan arrivi'l parroquià bé prou que ho veurèm, companys.

ESCENA II

Els mateixos, BRIBB. Després BASSICK. Bribb entra poch a poch examinantho tot, coses y persones, ab inquietut. La porta 's tanca, tota sola, darrera d'ell. Al sentir el soroll, se tomba tot esparverat. Fletcher alsa la llanterna, pera veure qui ha entrat.

BRIBB. Bona nit tinguin, senyors. Algú de vostès tindría la bondat de dirme si es aqui que hi haig de trovar al senyor Bassick? Còm que m'ha citat a n'aquesta hora!... *Silenci general, Pausa.* Dispensin! Que potser no m'han sentit lo que'ls hi deya? Ho tornaré a dir.

FLET. No ho sabém nosaltres lo que vostè'ns pregunta, minyó!

FIT. La persona que vostè busca potser ja hi es aquí.

JARVIS. Qui sab... potser encara està per venir!

BRIBB. Ah! bé, aixís si que ja estich ben enterat! Un milió de gracies! *Pausa.* Caràm! Quina casa més especial! No's pot pas dir que sigui d'allò que se'n diu alegra, no!. . Però, vaja, no està mal, no està mal! Te forsa caràcter!...

Se treu un cigarret de la petaca y se prepara a encendrer un misto que ha tret també de la capes.

FLET. Rès d'encendre mistos!

BRIBB. Eh!... Còm?...

JARVIS. Hi ha perill!

En Bribb detura instantaniament tot moviment y gira la vista al entorn ab precaució com si totes aquelles caixes y barrils fossin plenes de nitro-glicerina.

BRIBB. Que hi hà perill? Y ahont es el perill? Jo no'l sé pas veure.

FLET. Si encén el misto, potser el veurà desseguida.

La porta s' obra y entra en Bassick.

BAS. Ah!... Bribb, ja es aquí? L'he esperat al moll una bona estona, però, veyent que no venía...

BRIBB. No'm va dir que'ns trovaríem aquí dalt? Pera això he pujat! Si haig de judicar per les respostes d'aquestos senyors, aquí, vostè, no hi es pas gayre conegut.

BAS. Aquestos senyors son molt discrets. Es la consigna. Que s'ha recordat de la corda, Jarvis?

JARVIS. *Mostrant un rotllo de corda que hi ha darrera d'ell.* Mírisela!

BAS. Quí es aquell del recó, en Fitton?

FIT. Sí, senyor.

BAS. Y en Fletcher?

FLET. Present!

Parlen sense moures dels séus respectius llochs y en Bribb tot extranyat els mira ara a l'un ara a l'altre,

BAS. Aquesta nit sí que hauréu de fer el cap viu, noys! Ens les haurèm ab un minyó terrible!

FIT. Encara no'ns ha dit quí es.

BAS. Sherlock Holmes!

FLET. *Ab sorpresa y alegria.* Què ho díu de debò?

JARVIS. Donchs ja pot contar, senyor Bassick, que's farà tot lo que un sab—que no es poch—pera fer honor a tan gran senyor!

FLET. Ja li asseguro jo qu'el rey dels detectives no'n sortirà pas d'aquí.

BAS. Ja valdrà més que no'n surti, perquè si s'arrivava a escapar, estaríem alló que se'n díu ben frescos.

JARVIS. Aquesta nit si que les faré voltar de gust les aixetes.

BAS. Sobretot que ho tingueu tot apunt y ab ordre. El Professor vindrà a inspeccionar el camp de batalla.

FIT. Es possible! L'amo en persona, se molestarà fins al punt de venir?

BAS. Sí, vol veure ab els séus ulls, si la ratera està ben parada. Mirèu, ja'l sento que puja.

ESCENA III

Els mateixos, MORIARTY y ORLEBAR,

MORIA. *Entrant.* Ah!... ja es aquí, Bassick?

BAS. Sí, senyor. He vingut a veure si tot estava apunt, tal com m'ha manat vostè.

MORIA. Qu'es aquí en Fletcher?

FLET. Aquí n'hi ha un trós, senyor.

MORIA. Teníu apunt els vostres homes?

FLET. Hi son tots y més esmolats que may.

MORIA. Heu pensat a fer una bona provisió de gas, si per un accident qualsevol la ciutat trenqués la distribució?

JARVIS. El depòsit es plè, senyor.

MORIA Que hi ha darrera d'aquesta porta, Bassick?

Per la porteta falsa de l'esquerra.

BAS. Hi ha un armari, en el qual hi guardèm les nos tres eynes.

L'obra. Fletcher hi fà llum ab sa llanterna.

MORIA. No té pas cap sortida?

BAS. Cap, senyor. Està tot aparedat. *Tanca.*

MORIA. Y aquesta finestra?

BAS. Està barrada ja fà una pila de temps.

MORIA. Pero si's trenquen els vidres...

BAS. El que ho provi's trovarà ab mitja dotzena de barrrots de ferro per la part de fora. Y si'ls vol trencar jo li asseguro que hi té feyna llarga.

FLET. Bé prou que l'haurèm lligat com un Crist a l'home que s'ho proposi, avans de que puga fer trencadissa.

MORIA. Ja està ben segur de que no hi ha escletxes, ni insterticis, per ahont pugui entrar l'ayre?

BAS. Ni un forat d'agulla, senyor! La més petita esquerda està cegada ab cals, hermeticament.

MORIA. Y aquesta porta?

BAS. Es de soca de roure. Y com vostè mateix pot veure, de doble fulla!

MORIA. Es per allà que'ls homes surten, quan van a obrir les aixetes?

BAS. Sí, senyor.

MORIA. Y no'ls poden seguir.

BAS. Impossible! Ja ha vist les baldes que hi ha al defora y les dugues barres de ferro transversals pera més seguretat.

FIT. Com que de bones a primeres ja comensèm pera lligar al home... no hi ha por!

MORIA. Fletcher, feu jugar les baldes davant méu.

FLET. Ab molt de gust, senyor.

S'alsa y se'n va pel fons, sentintse al poch gran soroll de forrellats que s'obren y 's tanquen.

BAS. Es quasi el mateix sistema del despatx de vostè, però una mica reforsat.

MORIA. Molt bé! Me sembla que tot està apunt. *Soroll de*

baldes y ferros. Fletcher entra. Fletcher, vos os retirareu ab els vostres homes, en el fons del passadís y esperareu qu' el senyor Orlebar... *Designantlo.* hagi tingut ab la persona qu' està per venir, la entrevista, en la que han d' arreglar un assumpto personal. Que tots aquets senyors s' amaguin bé y lo més allunyats possible, pera que Sherlock Holmes no puga sospitar la séva presencia. *A Bassick.* Qui guía el carruatje aquesta nit?

BAS. En Paddy Plum, senyor. Li he donat ordre de que fassi una volta d' una hora pera que'l que porta a dintre, no sàpiga en quina direcció'l porten, ni quina distancia ha corregut. El carruatje s' aturarà al capdevall del passeig, y en Plum acompanyarà, a peu, a l' home, fins aquí.

MORIA. Les portelles de fusta del carruatje son ben sólides, y sense cap vidre, eh?

BAS. Sense cap vidre, senyor. Ben sòlides y tancades ab clau.

MORIA. *Adonatse de la llanterna d'en Fletcher.* Qu' es això? Una llanterna de seguritat?

BAS. Es per mor de les emanacións de gas que poguessin quedar en la cambra.

MORIA. Això si que s' ha d' evitar a tota costa! Convé que Sherlock Holmes no la vegi de cap de les maneres, perque si la veya ja sospitaría desseguida! *Ensumant.* Fortor de gas no se'n sent pas per això! Y les aixetes convé també que siguin ben tancades! Digui a n' en Serafí que li dongui un quinqué. *Bassick se'n va. Mirant al entorn.* Possin aquesta taula més cap al mitj *En Fletcher y en Jarvis ho fan.* Molt bé! Ara, Fletcher y vosaltres, escolteume. *Tots s'hi acosten.* Tingueho ben present. El disparo de cap arma de foch està prohibit aquest vespre! No creméu ni un cartutxo! Se podría sentir el soroll desde'l passeig. Heu de procurar, per tots els medis, apoderarvos del revòlver qu' el nostre adversari porta sempre a la butxaca, avants de que puga servirsen. Dos de vosaltres cridarèu la seva atenció valentvos d' un pretexte qualsevol! Y l' altre, se li esmunyirà per darrera y li pendrà l' arma de sa butxaca. Tot lo demés, aleshores serà ben fàcil... Vós sou trassut, Fletcher .. Vós, vòs podreu encarregar d' aquesta operació tant delicada.

FLET. Deixiho per mi, senyor. *Entra Bassick ab un quinqué ab pantalla vermella, que posa al damunt de la taula.*

BAS. Bona nit! Ja podeu apagar la vostra llanterna, ara, vós, Fletcher!

JARVIS. No, qu'encare'ns farà servey, quan haurèm apagat l'altre.

BAS. Donchs, amaguèula!

MORIA. No l'apagueu, donchs, cobríula ab alguna cosa!

FIT. Dom!

Fletcher li dona la llanterna y ell l'amaga darrera d'una caixa.

BAS. Senyor, no es prudent que continuhi aquí, vostè. Miri que'l carruatge està pera arrivar d'un moment a l'altre!

MORIA. Senyor Orlebar! *Orlebar que s'estava separat ab Bribb al fons, avansa.* Ja ha sentit lo qu'he encarregat a n' aquestos senyors! Ells no operaràn que vostè no hagi acabat.

ORLEB. Està entès.

MORIA. Aixís tindrà medi d'obtenir la quantitat de que varem parlar. Pero, tot lo que's trovi en el cadavre, ens ho partirèm, segóns les nostres regles ordinaries.

ORLEB. Ja me'n encarregaré jo de salvar els meus interessos.

MORIA. Quan vostè ja tindrà'ls diners a la butxaca, no té de fer més que xiular dugues vegades, ben fort, ab aquest xiulet de plata que porta en la cadena del rellotge. Els méus homes, compendràn que ha arrivat el moment d'entrar, pel séu cantó, en escena *Donant uns quants passos cap a la porta* Y ara... els desitjo bona sort a tots! Apropòsit, Fletcher: avants d'abandonar a Sherlock Holmes, d'un cop per sempre, li fareu present, de part meva, que li desitjo de tot cor un bon viatge! *Se'n va ab Bassick.*

ESCENA IV

FLETCHER, FITTON, JARVIS, ORLEBAR y BRIBB.

ORLEB. S'hauría d'amagar aquesta corda, *Jarvis ho fa.*

FIT. *Examina la finestra y fa signe a Fletcher que tot està en seguretat per aquest cantó. Orlebar aprop del llum contempla el fals paquet de cartes que s'ha tret de la butxaca. En Fitton se li acosta.* Ja ho ha sentit. Nosaltres som al passadís, darrera del revolt, pera que, al entrar aquí, no 'ns puguen veure.

ORLEB. Y, quan jo xiuli, amatents!

FLET. Estigui tranquil. No perdrèm pas el temps.

Se'n van Fletcher, Filton y Jarvis, Bribb ab impaciencia mira el rellotge.

BRIBB. Diable!... diable!... diable! Això ja va prenent una mena de fesomía que no m'agrada pas gens!

ORLEB. Què remugues aquí entre dents, eh?

BRIBB. *Gratantse el cap.* Si t'haig de parlar ab franquesa, James, tot lo que aquí's va manegant, no hi entra en les meves cordes. Què hi vols fer? Jo soch un minyó d'allò més reposat, y molt ben volgut en tot el barri!

ORLEB. Sí... Y que paga'l lloguer ab tota regularitat. Ja la sé de memoria, ja, la teva cansó!

BRIBB. Obrir la panxa d'una caixa de caudals, o be foradar el sostre d'una casa de banca... passa! A la bon'hora!... Això ja es del méu gust!... Però això de... *Ab geste de ferir.* A un home, sol portar sempre certes complicacións... Y a mí'm fan horror les complicacións!

ORLEB. Escóltem! Tot lo que jo't demano que fassis es que baixis fins al carreró y m'avisis quan arribi el carruatge.

BRIBB. Que voldràs que torni a pujar pera dirtho?

FRLEB. No, es inútil. Portes aquell xiulet?

BRIBB. Sempre, ja ho sabs.

ORLEB. Donchs bé, quan vegis venir de lluny a Paddy Plum, dalt del pescant, y aixís que dongui la volta pera entrar al carreró, xiula ben fort per dugues vegades.

BRIBB. Entesos!... Y si, després d'haber xiulat, passés un cotxe de plassa... buit?

ORLEB. L'agafes y te'n vas a casa?

BRIBB. Molt bé; aixís ja no'm deuràs necesitar?

ORLEB. No.

BRIBB. Vaja, noy! Bona sort, eh? Y veshi ab compte, perquè... Be, vaja, salut!

Se'n va rapidament, després d'haber encaixat ab Orlebar.

ESCENA V

ORLEBAR, després ALINA BRENT. Orlebar s'acosta a la taula y arregla el quinqué. Agafa dugues cadires y les coloca a cada banda de la taula. Para la orella com si hagués sentit soroll. Li ha semblat. Se tranquilisa. S'asseu a una de les cadires y reflexionant se treu un cigarro, va per en-

cendre un misto, però's detura. Se guarda cigarro y capsa de mistos. En aquest moment, s'obra la porta pel fons. Orlebar s'alsa y's queda glassat al veure entrar a Miss Alina Brent.

ORLEB. Vostè? Què hi ve a fer vostè aqui?

ALINA. *Sense contestar a la pregunta.* Aixís, era veritat?

ORLEB. Com l'ha sapigut el camí d'aquesta casa?

ALINA. L'he seguit en un cotxe de punt.

ORLEB. Y potser ha avisat a la policía, també, eh?

ALINA. No! Tenia por de veure venir a la persona a qui vostè espera per xò espiava sa vinguda.

ORLEB. Pera prevenirlo?

ALINA. Pera prevenirlo, si.

ORLEB. Aleshores, ha fet molt bé de pujar.

ALINA. He pujat pera tenir la certesa...

ORLEB. De què?

ALINA. De que no ha de passar rès més que lo que jo ja sé.

ORLEB. Ah! Vostè sab, donchs, que aquí ha de passar alguna cosa? Aixís, vostè continua tenint espíes a casa meva?

ALINA. Conech el projecte de vostè. Enganyar y robar a la persona qu'està a punt de venir! *Avansant cap a n'ell.* Però jo'm pregunto ara, si vostè no està meditant alguna altra cosa!

ORLEB. Y que podría fer vostè, si fos veritat que jo medités aquesta altre cosa, hermosa meva?

ALINA. Comprarlo, pera que no ho fes lo que vostè medita! Homes, com vostè, sempre estant a punt de vendres!

ORLEB. Això dependeix del preu. Quant me dóna?

ALINA. El paquet de cartes que vostè tant y tant desitja. El veritable! Totes les fotografíes, tots els documents que vostè ha volgut arrebassarme, jo 'ls hi dono!

ORLEB. Què'ls porta? Què'ls té aquí?

ALINA. No. Però si vuy els tindré dintre de pochs minuts!

ORLEB. *Ab un lleuger defalliment.* Ah! *Va cap a ta taula.* Y es per el senyor Sherlock Holmes que vostè farà un sacrifici semblant? Aixís, es gran amich de vostè, 'l senyor Holmes?

ALINA. No hi he pensat jo ab això.

ORLEB. Donchs reflexioni una mica y compendrà que si vé aqui es pera comprar les cartes de vostè!

ALINA. Les cartes meves, no! Les que vostè ha falsificat, si!

ORLEB. Però ell se pensa que son llegítimes! Y tant es aixís, que jo no crech qu'ell se molestés fins a tal punt, si sapigués la qualitat veritable de lo qu'estich disposat a vèndreli.

ALINA. Qui li diu que avans de fer cap tracte ab vostè, no'm demanarà permís a mi pera semblant cosa?

ORLEB. *Somrient.* Si té temps, no li dich que no!

ALINA. Si té temps! Què vol dir? Ho veu com vostè té un altre projecte?

ORLEB. *Fent el desentés.* Un altre projecte? Y quin es si es pot sapiguer? Jo estich sol aqui. El senyor Sherlock Holmes y jo, parlarèm tranquilament dels nostres assumptos. Quina mala intenció vol que hi tingui contra d'ell?

ALINA. Ahont son els homes que s'estaven ab vostè ara mateix?

ORLEB. Quins homes?

ALINA. Tres homenots de mala fatxa qu'he vist entrar per la porta del carrer.

ORLEB. *Ab negligencia.* Ah! ja sé de qui parla! Han pujat per un'altra escala. Son rellogats que se'n anaven cap als pisos del fons del pati. Miri!... Desde aquesta finestra'ls pot veure.

Alina's dirigeix rapidament cap a la finestra. Dubta un moment veyent a Orlebar que camina en direcció contraria, mira a través dels vidres, però la bruticia dels mateixos no li permet veure rès.

ALINA. *Girantse y senyalant la porta.* Voldría donar un cop d'ull a n'el passadís, permètim.

ORLEB. *Ab tò amenassador.* Això si que no li puch permetre de cap de les maneres!

ALINA. Suposo que no m'obligarà pas a estarme aqui tota la nit! No es veritat?

ORLEB. No! no... Estigui tranquila, Aqui precisament, no!

ALINA. Ahont son aquets homes? No'l puch creure de rès de lo que m'ha dit.

ORLEB. Ja que te tant interès en vèurels, vull complàurela desseguida.

Va cap a la porta del fons y xtula poch a poch.

ESCENA VI

Els mateixos, FITTON, FLETCHER y JARVIS. Entren vivament y sense fer soroll per la porta del fons y examinen a Miss Brent ab sorpresa.

ALINA. Ja ho sabía jo qu'estaven amagats... Ara'l veig clarament el séu plan. Tots vostès van contra d'ell.

Se dirigeix rapidament cap a la finestra pera provar d' obrirla, però no podent, va cap a la porta de la esquerra.

ORLEB. No s'alarmi. No's tracta més que de una broma sense conseqüencies!

ALINA. Escolti. Vostè desitja entrar en posessió de les meves cartes, si o no? Dèixime'n anar, y les hi porto desseguida, aquí o allà, ahont vostè m' indiqui.

ORLEB. No té cap necesitat de molestarse. Diguim ahont les tè guardades. Ab això n'hi ha ben bé prou.

ALINA. Li diré, sempre que vostè'm prometi no fer cap mal a la persona qu'està per venir.

ORLEB. L'hi prometo.

ALINA. M'ho jura?

ORLEB. L'hi juro! Però, digui. Ahont son les cartes?

ALINA. Apuntades ab agulles en un replech de la cortina esquerra de la finestra de la meva cambra. Les trovarà facilment.

ORLEB. Pot fiarse de mi! *Anant cap al fons y parlant en veu baixa ab sos acòlits.* Apodereuse d'aquesta senyoreta y treyeula d'aqui fins que Sherlock Holmes hagi comparegut. Quan ell hagi passat aquesta porta digueu a n'en Paddy Plum que guardi la galana personeta ben tancada dintre del carruatje. No convé que torni a casa fins que jo m'hagi apoderat d'aquets documents preciosos.

FLET. *Baix.* Prepara la corda, Jarvis!

ORLEB. Ho sento molt, colomet del méu cor, però no tenim més remey que ficarla dintre de la gavia.

ALINA. Vostè m'ha jurat que si li revelaba el méu secret...

ORLEB. No fer cap mal a Sherlock Holmes? Me sembla que mantich el méu jurament, perquè aquest bon senyor no's pot pas queixar de nosaltres!

ALINA. Aleshores, despedeixi a n'aquestos homes!

ORLEB. *Ab ironía.* Rès més fàcil! *Girantse cap a n'ells.* Anèusen, companys, que ja no vos necessiten. *No 's mouhen.*

ALINA. *Mirantsels aterrorizada.* Ho veu com no 'l creuhen? Com que hi son per...

Jarvis l'agafa. Ella vol resistir, però en Fitton y en Fletcher la subjecten y la lliguen estretament ab cordes y ab tota rapidesa. Fletcher se treu un mocador pera amordasarla. Els moviments de la lluyta de la noya ab ells tres, els han portat a tots quatre cap a la porta de la esquerra. En aquest moment, se sent dintre, com venint del carrer, un xiulet. La lluyta para. Sona un altre xiulet.

FIT. Qu'es això?

ORLEB. Es ell! Es Sherlock Holmes!

FLET. Còm ho sab?

ORLEB. El que ha xiulat es en Bribb. Jo l'he posat al aguayt!

FLET. Aixís no tenim pas temps de fer desapareixer a n'aquesta noya.

ORLEB. Mireu... Tanquèula aquí! *Senyalant la porta de la esquerra.*

JARVIS. Molt ben pensat!

FLET. Apa! Depressa! *A Fitton.* Obra la porta, tu! Cuita!

Fitton la obra. En aquest moment Alina logra escaparse dels que la retenien, però en Jarvis la subjecta brutalment. Te un lleuger desmay y ells se 'n aprofiten pera ficarla dintre del armari que se suposa hi ha porta endins. Jarvis tanca la porta.

JARVIS. No hi ha pany en aquest dimoni de porta!

FLET. Com ho farèm, ara? La donzella s'ha desmayat, però tornarà en sí.

ORLEB. Planteu una barricada, ab les botes y les caixes, al davant de la porta!

FLET. No. Donem el teu ganivet, Jarvis. *Jarvis li dóna un gran ganivet de molles que obra.*

ORLEB. Un ganivet no ès pas un pany.

FLET. Més d'una vegada, senyor!

FIT. Enfónsel bé!

Jarvis enfonsa ab violencia el ganivet en la porta de manera que atravessant la fusta, se fica en el forat del bastiment.

FLET. Si 'ns entretenim, Sherlock Holmes ens trovarà aquí.

FIT. Millor! Aixís ens l'hi plantarèm al damunt desseguida.

ORLEB. No! Jo li haig de parlar primer!

JARVIS. Te rahó. Aquestes son les ordres del amo. Apa, cap al passadís falta gent

FLET. Aleshores, prou garlar y mutis!

Se 'n van tots tres per la porta del fons, cap a la esquerra. Orlebar va cap a la porta de la esquerra y ab totes ses forses hi enfonsa més el ganivet. Va després cap a la taula, se treu abrich y barret ràpidament, deixantlos damunt d'una bóta. S'asseu vora la taula ab ayre tranquil tot mastegant el cigarro.

ESCENA VII

ORLEBAR, SHERLOCK HOLMES

SHER. *Entra pel fons ab son pas ordinari, com si's trovés en l'indret més apacible del mon. Mira al entorn ab la mitja rialla seca de costúm.* Que's extrany que tots els lladres esculleíxin el mateix indret pera dedicarse a les seves petites operacións. Jo'm pensava que després d'aquest passeig tan llarch m'haurían fet veurer alguna cosa nova!

ORLEB. Que ja hi havia vingut aquí, senyor Holmes?

SHER. Uy! Moltes vegades... senyor Orlebar! Miri, aquí hont séu vostè, vaig donar una punyalada a un confrare séu, en el precís moment en que's volía escapar per la finestra! Era en Corbet... el falsificador.

ORLEB. En Corbet? No'l conech pas.

SHER. Ja no hi es a temps, ara! Una parella de moneders falsos había triat aquesta sumptuosa habitació pera camp de les seves operacións, allà, cap a la primavera de mil vuytcents vuytanta nou. Precisament un d'ells també va amagarse a dintre de l'armari que hi ha al darrera d'aquella porta. El varem haver de treure estirantlo pels peus... Y tres messos més tart me'l varen estirar pel coll, perque va morir penjat!

ORLEB. Y'l séu company?

SHER. Va poderse escapar.

ORLEB. *Respirant,* Ah!

SHER. Però va caure teules avall, y el varem trovar mort, esclafat, al bell mitj del carrer.

ORLEB. Tot això que'm conta es molt interessant, però 'ls temps han cambiat molt desde aleshores.

SHER. Sí, els temps han cambiat. Aleshores eren els falsificadors, els moneders falsos, els lladregots, els qui travallaven aquí... Però... avuy...

ORLEB. Avuy .. què?

SHER. De vostè a mí, senyor Orlebar, però corren uns rumors, que no tranquilisen pas gayre, respecte

a n'aquesta casa. Diuhen que s'hi fan coses monstruoses! Segóns bones referencies, s'hi han portat a efecte algúns asessinats d'un caràcter ben extrany... Y jo sempre he tingut la sospita... *Se detura de parlar y ensuma lleugerament.* Perfectament! Es ben bé això! *Va cap a la finestra y passa la mà per les escletxes.* El méu bon nàs no s'ha pas errat! Es ben bé lo que jo'm pensava!

ORLEB. Pero que vol dir ab tot això?

SHER. Que's veu que aquí tenen por de les corrents d'ayre!

ORLEB. Què s'empatolla ara, vostè?

SHER. Oh! rès que'ns pugui interessar, ni a vostè, ni a mí, senyor méu! Pero la meva observació no deixa de tenir importancia pels pobres diables que han vingut obligats a triar dessota d'aquest sostre un domicili momentani.

ORLEB. Y si'ns ocupessim del nostre assumpte, senyor Sherlock? Miri que tením el temps molt just!

SHER. Té rahó! Pero, com que tot lo que de lluny o d'aprop se relaciona ab la meva professió, m'encisa. Que hi farà? Precisament es aquesta mateixa preocupació la que m'empeny a preguntarli quin motíu ha pogut ferli escullir una casa tan especial pera tractar d'un assumpte com el nostre?

ORLEB. Ja l'hi diré'l perquè, senyor Holmes! Perquè potser, aquí, no's pendrà tantes llibertats com el día que va venir a casa.

SHER. S'ha errat, donchs, de mitj a mitj, senyor Orlebar, perque jo aquí, m'hi trovo com el peix a l'aygua!

S'asseu tranquilament vora la taula, treu un cigarro puro y l'encén.

ORLEB. *Se treu de la butxaca el paquet de cartes falses y el tira al damunt de la taula. En Holmes examina l'empostissat ab el místo encès sense que l'Orlebar se'n adongui.* Aquí te'l paquet de cartes, obgecte de la nostra entrevista. Me vol creure qu'encara no l'he obert? Pero miss Brent m'ha dit que a dins hi havía tot alló que a vostè l'interesa.

SHER. En aquest cas, senyor Orlebar, es inútil que l'obrím.

ORLEB. Dispensi!... Pero jo no voldría que vostè's pensés...

SHER. Ab l'afirmació de miss Brent jo ja'n tinch prou. Es una noya de la que un se pot fiar.

ORLEB. Anèm, donchs, al fet. Vostè ja sab que la cosa val la pena y que'l preu ha de ser una mica altet. Com que miss Brent ha posat tots els séus interessos en les meves mans, no voldría després qu'ella tingués queixes de mí.

SHER. Com qu'estich segur que miss Brent no hi té rès que veure ab tot això, me sembla que faríem molt santament deixant el séu nom fora de tota discusió, no li sembla?

ORLEB. Quí li ha dit a vostè, que miss Brent no hi té rès que veure en tot això?

SHER. Vostè mateix, senyor Orlebar! El séu tò, les seves mirades, els séus gestes! Totes les seves paraules y tot lo que vostè ha fet, desde que jo he entrat, me demostren clarament que miss Brent hi es complertament extranya a n'aquest assumpte. Es una operació extrictament personal de vostè.

ORLEB. *Somrient.* Aixís vostè pretén llegir en mí com en un llibre?

SHER. *Somrient també.* No es pas gayre difícil. No hi arriva vostè a llibre. No passa de cartell de pàrvuls!... Y encará d'aquelles que tenen les lletres tan grosses!

ORLEB. Tot lo que vostè vulgui. Pero anèm al grà. Quant me'n dona d'aquestos papers?

SHER. Mil lliures esterlines.

ORLEB. Oh! no'ns entendrèm pás!

SHER. Quant ne vol, vostè?

ORLEB. Cinch mil lliures.

SHER. Té rahò, senyor Orlebar! No'ns entendrèm.

ORLEB. Ho sento molt, però...

SHER. No, no ho senti, perqué la entrevista, de totes maneres, no haurà estat inútil.

ORLEB. El preu no es exagerat, perquè la familia ja ofería cuatre mil lliures, no mès que per les cartes! Què no ho sabía vostè això?

SHER. Donchs, perquè no les va aceptar?

ORLEB. Perquè vaig creure que valien més; qui'n dóna quatre, també'n dóna cinch.

SHER. S'equivoca. No l'hi donaràn rès!..

ORLEB. Còm ho sab?

SHER. Perquè aquells als quals interesa la possessió d'aquets documents, m'han encarregat l'assumpte a mí.

ORLEB. Donchs míri, tripliqui'l séu oferiment y no'n parlèm més!

SHER. Senyor Orlebar, tinch el témps tan just com l'hi pugui tenir vostè. Porto mil lliures. Es el maximúm de lo que li puch oferir. Si està disposat a aceptarles, diguimho, perquè o sinó'm retiraré. Bonanit! *S' alsa*

ORLEB. *Després d' una pausa.* Y bé! que hi farèm! Esta bé' M'hi conformo. *Tirant el paquet damunt de la taula.* Ja véu que passo per tot! No podrà dir que sigui repatani! *Holmes se torna a asseure y's treu de la butxaca una grossa cartera de la que treu un bon plech de billets de banch. N'extreu tranquilament dèu billets de cent lliures que compta escrupulosament, deixant el plech damunt de la tauta apoyantli el colze al damunt y tornant a repassar els dèu billets Orlebar se'l mira ab cobdicia.* Me pensava que no mès duya que mil lliures? Y veig que'n porta unes quantes més!

SHER. S'han de pendre precaucións, sab? *All arga' l paquet de billets de banch a l' Orlebar, que' ls pren tot mirantse' ls altres. Holmes posa 'l cigarro que fuma al damunt de la taula y ab la ma dreta agafa 'l paquet de cartes ficantsel a la butxaca, al mateix temps que va pera agafar ab la ma esquerra els altres billets. Orlebar ab un moviment ràpit els agafa avants qu' en Holmes, y quant els té fa un bot endarrera, Holmes s' alsa vivament.* Per fí vos tinch, James Orlebar! Vos he portat al punt qne jo hus volía. Heu estat una pila de temps habilidós y espavilat, de tal manera, que m'ha sigut impossible'l posarvos la ma al coll! Peró, aquesta distracció d'avuy vos costará cara! Demà, vos faré agafar per lladre!

ORLEB. *Rient descaradament* Que'm fareu agafar? Y sereu vós qui'm denunciarà a la policía? Ja esteu ben segur de que podrèu sortir d'aquí quan vol gueu, mestre Holmes?

SHER. Sí, senyor Orlebar, n'estich segur!

ORLEB. Me sembla que no trigareu gaire a cambiar d'opiniò.

SHER. A les bones, o a les males, jo vos torno a dir que sortiré d'aquí, y me'n aniré de dret a denunciarvos a la policia! Vos faré agafar.

ORLEB. Que'm fareu agafar? Ah! ah! ah! A mí? Y per lladre? Y ahont son els testimonis? Que no ho veyeu que no'n teniu cap?

SHER. Una pregunta. Desde quan se tanquen les portes de les habitacións, ab un ganivet, com veig que aquesta està tancada? *Senyala la porta de la esquerra. Un gemech lleugeríssim se sent de la part de dintre. Holmes es colta ab atenció y's dirigeix ràpidament cap a la porta, arrenca el gavinet y' l llensa per terra. Orlebar vol privar que obri.*

ORLEB. Deixeu estar aquesta porta, si vos plau! *Holmes ha lograt obrirla y surt de dins miss Brentt.*

ESCENA VIII

Els mateixos ALINA BRENT, desprès FLETCHER, FITTON y JARVIS.

SHER. Enrera, bandoler! Feume'l favor d'explicarme la presencia d'aquesta senyoreta aquí y a n'aquesta hora!

ORLEB. Voleu explicacións? Aquí les teniu!..
Xiula ab el xiulet de plata de sa cadena.

SHER. *Amparàn a miss Brent desliganlla ràpidament y donantli'l bràs* Tinch por que no estigui ferida, eh, miss Brent? *Ab gran carinyo. Entren Fletcher y Fitton, se deturen un moment vora la porta vigilant a Holmes.*

ALINA. No, senyor Holmes, tranquilísis! Però vagi en compte! *Li senyala els homes que acaben d'entrar.*

SHER. *Als del fons.* Ah! caràm! Bona nit, Fitton! Estich contentíssim de tornarvos a veure!. Y a vós també, Fletcher!.. Veig ab alegria que al menos tot son persones conegudes.

ORLEB. Som tres contra vos, mestre Holmes.

SHER. Però jo ja endevino qui es el veritable capitost y l'instigador d'aquesta petita conspiració. *Girantse a miss Brent.* Si ja's trova un xich millor, ens en anirèm qnan vostè vulgui.

ALINA. Sí, sí. Anèmsen!

FLET. *Que ha avansat fins a la taula.* Senyor Holmes! M'haurà de dispensar, pero jo també tinch de passar comptes ab vostè. *Jarvis entra y va poch a poch cap a Holmes. Alina està apoyada contra la paret, aprop de la porta de la esquerra.*

SHER. Sempre a la vostra disposiciò, Fletcher. Y per això, vos prometo venirvos a fer una visita demá al dematí en la vostra celda de la pressó, a la que no trigareu pas gaire a ingresar.

FLET. Me reca, però no puch esperar tant. Son comptes que s'han de passar aquesta nit mateixa.

SHER. Està bé, Fletcher; quan vulgueu podèm comensar.

En aquest moment Alina s'adona de que Jarvis s'acosta a pas de llop darrera de Holmes a qui ella avisa Holmes se tomba, però en Jarvis l'ha agafat pel bras. Lluyten curts moments Holmes y Jarvis y aquest rodola per terra a conseqüencia d'un cop fortissim de Holmes. Pero Jarvis ha pogut apoderarse

del revòlver de Holmes, trayentli de la butxaca. Orlebar s' ha barrejat ab els altres disposantse tots a l'atach.

FLET. *En veu baixa a Jarvis* Què li has pogut agafar el revòlver?

JARVIS. Míratel!

SHER. *Reconeguent a son agresor en la penombra.* Caràm, caràm! Si es el bon Jarvis! No més hi faltavau vós en aquesta contradansa! *S'alsa y escriu rapidament en son carnet. Aparta un xich el quinqué y agafa'l cigarro que ha deixat al damunt de la taula y fuma mentres escriu. Escrivint.* Sento molt que l'organisador d'aquesta reunió tant agradable no m'hagi volgut honorar ab la seva presencia.

FLET. Tinch encàrrech de desitjarli de part seva, molta sort en el viatge que vostè està a punt d'empendre.

SHER. *Tot escrivint y fumant.* Es molt amable.

ORLEB. *Ab mofa.* Que potser fa testament.

SHER. No. Es senzillament una nota pera la policía a fí y efecte de facilitar la detenció de dos o tres d'aquestos senyors.

FIT. Y quan conta entregarla a qui va destinada, senyor Holmes?

SHER. D'aqui dèu minuts, exactament, amich Fitton!

ORLEB. Y vos penseu que no més trigareu dèu minuts a sortir d'aqui?

SHER. *Escribint sempre.* No, ab un minut ne tinch prou. Però'n necesito nou pera trovar un policemen. No s'hi aventuren pas de bona gana en un barri tant perillós com aquest!

ORLEB. Quan volgueu marxar, aviseunos.

SHER. *Alsantse, ficantse'l carnet a la butxaca y cordantse l'abrich.* Donchs bé, ja estich llest.

Fletcher, Jarvis y Fitton se junten parlant en veu baixa, combinant el séu plan pera llensarse al damunt de Holmes. Orlebar s'hi ajunta. Holmes recula cap allà ahont hi ha Alina que dóna un pas vers ell.

FLET. Si li he de esser franch, haig de confessarli que la nostra missió es lligarlo!

SHER. Voleu dir, Fletcher? Mireu que això no es tant fàcil com a primera vista pot semblarvos.

FLET. Miri que nosaltres som quatre y que vostè està sol! Miri que com més resistencia oposi, pitjor pera vostè!

ALINA. *Horroritsada.* Oh; senyor Holmes!

ORLEB. Apartis d'aquest home, si no vol ser ferida vostè també! *A Alina ab certa dolcesa.*

SHER. *Agafant a la noya per la mà.* Miss Brent, no's mogui del méu costat. *Ella s'hi acosta.*

ORLEB. *A Alina.* No vol venir ab mi?

ALINA. No!

FLET. Fa malt fet, miss. Miri qu'els cops no's poden mesurar! Aquest home pot caure ferit de mort.

ALINA. Millor. Aixís també'm mataràn a mi! *En aquest moment en Holmes se mira fixament a la noya.*

SHER. Que ja ho sab bé lo que acaba de dir, miss Brent?

ALINA. Si, senyor Holmes, ja ho sé!

SHER. *Movent el cap.* No, no! Això ne es pas possible! Fora d'aqui, en altres circunstancies, no gosaría pas repetirles aquestes paraules!

ALINA. Per tot y sempre les hi repetiré, quan vostè vulgui.

FLET. *Avansant.* Aixís, donchs, encare's pensa que'n sortirà bé de tot això?

SHER. Ab la més gran facilitat, amich Fletcher!

FLET. Donchs bé, pera comensar, vaig a tractarlo com aquest mitj día he tractat a n'el séu factotum, al senyor Benjamí.

SHER. *A Alina.* Tingui ben present la cara d'aquest home, miss Brent, y recordis bé de les paraules que ara vaig a dirli. D'aquí a tres díes, li demanaré que declari com a testimoni en el locutori de la presó.

FLET. *Ab ira.* Això ja ho veurèm!

SHER Ja està vist. Veritablement, senyors!... M'extranya moltíssim qu'estiguéu tant segurs de vosaltres mateixos, quan encara no vos heu adonat d'aquesta finestra. Convenía haberhi posat els barrots de ferro que hi falten pera tenir la seguretat complerta de que jo no'm puch escapar per ella!

ORLEB. Ja m'agradarà veure com ho fareu pera saltar per aquesta finestra, mestre Holmes!

SHER. Hi ha tants medis, estimat amich Orlebar, que jo ja no sé quin triar!

FLET. Apa, donchs, fassiho depressa! *Avansant.*

SHER. *Avansant també per darrera de la taula, ab una veu forta.* Ja l'he triat el medi que més me convé, Fletcher! Veusel'aquí!

Al dir això, agafa una cadira y venta un copt fortissim al quinqué que cau fet a miques y s'apaga. La fosca invadeix la escena. No's veu rès. La nit es complerta, absoluta. Tant sols la extremitat incandescenta del cigarro d'en Holmes, pica un pun

vermell y brillant que va ondulant en la fosca y en direcció de la finestra.

FLET. Espereuse! Seguiu el foch del séu cigarro!
JARVIS. Mireu com brilla!
FLET. Guiemse ab ell!
FIT. Sí, sí, seguím el cigarro!
ORLEB. Atenció!... Va cap a la finestra!

Jarvis va cap a la finestra. Se sent en la fosca soroll de vidres que's trenquen.

FLET. No 'l deixeu escapar!
FIT. Agafeulo!
JARVIS. Tirèuseli al damunt!
ORLEB. Acabèm d'una vegada!

S'aboquen tots a la finestra en la que s'ha parat la llumneeta del cigarro.

FLET. Ahont has posat la llanterna, Fitton? Eh?... La llanterna sorda?
FIT. Dintre de la caixa .. Vora la paret! Espérat... ja la tinch!

Fitton agafa la llanterna y alsantla fa llum. La bateria s'encén ab resplendor vermella. Tot s'aclareix una mica. Y's veu a Holmes y a miss Brent a la porta del fons que han oberta. Alina es ja al passadís y Holmes al séu costat te la porta agafada ab la mà.

SHER. *Senyalant la finestra.* Trovareu el cigarro clavat en una de les escletxes d'aquesta finestra. Bona nit tinguin, senyors!

Ef efecte, 'l cigarro quina punta rojenca brilla encare està fixat en una de les escletxes de la finestra. Els quatre homes se precipiten cap al fons, jurant y maleint. Holmes surt ràpidament tancant la porta darrera d'ell. Soroll de forrellat y baldes que tanquen vivament per la part de fora. Fletcher, Jarvis y Fitton empenyen la porta y fan esforsos inútils pera obrirla.

ORLEB. *Ab el puny clos y ab un crit de ràbia.* Ah! El malehit bandoler! Se'ns ha escapat! Quina ràbia!

FI DEL ACTE QUART

ACTE QUINT

QUADRO PRIMER

Els malalts del doctor Watson. (Sherlock Holmes està a punt de quedar malament.)

El despatx del doctor Watson, en sa casa de Kensington. Mobiliari confortable y luxós. A la esquerra, al fons, porta de dugues fulles, obrint sobre'l vestíbol; a la dreta una porta comunicant ab la biblioteca del Doctor. La taula del Doctor a la dreta, al mitj de l'escena, està plena d'ampolles, capses, llibres, dels instruments y dels diferents obgectes que omplenen la taula d'un metge. Al mitj, al fons, la xemeneya, ab un gran silló, a la esquerra protegit per un paravent; a la dreta, al mitj de la escena, una gran cadira d'operacións ab un respatller y coixins. Sobre la part esquerra de la decoració una gran tribuna guarnida ab plantes. Davant d'aquesta tribuna una taula sobre la qual hi ha una lampara de metge, que va ab l'electricitat. A la esquerra dugues biblioteques obertes. Son les vuyt del vespre. Llums encesos.

ESCENA PRIMERA

Doctor WATSON, JOHN. Al alsarse el teló, una *clienta* surt acompanyada per Watson. Soroll de la porta del vestíbol que's tanca. El Doctor entra, toca'l timbre, y esperant qu'entri el criat mira papers. John entra.

WAT. John, coneixeu la persona que acaba de sortir?

SHER. No, senyor. Me sembla qu'es la primera vegada que la veig.

WAT. Es curiós. M'ha semblat que tenía un no sé qué que m'ha intrigat, y mentres l'acompanyava a la porta m'he figurat que donava al voltant séu certa mirada d'investigació que m'ha extranyat molt.

JOHN. No s'equivoca'l senyor. Jo també ho he reparat.

WAT. De tots modos, es possible que la seva mirada no hagi tingut la significació que l'hi atribuhim y que aquesta pobra senyora sigui una bella persona. Ah! John; hi ha algú més que s'esperi?

JOHN. No més que un jove.

WAT. *Mirant el rellotge.* Està bé. Vaig a veurel, y si encare venía algú més, enviil aqui al costat, al doctor Harris. Ja li he telefonat prevenintlo. Tinch una cita ab Sherlock Holmes a la que m'es impossible faltar.

JOHN. Molt bé, senyor. Faig entrar, donchs, al jove?

WAT. Si. *John obra la porta del saló, Entra Bribb. John se retira.*

ESCENA II

WATSON y BRIBB

BRIBB. *Parlant molt enrogallat; casi inenteligible.* Bona nit, doctor.

WAT. Bona nit; fassi'l favor de sentarse. *L'hi ensenya el silló d'operacións.*

BRIBB. *Reculant ab por y ab la mateixa veu.* Gracies; no estich pas cansat.

S'adelanta poch a poch y sèu en una cadira del costat de la taula.

WAT. Qu'es lo que'l porta aqui? De que pateix?

BRIBB. D'aqui, Doctor. *L'hi ensenya 'l coll.* Tinch por d' haber agafat un mal de coll dolent!

WAT. Ara ho veurèm.

BRIBB. *Gemegant.* Ay! ay! ay! M'es impossible empassarme rès. Are mateix he provat de beure un vas de ginebra per cauterisarme y no l'he pogut pas passar.

Watson s'alsa y pren alguns instruments; enfoca sobre'l cap el reflector, agafa ab la mà esquerra una làmpara y ab la dreta l'abaixa llengües que fica dins d'un vas d'aigua abans de servirsen.

WAT. Tingui la bondat d'obrir la boca tant com pugui.

BRIBB. *Obra una gran boca.* Aixís, n'hi ha prou?

WAT. *Preparantse a colocar l'instrument a la boca del pacient.* Sí; està bé.

BRIBB. *Mirantse l'instrument que li volen ficar a la boca y espantantse* Ep! ep!

WAT. No tingui por! Digui: ah!

BRIBB. *Ab veu enregollada.* Ah! *Se posa el mocador a la boca com si l'esfors que acaba de fer li hagués fet molt mal. Ab por.* Es blanch, no es veritat?

WAT. No.

BRIBB. *Ab més por.* Ah; es roig, donchs?

WAT. Tampoch.

BRIBB. Donchs, de quin color es?

WAT. Es de color normal.

BRIBB. Dimontri! Això es més grave!

WAT. *Extranyat.* Perquè?

BRIBB. Si'l mal no's declara, serà més difícil de curar.

WAT. *Ab una mica d'incredulitat.* Veyam, díguim exactament ahont li fa mal.

BRIBB. *Ficantse el dit a la boca.* Aquí, doctor! Veu? Un xich cap a la esquerra.

WAT. Sí qu'es extrany; no sé veurehi rès.

BRIBB. Si vostè no hi veu rès, jo be prou que ho sento, y li prego que'm recepti alguna cosa pera deslliurarme d'aquest torment.

WAT. Estigui tranquil. Això no es rès. D'aquí dugues o tres hores tot haurà passat. Fins extranyo que la seva veu s'hagi afectat fins a tal punt!... Pero de totes maneres vaig a dictar a la meva dactilògrafa una formula per un gargarisme. Això no li farà cap mal!

BRIBB. Molt ben pensat, doctor; un gargarisme! Un gargarisme ben complert y ben fort.

Watson se'n va per la porta de la dreta. Bribb el vigila de reull. Quan està segur de qu'està sol, inspecciona bé tot el saló y va cap al vestíbol. En Watson, torna a entrar y l'atrapa.

WAT. Què hi feya vostè allà fora? Què hi buscava al vestíbol, si's pot sapiguer?

BRIBB. Rès.. ay!... no rès, doctor! Si no que m'ha semblat que sentía una corrent d'ayre que m'ha arrivat justament fins aquí dins a la gargamella, Y com que jo'n pateixo tant, sab?
Perxó he volgut vèure d'ahont venía l'aire *Watson va a la taula y toca 't timbre. John entra.*

WAT. John, acompanyi al senyor fins a la porta y mírisel bé. Si may torna, li dirá que no hi soch!

BRIBB. Pero, doctor, què díu ara? Vostè no m'ha entès!

WAT. Potser li he entès massa!

BRIBB. Una corrent d'aire en l'estat en que un servidor se trova...

WAT. Bona nit, senyor. *Secament.*

JOHN. Per aquí, fassi 'l favor!

BRIBB. Que no'm dona la recepta?

WAT. Es inútil!

BRIBB. *A qui John agafa pel bras.* Noy! Quina manera de tractar la gent que tenen a n'aquesta casa! D'això se'n diu curar als malalts?... Si's té de fiar de mi, perquè li fassi venir clients, ja està ben posat!

En aquest moment se sent un gran soroll que vé del carrer. El que farien dos carruatjes topant l'un contra l'altre. Veus, crits, etc.

WAT. Qu'es això, John?

JOHN. No ho sé, senyor; sembla que hi ha hagut alguna cosa al carrer.

BRIBB. Rès, gent qu'esvalota. Dispensim, pero com qu' estich tant nirviós!

En aquest moment el timbre del carrer sona fortament y se senten cops forts a la porta.

JOHN. Es el timbre; y piquen a la porta. Deuhen portar algún ferit perquè l'assisteixi.

WAT. Tant si's tracta d'un ferit com no, no vull rebrer a ningú; no tinch temps.

JOHN. *Anantsen.* Molt bé diu, senyor.

BRIBB. Miri, doctor, jo crech qu'entra gent, ab tot y la seva prohibició.

WAT. John! John! *Cridant. Soroll de veus a fora.*

VEU I. El Doctor m'ha de rebre de precís.

VEU II. Ahont vol que'l portèm, si està ferit?

JOHN. *Dintre.* El doctor no reb a ningú.

VEU II. No podèm pas deixar a n'aquest pobre vell ferit al mitj del carrer.

VEU I. Té obligació de rebrens

JOHN. *Entrant depressa.* No hi ha medi de fer entrar en rahó a n'aquesta gent, senyor. Volen portar a n'el ferit aquí de totes maneres. Es un capellà vellet que parla italià. Un carruatge li ha passat per damunt.

BRIBB. Ay, pobre home! *El soroll de veus aumenta*

WAT. Y bé, què hi farèm? Feulo entrar.

SHER. Molt bé diu, senyor.

WAT. *Senyalant la porta de la dreta a Bribb.* Fassim l'obsequi de passar per aquí. La primera porta que trovarà a la esquerra dona també al vestíbol.

BRIBB. Si li puch fer servey?...

WAT. No, estich massa excitat. Fassi el favor d'anarsen.

Els interromp l'entrada d'un capellà, italià, vellet a qui John acompanya, donantli el bras. L'acompanya també, sostenintlo, un cotxer de plassa. El capellà, coixeja, portant la sotana plena de fanch. Bribb ha sortit per la dreta després d'haver mirat ab gran detenció al capellà y al cotxer de plassa.

ESCENA III

Els mateixos, SHERLOCK HOLMES y BENJAMÍ. El primer ve distressat de capellà; el segón de cotxer de plassa.

SHER. *Ab veu fingida y exclamacións de dolor cada vegada que'l peu dret li toca a terra.* Ay! ay! Io sofro! Piano, piano, vi prego, pianissimo!

BENJA. Calmis, no tingni por. El metge el curarà.

JOHN. Asseyemlo aquí, a la cadira d'operacións.

SHER. Diavolo! Questa poltrona non m'y va; non lo voglio, no!

JOHN. No hi ha més remey!

BENJA. *Ajudantlo a seure en la cadira.* Es perquè'l doctor li dongui un cop d'ull.

WAT. Explíquim lo que li ha succehit.

BENJA. Jo no hi tinch cap culpa, senyor; ha volgut atravessar el carrer en el precís moment en que jo passava.

SHER. Io vi conosco; voi siete il cocchiere. Io vi faró arrestare!

BENJA. Que'm farà agafar? A mí? Còm s'entén això? Vostè vol ferme agafar?

SHER. No, io, no! Ma il mio ambasciattore forse.

BENJA. Quin mal he fet jo perquè m'agafin?

SHER. Voi siete un mascalzone. Vi converebbe meglio un ásino que un caval-lo.

BENJA. *Calmantlo.* Que dimoni s'empatolla aquest home!

WAT. Dèixil estar; vull examinarli la cama.

SHER. Mille grazzie, signor Dottore; ma io voglio il mio capel-lo. *A Benjamí.* Forse l'avete voi, laddro!

BENJA. Pero si'l té a la mà, home.

WAT. Tranquilisis, Reverent, que veurèm si està ferit.

Se'n va per la porta de la dreta pera buscar un instrument. Quan Watson ha sortit, Bribb entra per la mateixa porta y avansa cap a Holmes pera vèurel d'aprop.

BRIBB. Qui redimoni deu esser aquest capellà?

Després d'haverlo examinat fixament, dona un pas cap a la finestra. En aquest moment entra Watson. Bribb, al veurel, fà una rialta y dona unes quantes passes cap a la porta del vestibol Sherlock aleshores s'aixeca y barra el pas a Bribb, saludantlo afectuosament.

SHER. Vi sentite meglio, mio caro amico?

BRIBB. Sí; stó bene.

SHER. Dove l'abbevate il male?

BRIBB. *Senyalant el coll.* Quí, al col-lo.

SHER. Ne siete sicuro di non havere male altrove?

BRIBB. Què vol dir?

SHER. Aquí a les mans es allà ahont teníu el mal; mirèuseles. *Bribb instintivament allarga les mans pera mirarles. Holmes, rapidament, les hi enmanilla ab uns grillóns de ferro que porta, parlant ab tota naturalitat.* Vàja; ja esteu curat! *Holmes se treu la sotana y la perruca y queda tal com es ell, correctament vestit de levita negra.*

BRIBB. Sherlock Holmes!

WAT. Es vostè?

SHER. Me sembla que sí.

Bribb, com un llampech, fuig per la porta del fons, pero Benjamí corra darrera d'ell.

WAT. Miri que'ns fuig.

SHER. *Ab calma.* No tingui por! *Sèu vora la taula.* Ah! ja! doctor, vostè prohibeix als séus malalts que fumin, pero vostè no's priva pas de fumar! *Agafant un cigarret que hi haurà en una capsa damunt de la taula y encenentlo* Son deliciosos els séus cigarrets, doctor.

BENJA. *Entrant pel fons portant a n'en Bribb ab una cadeneta com un ós.* Ja hem cassat a l'aucell, senyor.

WAT. Pero si es en Benjamí! Això es art de bruixeria!

SHER. Y es clar que ho es. Benjamí: Qu'es allà en Lestrade?

BENJA. Are acaba d'arrivar, senyor.

SHER. Molt bé, Benjamí. Fassim el favor d'acompanyar al séu nou amich y presentil a n'el detective Lestrade. Senyor Bribb, si encara te mal al coll, li recomano el metge de la presó. Es excelent!

BRIBB. *Anantsen tot escorregut ab en Benjamí.* Aquest home, es el diable en persona!

ESCENA IV

SERLOCK HOLMES y WATSON.

SHER. Com ja vostè s'ho pensarà per aquest petit incident, els pillos a qui jo persegueixo'm volten cada vegada de més aprop, y ja veu de quin medi m'he hagut de valdre per' entrar a casa de vostè, sense que'm conexeissín. Ah! Ja comensen a ser masses els que'm volten! Quatre, ahir vespre, en aquella cambra de la sòn, ahont esperaven adormirme pera sempre. Cinch, aquesta tarde, als quals s'hi ha d'ajuntar el malalt d'ara mateix Per desgracia, en Moriarty encara se 'ns escapa.

WAT. Ahont pensa que s'amaga?

SHER. En el lloch ahont està més segur, al mitj del carrer, esperant sempre l'ocasió de suprimir la meva personalitat enutjosa.

WAT. *Senyalant la porta.* Aixís, vostè, pensa que aquest home...

SHER. Es un espia, enviat aqui pera indicar, per qualsevol senyal, si jo m'hi trobava.

WAT. *Mirant el rellotje.* Ja sab que li queden apenes cinch minuts de temps?

SHER. Per fer què?

WAT. Ha olvidat que té una cita ab el Comte de Sthalberg y'l Barò d'Altenheim?

SHER. Vindràn aquí, si vostè m'ho permet.

WAT. *Sorprès.* Segurament! Pero perquè no a casa seva?

SHER. La policia no'ls hi permetería en aquest moment atravessar la munió de gent que volta la meva casa.

WAT. La munió de gent?

SHER. Sí; ja sab que la gent sempre està desitjosa de contemplar l'espectacle d'un incendi, de la maniobra de les escales, de les bombes de vapor y de la intrepidesa dels bombers.

WAT. Què diu ara?

SHER. La veritat, Watson; aquets pillastres per obligarme a venir a viure aqui, han calat foch a casa meva.

WAT. Que han calat foch? Aleshores les seves colecciòns y'ls seus papers, s'hauràn perdut?

SHER. Tot. No'n queda més que un munt de cendres. Però, per això, no's pensi; en el fons quasi

me'n alegro. Ja estich cansat d'aquesta vida de la dolentería dels homes, de tot lo que'm volta. El méu mateix ofici ja no m'interessa, y, la d'avuy, serà la darrera de les meves aventures; crèguim.

WAT. Sigui franch, Holmes! Vol dir que en aquest cansament y en aquesta resolució no hi té part miss Brent?

SHER. Watson, ella's va fiar de mi! Eren quatre que 'm voltaven. La varen cridar. Van prometrerli no ferli cap mal si'm deixava, però no'n va fer cas! Va restar ferma al méu costat. Vaig sentir la seva mà crispada que apretaba la meva. Vaig sentir el séu cor batre ab la mateixa forsa que'l méu. No trigarà gayre a venir. Tinch un gran desitj de vèurerla, y al pensar que hi haig de parlar, tremolo!

WAT. Vol dir, Holmes, qu'el séu desitj de guanyar la confiansa d'aquesta noya, no l'ha portat un bon xich més lluny de lo que convenía?

SHER. Potser te rahó, Watson!

WAT. Però, si vostè l'estima! Si ella està interessada pera vostè! Si ella també l'estima!

SHER. Calli, Watson, no m'ho digui això! No'm tenti ab aquest pensament! Ella es un ser exquisit, deliciós, en la primavera de sa vida! Y a mi, ja'm veu! Frissant la quarentena, cansat de viure, saturat de totes aquestes drogues, que tant horror li fan! No, No! Si ella per casualitat m'estimés —lo que jo no puch creure—haig de deturar aquest mal a tota costa. Encara hi soch a temps! Haig de curarla! La curaré!

WAT. Que vindrà sola?

SHER. L'acompanyarà la Teresa. Quant sigui aqui, voldría que miss Brent m'esperés a n'aquell saló. Pot ser, veritat?

WAT. Ja ho crech; no hi ha cap inconvenient.

SHER. Es que voldría que la porta fos oberta, de manera qu'ella pugui sentir tot lo que's digui en aquesta sala.

WAT. Se farà tal com vostè desitja. *Se sent el timbre de la porta.* Han trucat.

SHER. Es ella! Jo pujo un moment a la seva cambra, Watson. Vull arreglarme una mica. Torno desseguida. *Se'n va per la porta de la dreta.*

ESCENA V

WATSON, JOHN. Després ALINA BRENT

JOHN. Hi ha una senyoreta ab una cambrera, que desitja parlar ab vostè, senyor.

WAT. Fàssila entrar El comte Sthalberg y'l baró d' Altenheim estan pera venir. Els tarà entrar desseguida que siguin aqui.

JOHN. Molt bé, senyor.

WAT. No hi seré per ningú més, m'enten?

JOHN. Sí, senyor.

Se 'n va per la porta del vestibul despres d' haver introduit a miss Brent. Aquesta mira ab inquietut al séu entorn, com si temés trovarse ab Holmes. Al veure a Watson sol, se serena y va confiada cap a n' ell

ALINA Soch a casa del doctor Watson, veritat?

WAT. Si senyoreta, y es el doctor mateix qui té l'honor de rebrerla.

ALINA Tindría la bondat de dirme si'l senyor Holmes... si'l senyor Holmes, es aqui?

WAT. Ha pujat un moment a la meva cambra, miss...?

ALINA. Miss Brent! Y baixarà desseguida?

WAT. Dintre de pochs minuts, perque té citats a dos senyors y jo l'haig d'avisar aixís que arrivin.

ALINA. Serà molestarlo si li demano per esperarme fins qu'ell hagi parlat ab aquets dos senyors, pera poderli parlar jo aleshores?

WAT. No senyoreta, de cap de les maneres, al contrari.

ALINA Un milió de gracies, doctor. Si 'm pogués esperar en aquell salonet, li agrahiría.

WAT. Si, si, vostè mateixa. Entrihi quan vulgui.

ALINA. Gracies per la seva amabilitat, doctor.

Se sent el timbre de la porta.

WAT. Aqui tením els senyors qu'el méu amich espera.

ALINA *Anant cap a la porta de la dreta.* Quedèm aixís, veritat? Quan siguiu fora, tindrà la bondat de ferme avisar.

WAT. La avisaré jo mateix, senyoreta.

ALINA. Gracies, doctor. *Se 'n va per la porta de la dreta.*

ESCENA VI

WATSON, el Comte STHALBERG, el Baró d'ALTENHEIM y JOHN

JOHN. *Entrant per la porta del fons y anunciant.* El senyor Comte de Sthalberg. El senyor baró d'Altenheim. *Se 'n va.*

WAT. *Anantlos a trobar.* Senyors, tinch l'honor de saludarlos!

BARÓ. *Es un home mesurat, calmós, parla escoltantse molt y ab cert encarcaramen de diplomàtich.* El doctor Wtson, si no vaig errat?

WAT. El mateix, Baró. *El Comte saluda lleugerament.*

BARÓ. Soch el séu servidor, doctor. Hem de tenir una entrevista ab el senyor Sherlock Holmes. Però hem rebut un volant d'ell en que'ns diu que aquesta entrevista ha de tenir lloch a casa de vostè.

WAT. Exactament, senyor Baró. Fassintme'l favor de sentarse, senyors.

COM. *Es altiu, parla secament ab ayre militar, però sense exageració.* Me sembla qu'el senyor Holmes no es pas prou exacte.

WAT Dispensim, senyor Comte. Ja fa estona qu'es aquí. Mirin; ja'l sento que baixa l'escala.

BARÓ. Perfectament.

ESCENA VII

Els mateixos y SHERLOCK HOLMES

SHER. *Entra per la porta del vestíbul. Saluda fredament a n'els diplomàtichs, els quals s'alsen y li corresponen. Tornen a sentarse tots menos Holmes que parla ab molta calma però traït per fonda emoció.* Fassintme'l favor d'assentarse, senyors, els hi prego! *Pausa.* L'assumpte que'ns reuneix serà - 'm sembla—ben promptament arreglat a satisfacció de tothom. Els he pregat que vinguessin aqui, ab l'intent d'entregalshi el paquet de cartes que vostès me van encarregar de procurarme en nom de l'altíssima personalitat que vostès representen. *Al sentir aquestes paraules els dos*

diplomàtichs s'inclinen lleugerament. Haig d'afegir, pera això, que si jo no'ls hi hagués donat la meva paraula de portar a bon terme aquest assumpte, hauría renunciat de tot cor a la tasca que m' havía imposat Però. lligat per la meva paraula, l'he complerta fins al capdemunt. Els assumptes son els assumptes. Però, felisment, aquest ja està dat y benehit. Aquí tenen els documents que jo vaig prometre que'ls hi entregaría.

Dóna'l paquet a n'el Baro d'Altenheim que s' alsa pera pèndrel.

BARÓ. Permètim, abans que tot, senyor Holmes, felicitarlo de tot cor per l'habilitat que vostè ha desplegat y la rapidesa grandiosa ab que vostè ha complert les clàusulas del nostre contracte.

Holmes saluda lleugerament y dona uns quants passos cap a la taula El Baró trenca'l sagell de lacre del paquet y examina detingudament el contingut. Dóna mostres de sorgresa al examinar una o dugues cartes y 's dirigeix a n' el Comte parlantli a cau d' orella y tots dos contemplen els papers ab decepció y sorpresa.

COMP. Pero, no, no! Això no pot ser! Això es una mixtificació!

BARÓ. No es pas això, en efecte, lo que nosaltres esperavem. *Holmes gira'l cap y'ls mira una mica extranyat.* Serè indiscret, senyor Holmes, si li pregunto com se'ls ha procurat aquets documents?

SHER. De la manera més sencilla. Els he comprat.

BARÓ. Els ha comprat?

SHER. Si, a n'ls interessats y ab el consentiment exprés de miss Brent.

COMP. *Ab despreci* Donchs bé, senyor Holmes, s'ha deixat enganyar.

SHER. *Aparentant sorpresa.* Què vol dir?

BARÓ Aquest paquet que vostè ara'ns acaba d'entregar, no conté res de lo que'ns interessa! Ni una sola carta, ni un dels documents, que ab tanta dalera volèm recobrar! Això no son més que imitacións grolleres, mal forjades! Les mateixes fotografíes, ni tan sols son de la persona interesada!

COMP. Com pot ser que l'hagin enganyat aixís, senyor Holmes? Com queden el seu bon nom y la seva habilitat famosa? Ha estat a l'alsària d'un nen de sis anys!

SHER. *Agitadissim* Pero es possible això? Lo que vostès

me diuhen, me confón, m'aclapara! *Cau assentat en un silló ab defalliment.*

BARÓ. Aquest abatiment, senyor Holmes, significa que vostè renuncia a la lluita, que vostè creu impossible recobrar aquets documents?

SHER. Desgraciadament, es exacte lo que vostès diuhen!

BARÓ. Sembla mentida que després de les seguritats que vostè ens havia donades, després del compromis formal que havia contret d'obtenir l'èxit mes complert!.. Això es una caiguda indígna de vostè! El séu honor y la seva reputació queden per terra!

ESCENA VIII

Els mateixos y ALINA. Alina compareix a la porta de la dreta

SHER. Els hi repeteixo qu'estich desesperat! Es massa tart! Tota esperansa d'obtenir els documents veritables fora ilusória!

COM. Es qu'es més que una falta, senyor Holmes, lo que vostè ha comès! Vostè no tenia el dret d'enganyarnos d'aquesta manera! Vostè y ningú més que vostè sera'l responsable de les conseqüencies que pot tenir semblant lleugeresa. Y tant es aixís que si no podèm obtenir legalment una reparació satisfactoria pera tothóm, no tindrèm més remey que possar ben bé en evidencia la seva ignorància y la seva incapacitat.

SHER. Estich confòs, senyors; no puch fer altra cosa que baixar el cap davant de les seves justíssimes acusacións! Si, si! Ja ho veig! ja ho conprench! Estich perdut! Estich deshonrat!

ALINA *Avansant e intervenint.* No, senyors! El senyor Sherlock Holmes no esta ni perdut ni deshonrat, perqué es a n'ell sols, unicament, a qui vostés deuràn l'haver recobrat aquets papers que ab tant d'interès desitjen. Aqui'ls tenen.

Oferint a n'els diplomatichs un paquet de cartes que porta a la a la má.

SHER. *S'aizeca y ab un gest de la ma esquerra detura el moviment de la noya.* Un moment. *Pren el paquet de mans de Alina la qual queda admirada. Se treu el rellotge de la butxaca y mirant l'hora recobra de moment tota la seva tranquilitat prover-*

bial y tota la seva calma, exclamant en veu ben segura pero evitant la mirada d' Alina. Senyors; la meva carta d' aquest demati els hi avisava que'l consabut paquet sería entregat a mans de vostès a un quart de dèu del vespre. A n'el méu rellotje no son més que les nou y catorze minuts. Encara tinch un minut. Aqui tenen els documents veritables. Sherlok Holmes, com vostès veuhen, ha complert, com sempre, la seva paraula. Donchs aquets documents que abans els hi he entregat, no eren més, com vostès han vist, que una grollera mixtificació, Ha estat una broma, perdonin. *Holmest gira lleugerament el cap cap Alina, que sembla glassada d' estupefacció.*

COM. Ah! Perfecte! maravellós! La estratagema es admirable.

BARÓ. Inméns, colossal, senyor Holmes! Vostè es més que un detective, vostè es un diplomàtich!

SHER. *Girantse cap a Alina Brent, tornantli el paquet a n' ella y ab una veu vibranta.* Reprengui aquest paquet de cartes, miss Brent. Guàrdisel bé; no l'entregui a ningú!

BARÓ. Que diu are!

COM. Còm s'entén això

SHER. Sencillament; poden fer tot lo que vulguin contra mí, pero jo no vull perjudicar de cap manera a n'aquesta senyoreta. *Ab una mena d'explosió nirviosa.* Watson, procuri que aquets senyor se'n vagin. Jo no'ls vull veure!

ALINA. *Interposantse.* Un moment, doctor Watson. *Ab veu ferma.* Els hi torno a dir, senyors, que aqui tenen les cartes.

SHER. No!

ALINA Jo vull tornarleshi! Desde abans d'ahir que guardo gravades en el méu cor les paraules que vostè'm va dir «Quin bé farà a la morta fent mal a n'el viu? No es pas ella qui's venja, es vostè» Tenía tota la rahó, senyor Holmes!

BARÓ. Li estèm profondament agrahits, miss Brent! *Agafant les cartes qu' ella 'ls hi entrega.*

COM. Gracies a vostè també, senyor Holmes, perquè en tot lo que acaba de passar s'hi veu la seva sobirana inteligencia.

BARÓ. No'ns falta més que saber en quin preu tassa vostè'ls seus serveys. Sigui'l que sigui, no 'l trovarèm pas exagerat *Alina fà un gest volent dir que no vol rès.* Senyoreta, tenim un gran honor en

presentarli els nostres més respectuosos homenatjes. Bona nit, senyors, y gracies a vostè també, senyor *W*atson, per la seva gentilesa. *Se 'n van tots dos acompanyats per en Watson*

ESCENA IX

HOLMES y ALINA.

SHER. *Ab tendresa va cap a n' ella sense mirarla, quan veu qu' ella 'mira.* Ara que aquets senyors ja son fora, miss Brent, li haig de dar compte de la serie d'estratagemes que'ns han portat a n'el desenllàs de la comedia, en la qual vostè y jo hi hem desempenyat els principals papers. El primer vespre que la vaig veure, no'm vaig poguer emportar aquelles cartes, ab tot y haver lograt apoderarmen. Hauria estat un robo, contra'l que vostè hauria pogut demanar la protecció de la lley... Y per això no he tingut mes remey que recorre a n'aquesta estratagema, un si es no es covarda —ho haig de confessar— que l'ha decidida a renunciar de bon grat a la possessió d'aquets documents.

ALINA. *Acostàntseli.* Y al trovarnos ahir vespre allà ahont ens varem trovar, també va ser una estratagema? Desempenyava també'l paper d' una comedia, arriscant la seva vida?

SHER. Me convenía obtenir el paquet de cartes falses pera servirmen avuy de la manera que vostè acaba de veure. La meva professió m'apassiona tant que jo ho sacrifico tot per ella. Si, tot; fins la simpatía de que jo li he donat proves, no es més que un pas de comedia! *Ab veu traïda per l'emoció.* Ara que ja ho sab tot, miss Brent, me sembla que ja ha arribat l'hora de despedirnos.

ALINA. No'l crech!

SHER. Què li pot fer suposar...?

ALINA Tot! La seva veu!... el tò ab que parla!... La seva mirada! Vostè vol arrencarse del séu cor un sentiment que poch a poch el va invadint Però no ho logra, senyor Holmes; y li torno a dir: No'l crech!

SHER. *Rendintse.* Y bé, si, te rahó, miss Brent! Lo que vostè suposa es veritat! Si; jo crech... no, n' estich segur de que l'estimo! Però... *Ella se li acosta.* també comprench que un home com jo no té'l

dret de concebir certes ilusións de ser alguna cosa en la seva vida! Jo!... Però, tant sols el pensarho ja es una bogería! Ja veu, donchs, que ha arrivat l' hora de separnos!

Durant aquestes últimes paraules, ella, sense dir rés posa la mà a la boca de Holmes. Aquest, emocionat, calla. Els ulls d' ell y 'ls d' ella cambien una mirada de suprema eloqüencia. Insensiblement el bras esquer de Holmes rodeija 'l cos de la noya mentres que sa mà dreta agafa la mà d' Alina y la porta a sos llavis, Després, perdent el cap, l' extreny contra sí y li fa un petó al front. Watson entra.

ESCENA X

Els mateixos y WATSON

WAT. Ab tot y'l séu horror pel matrimoni, 'm sembla que d'això se'n diu un petó de promès, amich Holmes...

SHER. Aixís, donchs, es veritat que 'm vol? *A Alina*

ALINA. *Somrient.* Es clar que si! Ara que ja m'ha compromès, jo no hi veig altra sortida que aquesta...

SHER. Ja li havia dit jo, Watson, que aquesta fora la meva darrera campanya!

WAT. Com que suposo que seré testimoni del séu casament, deixemeli donar un concell.

ALINA. Quin?

WAT. Marxar, marxar aquesta nit mateixa. Hi ha un tren de nit, per Fransa, a les onze vint. Quatre lletres a la seva mamà pera que l'acompanyi y demà mateix nosaltres els hi vindrèm a trovar ab la senyora Watson, que s'alegrarà moltíssim de coneixerla.

SHER. Anarmen de Londres, sense haver pagat el méu deute a n'el professor Moriarty?

WAT. Què se'n hi endona ara d'en Moriarty? Aquest home, a quí va batre vostè ahir vespre, d'una manera tant palesa, ha d'estar sedench de venjansa, que serà terrible, donchs comprèn de quina forsa es l'adversari que hi ha en vostè. Escolti; ara mateix, quant he acompanyat aquestos senyors a la porta, m'he adonat d'una senyora que, amagada dintre d'un cotxe de plassa, semblava qu'espiès aquesta casa. Tenía un no se què de sospitós que m'ha intrigat.

SHER. Ahont es aquesta senyora?

WAT. Allà! en aquella reconada que fa 'l carrer. Desde aqui la pot veure, alsant les cortinetes ab certa

precaució. *Baix a Alina.* Segueixi'l méu concell, miss Brent. Avisi a la seva mamà, possi un vestit y una mica de roba blanca a la maleta y cap al tren tots tres. *A Holmes.* Y bé, la coneix a la senyora espieta?

SHER. Ja sab, Watson, que jo conech a tothom! Miss Brent! *Mirant el rellotge.* Son dos quarts de dèu. Me'n vaig. Torno desseguida! Pot prepararse, perquè, a les onze vint, hem de pendre'l tren que surt de la estació de Victoria! Qui sab si mentrestan se'm presentarà l'ocasió de fer agafar d'un cop per sempre a n'aquest sant varó de Moriarty! Miss Brent! Amich Watson! Fins ara mateix! *Suludos carinyosos. Se'n va,*

ESCENA XI

ALINA, WATSON. Després JOHN.

ALINA. *Se passeja amunt y avall de la escena sense dir rès, un xich nerviosa.* Estich inquieta, no sé perquè!

WAT. No ho ha d'estar d'inquieta. En Holmes li ha dit que d'aquí un'hora víndría a buscarla pera anarsen ab ell a Fransa. Y ja sab que sempre es exacte. *Sona'l timbre de la porta.*

ALINA. Quí dèu haberhi? *Pausa. John entra pel fons.*

JOHN. Senyor; hi ha un noy que porta un bagul molt grós. Diu que li ha manat que'l porti aquí, el senyor Sherlock Holmes.

WAT. Està bé, digui que'l deixi al vestíbol. *A Alina.* Veu? Això ja son preparatíus pel viatge.

JOHN. El noy que ha portat el bagúl diu que'l senyor Holmes li ha dit que l'esperés, qu'ell ja vindrà desseguida.

WAT. Està molt bé; que fassi lo que li han manat. *John se'n và. A Alina.* Ho veu, miss Brent? No trigarà a venir, no s'impacienti.

ALINA. Déu ho fassi!

WAT. Escolti, y si comensessim a sopar tot esperantlo?

ALINA. No tinch gana. Que ho creu vostè, doctor, que 'l senyor Holmes hi pot renunciar a n'aquesta carrera que tant l'apassiona?

WAT. Com més temps triga un home a rendirse a les delicies del amor, més domini té sobre d'ell la dòna que ha lograt captivarlo.

ALINA. Déu l'escolti! *Mira per la finestra cap al carrer.* Que

diría vostè, doctor Watson, si'l méu marit y jo, al tornar del viatge, ens en vinguessim a viure a n'aquest entressol del davant, qu'està pera llogar?

WAT. Que tindria un vehinat deliciós, miss Brent.

ALINA. Es trist aquesta nit, aquest pis pera llogar. Es fosch, solitari, negre; me fa por mirarlo!

WAT. Perque'ls séus nirvis fan de les seves aquesta nit. Aquest pis pera llogar es com tots. Com la majoría dels pisos pera llogar que hi han a Londres. *Alina s'assenta a vora la xemeneya.* Que té fret?

ALINA. Què se jo! Una esgarrifansa!

WAT. Esperis, li posaré'l paravent darrera del silló, perquè del vestíbol, sempre solen venir corrents d'ayre. *Ho fa.*

ALINA. *Parant la orella y detenint a Watson.* Me sembla que han obert la porta.

ESCENA XII

Els mateixos, SHERLOCK HOLMES y BILLY, que va disfressat; porta brusa y gor a

BILLY. *Entrant.* Es el senyor.

WAT. Caram! Si es en Billy!

BILLY. Per servirlo.

WAT. Qu'erets tu que t'esperaves a fora?

BILLY. Si, senyor.

SHER. *Entrant.* Bona nit.

ALINA Tant aviat?

SHER. Si, però he fet més feyna en cinch minuts que la que's pot fer en vintiquatre hores. Billy, esperata fora.

BILLY. Molt bé diu, senyor. *Se'n va.*

WAT. Sempre contra en Moriarty?

SHER. Sempre.

WAT. Ha lograt, per fí, despistarlo?

SHER. Més que això, *W*atson; estich a punt d'agafarlo.

WAT. Què diu ara?

SHER. Pst!

JOHN. *Entrant per la dreta* El senyor doctor està servit.

SHER. Me volen fer un gran favor? Vagintse a sopar tots dos sense esperarme.

WAT. Perquè?

ALINA. No te gana de menjar?

SHER. No gayre. Y com qu'els méus nirvis no'm permeten, desgraciadament, dormir en el ferrocarril, vull trencar el son en aquest silló, mentres vostès sopen. Està entès?

ALINA. Si vostè ho desitja, nohi tenim rès que dir.

SHER. *S' asseu en el silló que hi ha vora la finestra de la esquerra.* Ajajá! Aquí dormiré com un rey!

WAT. Vaig a posarli el paravent perque no tingui ayre

SHER. Quan dormo no'n sento d'ayre.

ALINA. *Carinyosa.* Bona nit

SHER. *Mitj adormit. Watson y Alina se 'n van per la dreta; l' escena queda fosca, vagament iluminada per la claror del foch. Al cap d' una estona Sherlock crida a Billy, ab veu ofegada.* Billy! Billy! *Entra en Billy de puntetes y en veu baixa diu:*

BILLY. Què mana?

SHER. Està tot a punt?

BILLY. Tot, senyor.

SHER. Ho has ben entès?

BILLY. Estigui tranquil; no'm descuydaré de rès.

SHER. *Mira 'l rellotge.* Deixem dormir, y, d'aquí cinch minuts, pots comensar la feyna.

FÍ DEL QUADRO PRIMER

QUADRO SEGÓN

Triomf de Sherlock Holmes.

Interior del entressol pera llogar que hi ha enfront de la casa del doctor Watson. Pessa no molt gran. Cap moble. Al fons, gran tribuna ab vidres, a través de la qual 's veu una finestra de la casa del doctor Watson, per la que s'ovira perfectament a Holmes adormit, assentat en el silló, ab el paravent darrera y bon tros del despatx del doctor. La resplandor del quinqué ilumina perfectament a Holmes. Una llum blava de nit de primavera clareja suaument el carrer. En la cambra pera llogar, regna complerta fosca, hi ha una porta a la dreta y un'altra a la esquerra.

ESCENA PRIMERA

Entren ab gran precaució per la porta de la esquerra MORIARTY y BASSICK, tots dos ab abrich negre, bufanda y barret de copa. Moriarty porta a dins d'una funda negre un objecte llargarut.

MORIA. No hi ha rès sospitós? Ho ha reconegut bé tot, Bassick?

BAS. Si, senyor; rès sospitós.

MORIA. Aleshores, avant!

BAS. Vol qu'encengui un misto?

MORIA. De cap de les maneres; ab el gas del carrer n' hi ha prou. Ahont es la senyora Orlebar?

BAS. Era a n'el vestibul; que no l'ha vista?

MORIA. No.

BAS. Vol que la fassi venir?

MORIA. Desseguida: no podèm perdre temps. *Bassick se'n va. Pausa.*

ESCENA II

Els mateixos y MADGE

Bassick torna a entrar acompanyat de Madge Orlebar.

MORIA. Bona nit, senyora. Sherlock Holmes ha tornat a casa del doctor Watson?

MADG. Dèu fer cosa de dèu minuts.

BAS. *Entregant una carta a Madge.* Aqui te la carta.

MORIA. Insisteixi perque siga entregada al senyor Holmes ab tota urgencia. Digui qu'es un missatje que li envía l'Inspector general de policía. Estigui tranquila; no corra cap perill.

MADG. Tant se m'endona! Desde que van agafar al méu marit, estich disposada a tot pera venjarlo!

MORIA. Pot anarsen.

BAS. Passi per allà ahont ha vingut. *Se'n va ab ella y torna tot seguit.*

ESCENA III

MORIARTY y BASSICK

MORIA. Què se'n sab d'en Bribb?

BAS. Sé, confidencialment, que l'han agafat.

MORIA. Tant se m'endona! A la nostra! *Desfà la funda y 'n treu un fusell.* Acostis ab precaució a la tribuna, Bassick, *Bassick ho fa.* Que ja ha trucat a la porta del doctor Watson, la senyora Orlebar?

BAS. No's veu pas rès, senyor.

MORIA. *Carregant el fusell.* Ja dèu serhi.

BAS. Qu'es això?

MORIA. Es un'arma excelent, única, admirable y potenta. Ab ella lograré lo que fa tant temps desitjo.

BAS. La qüestió es que l'home se'ns possi a tret.

MORIA. Mirísel!

BAS. *Mirant per la tribuna.* Sherlock Holmes! Adormit! Cuyti, Professor, els moments son preciosos!

MORIA. Paciencia, Bassick; haig de pendre totes les precaucións per assegurar el tret.

BAS. Ja està ben segur de que la mà no li tremolarà?

MORIA. La tinch mes segura que quant en altres temps esperava els tigres al aguait en els boscos de la India. Lo que sento, es haver de suprimir un home tant remarcable com Sherlock Holmes, perquè la seva habilitat no's pot pas negar que es una delicia intelectual. Consti que'l vaig avisar. No'n va fer cas; pitjor per'ell!

BAS. Senyor, la senyora Orlebar, acaba d'entrar a casa del doctor Watson.

MORIA. Ha arrivat l'hora! Posemse de genolls a terra, com al aguait del tigre. *S'agenolla, després d'haberse*

tret el barret que ha entregat a Bassick, encara bé'l fusell y apunta a Holmes ab gran serenitat. Sherlock Holmes, bon viatje!

Dispara. Sherlock Holmes cau endarrera en el silló y 's veu entrar a Alina y a Watson al interior de l' habitació d' enfront

ESCENA IV

Els mateixos, ALINA y WATSON, després SHERLOCK HOLMES, BENJAMÍ, BILLY y LESTRADE

ALINA. Ah! L'han mort! *Entren ràpidament per l' habitació de pis pera llogar Sherlock Holmes y Benjamí, apoderantse de Moriarty a qui subjecten fortament, mentres que Billy y Lestrade entren per la mateixa porta y s'apoderen de Bassick. En un segón, Moriarty y Bassick son engrillonats.* Watson, si no es ell!

WAT. *Agafant el cos inanimat.* Es un maniquí! Are comprench lo que hi havía dins del bagul.

SHER. En nom de la Reina, queda detingut, professor Moriarty.

MORIA. Dimoni! sou d'una habilitat infernal!

SHER. Fill meu; diuhen qu'els homes se troven y les montanyes no.

WAT. *Desde l'altra habitació.* Però, ahont es en Sherlock Holmes?

SHER. Aqui, Watson.

ALINA. Sherlock!

SHER. Encare no us he presentat. El senyor Lestrade. El professor Sebastià Moriarty, un dels millors cassadors de tigres de la India y un dels primers matemàtichs del mon. Lo que sembla impossible es, que la meva estratagema tant senzilla, que un nen l'hauría poguda inventar, hagi pogut enganyar a un home tant aixerit com vostè. El maniquí, obra mestre de l'esculptor Mennier de Grenoble, modelat en cera y d'una semblansa prodigiosa a n'a mi, ha servit de reclàm.

MORIA. Quins motius té per'agafarme? Vull que les coses se fassin legalment. De quin crim m'acusen?

LES. Senzillament, de tentativa d'assessinat comés en la persona de Sherlock Holmes.

ESCENA ÚLTIMA

Els mateixos y MADGE

Entren Watson, Alina y Madge.

WAT. Detinguin també a n'aquesta senyora. Es còmplis del professor Moriarty.

SHER. Molt bé, Watson. *A Alina.* Are si que no hi ha necesitat de que'ns en anèm a Fransa. Y creguim que me'n alegro, perquè la travesía de la Manxa es cosa molt incòmoda. Y aqui tenen un senyor que quan va per mar, no es bó per rès, per la senzilla rahó de que's mareja!

FÍ DE LA COMEDIA

TAULA

de pronunciació dels noms y paraules angleses, franceses y italianes que s'usen en el transcurs d'aquesta obra.

COM SE ESCRÍU	COM SE PRONUNCIA
Sherlock Holmes.	Xerloch Jolms.
Moriarty.	Moriàrti.
James Murray.	Jim Murré.
Watson.	Güatson.
Stalhberg.	Stàlberg.
Altenheim.	Altenjaim.
Madge.	Metx.
Public-haus.	Públic jàus.
Liverpool.	Liverpúl.
New-York.	Niu-York.
Ostende.	Ostande.
Chantage.	Xantàx.
Westminster.	Güetsminster.
Chopin.	Xopénch.
Dieppe.	Diép.
Street.	Estrit.
Road.	Rod.
Stepney.	Estipneai.
Waterlóo.	Güaterló.
Chauffeur.	Xofér.
Groom.	Grum.
Newgate.	Niu guet.
Voglio.	Vóll-llio.
Cocchiere.	Cok-kiere.
Ambasciattore.	Ambaxatore.
Meglio.	Méll-llio.

Els demés noms propis y paraules extrangeres, que figuren en l'obra, y no s'han incluhit en la llista que precedeix, se pronunciaràn tal com son escrites.

El detectíu Jeph-Roch Homs

(Parodia de El detective Sherlock Holmes)

ORIGINAL DE

SALVADOR BONAVÍA

Preu: 2 rals.

RARE BOOK
COLLECTION

THE LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF
NORTH CAROLINA
AT
CHAPEL HILL

PQ6217
.T44
v.570
no.1-11